

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԿԱՄ

ՀԱՒԱԲԱՐՈՅՈՅ

ԶՈՒԱՐՃԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆՑ

ՏԵՐ ԵՒ ԽՅԲԱԳԻՐ

ՏԻՐԱՆ Դ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ՀԱՏՈՐ Դ.

معارق نقارت جليله سنة ٩٥٥ نومروى رخصتنامه سبله طبع اول نشدر

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ս. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ

Ֆինանսերլար հոգուշու

1887

မြန်မာနိုင်ငံတော်
သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်
အစိုးရ

ပြည်ထောင်စု
အစိုးရ

၁၉၄၅

ပြည်ထောင်စုအစိုးရ

ပြည်ထောင်စုအစိုးရ

၁၉၄၅

ԱՌ. ՀՆՁԱԿ

Դու ի չորրորդ մանեա հատոր
Ո՛վ դու ՀՆՁԱԿ. Հայոց բոլոր
Սրտերն հանեա աշծմէն ի բինդ,
Եւ միշտ լրնուս, գեղուս ի խինդ :

Հաւատարիմ՝ կոչմանդ կաս ,
Ամենեցուն խրատ դու տաս ,
Քեզ քաջալեր Հայ ազգն համայն
Կացցէ մնացէ ի յաւիտեան :

Անբաժան ունիս բնկեր
ԲՈԺՈԺԻԿդ ծիծաղասէր ,
Ամոլիցդ անաչառ՝
Կամք եւ մեք ի պատկառ :

Պատկերբդ իսկ Նկարհանուկ ,
Ի գրօսանս են որդւոց մանուկ ,
Քոյին այսօրն բարիք ամեն
Մի՛ մոռացին ի մեր Ազգէն :

վ. վ.

ԿԻՍԱՏ ՎԱՐՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԵՒ

ՓՆՈՒՄԻՈՐ ԽԱՂՔՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Հին ատեն, ինչպէս հիմա տեղ տեղ, ամեն կիւրակէ առտու բարեպաշտ Հայեր մատաղ կընէին: Այս առթիւ մեր տէրպապաներն ու տիրացուները թէ փորներնին կը լեցընէին և թէ քիչ չաա քսակնին, մատաղագին առնելով:

Օր մը երկու տիրացու վանքէն քաղաք կ'իջնան, բայց մեր մեղքէն մէկը կարգալ գիտէր՝ միւսը չէր գիտեր, սակայն պէտք էր երկուքին ալ շապիկ հագնել, որպէս զի երկուքն ալ մատաղէն մաս և բաժին առնէին, Գլուխ գլխի խորհելով չափեցին ձեւեցին, ճարը գրտան: Կարգալ գիտցողը ըսաւ ընկերին.
«Դուն գրքին առջեւ կը կայնիս, ես ալ քովդ մամակալ կըլլամ, ինչ որ քեզի ցածէն ըսեմ՝ դուն բարձրէն նոյնը կը կրկնես, ասանկով դուն ալ ինծի պէս բանի մը ետրար կըլլաս»:

Կերթան ժամ, ու շապիկ կը հաղնին պատարագի ատեն: Աւագերէցը կը հրամցնէ գէրբը մեծկակ տիրացուն, որ մեր կարգալ չգիտցողն էր. — այն ատենները գիրբը բեմը

կը կարդային , ինչպէս հիմա ալ տեղ տեղ , մեծ պահքին — . միւս ընկերը իբր մոմակալ քովը կը կայնի , և երբ Աւագերէցը դիտողութիւն կընէ թէ գրքին մոմ բռնել չըլլար՝ սա կը պատասխանէ . « Տէր հայր , ընկերս քիչ մը հաւկուր է , և թէ Մայր աթոռը գրքին մէկ մոմ աւետարանին երկու մոմ բռնել կուտայ . » ասոր վրայ Աւագերէցը կը լռէ :

Մոմակալը ցածէն կըսէ . « Ընթերցուածս յեսայեայ մարգարէէ . » միւսը բարձրէն կը կրկնէ : Դարձեալ « Յամին Եղեկիայ արքայի , » միւսը կը կրկնէ նոյնը և այսպէս կը շարունակուի մինչև վերջը . բայց երբ գիրքը կը լմնայ՝ մոմակալը կաւելցնէ , « ծօ , լմնցաւ , ալ հերիք է . » միւսը կարծելով թէ այդ ըսածն ալ գրուած է՝ կը կրկնէ . « ծօ՛ լմնցաւ , ալ հերիք է՛է՛ : » Մոմակալը . « ամա՛ն ախպար , վերջ ըրէ , դարձիր . » միւսը այս ալ կը կրկնէ , « Աման ախպար , վերջ ըրէ , դարձի՛ր . »

Աւագերէցը ասոնց վարպետութիւնը կը ռահելով՝ քչոյցը առնելուն պէս երկուքին ալ գլխներուն կիջեցնէ ըսելով , « Իշթէ ձեզի մատաղ , իշթէ ձեզի Մայր-աթոռ , իշթէ ձեզի լմննալ : »

Այսպէս այս երկու տիրացուներն հրաշա-
փառ խայտառակութեամբ վանք կը վերա-
դառնան մատաղ մ'ալ հոն ուտելով, այսին-
քէն վանահօրմէն փառաւոր ծեծ մը :

Բոժոժիկ. — Սուտ բանի մը հետեանքը
միշտ այսպէս խաղըութիւն է .

ԶԵԿՈՅՑ

Ըստ մեր խոստման՝ ներկայ տետրով կ'սկսինք
նրատարակել « Զբօսանք » վերնագրով այն ըզբ-
սեցուցիչ նկարնանուկներէն մին՝ որ լուծումը իր
մէջ կը պարունակէ . Լուծողաց մեր կողմանէ իբր
նուէր ՊՌՍՎՅՆԻս կանխաւ յայտնելէ ետքը , ար-
ժան կը համարինք յաւելուլ որ եմէ իրենք ալ այս
տեսակ նկարներուն գաղտնեացը տակաւին ան-
տեղեակ բարեկամներնուն առաջարկեն պատաս-
խանները գտնել՝ այս վերջինք ալ հետաքրքրու-
թեամբ գաղտնիքը պիտի որոնեն, եւ անմեղու-
թեամբ զբօսնուն :

ԱՌ ԸՆԹԵՐՅՈՂՍ

Թապալեաք Փիլիկ տխուր հարսանեաց հան-
դէսը կատարուեցաւ Ակնայ երգերով , շարա-
կաններով և պարերով : Փեսայն երկու ոսկինոց
վիտալը ող մը տուաւ երես-տեսի . իսկ կնքահայր
Ահարօն աղան ու թէր օխանոց էլտէն աիւշմէ
պախըն մանկալ մը : Կերածնիս խմածնիս մեզի՝
տեսածնիս ալ ձեզի , որ մանրամասնօրէն յառա-
ջիկոյ տետրով պիտի հրատարակուի :

ԲՈՅՈՅԻԿ

1850

1850

ԶԲՈՍԱՆՔ

Ո՛հ , Դեղձանիկս կօրուսի , ո՞ւր կրնամ գտնել .

ԴԱՐԱՆ

1

Տիւֆալէլ ընտանիքն շինական ընտանիք մ'էր :
անդորրաւէտ երեւոյթով և մեծարու համբաւով :
Ուրիշ մասնաւոր նշան չունէր :

Փարիզի մէջ ասոր նման բաւական թուով ըն-
տանիքներ կը գտնուին :

Այն օրն տիկին Տիւֆալէլ՝ երբ ամուսինն սա-
կարանն էր , արդուզարդը լմացուցեր էր : Յոյժ
նազելի էր տիկին Տիւֆալէլ :

Ձեմ գիտեր ինչ յանձնարարութեամբ Եւլալիա
աղայինն տեղ խրկեց , ապա սպասեց :

Շատ չի քշեց , վստն զի դուռը զարկին ուրիշ
մէկ կերպիւ մը : Պայմանադրեալ նշան մ'էր ,
յայտնի բան :

Գնաց բացաւ : Պարոն մը ներս մտաւ :

— Դո՞ւրս ելաւ , հարցուց նախ պարոնն :

— Հոսպ^ո , պատասխանեց կինն , վստն զի սա-
կարանին ատենն է :

— Սիրելի լէ՛ծնի՛ն :

Այս սկզբնաւորութեան վրայ չեմ կարծեր որ
սէտք ունենամ ասկէ աւելի սցցելոյն և տան
տիկինոջ մէջ գոյութիւն ունեցող յաշարերու թեանց
բնութեան վրայ բացատրութիւն տալ :

Նոյն իսկ անխորհրդատաշտութիւն բրած պիտի
լինէինք եթէ խօսքերնին գաղտնի մտիկ ընել ու-
ղէինք : Սա չափը կրնանք ձեզ ըսել որ բաւա-
կան հաճելի երեւոյթով խորտեալ և յոյժ քաղց-
րալեզու պարոն մ'էր :

Ննջատենեկին մէջն էին , այդ բնակայարկը՝ մա-
նաւանդ որ Տիւֆալէլ ընտանիքն միացեալ ըն-
տանիք մ'ըլլալուն համար , միակ ննջատենեակ մը
ունէր :

Այն ինչ խօսակիցը կարի եռանդուն հանգամանք մ'ունենալ կը թուէր՝ յանկարծ արտատոգոր ազմուկ մը փրթաւ :

Կղզակին մէջէն էր այն :

— Մարդ եկաւ, բացադանչեց արիկին Տիւ ֆափէլ :

— Ահ, ստամանն ասնի : Ան եղած պիտի լինի :

— Ամուսի՞նքս :

— Անշուշտ :

— Վա՛յ անիծեալ : Պէտք է որ պահուբոխ :

— Բացց ս'ը :

— Աղէկց ուրիշ տեղ չկայ :

Եւ մեծ դարան մը ցցուց :

Ջաւեշտներու մէջ իրաւ դարաններն ալ որ ծառայութիւն կ'ընեն, սակայն մասնաւոր կենցաղավարութեան մէջ ալ դեռ կը դորձածուն :

Դիտողութիւն, վարանում չէր վերցներ ժամանակը : Մարտիչաղեղ պարտեր մէջը նետուելուն պէս, տիկիներն բանալին դարձնելու հաղիւ հաղատեն ունեցաւ : Էրիկը ներս մտաւ :

Չ

Յայտնի էր որ անկանոն բան մը պիտի նշմարէր, եթէ նայն ինքն իսկ տիկերեւ մտադրադութեան մէջ թաղուած չըլլար, որ բացարձակապէս իւր գողախորաց ընթացքը կը փոխաչըջէր այլուր :

— Ի՞նչպէս, բաւ բարձրածայն, տակաւին դուրս չէ՞ն ելեր :

— Ո՛չ, բարեկամս, սարսու հին զիս կ'սպասեցնէ :

— Եթէ հիւսն անոթը պէտք չիկնքը չերթաւ չի տեսնես, հիւանդութիւնն իմանալէ ետեւ, Կալբէն մօրաքոյրդ շատ անտարբեր պիտի գտնէ քեզ : Վասն ինչ, դուն չի՞ր ինձ բողբ թէ հեռագիր մը ստացար Կալբէն մօրաքեռիդ հիւանդութիւնն աղ-ղարարող :

- Անշն՝ւչտ , բարեկամ , անշն՝ւչտ :
- Շատ աղէկ , պէտք է որ երթաք հոն :
- Սա կայ որ

Տիկին Տիւֆավէլ չէր իշխէր դարանին կողմը նայիլ :

— Սա կայ որ պէտք չէ՛ , ըսաւ պարոնն հրամայական կերպիւ . թերեւս կը փափաքիս որ մօրաքոյրդ ժառանգութենէ զմեզ զրկէ՞ : Իրօք իրաւունք ալ ունեցած պիտի լինի եթէ իրեն մեղաւարտ անտարբերութիւն մը ջուլցըցած ըլլանք : Օ՛ն ուրեմն յաճապարէ՛ , գլխարկդ և Բէլլէ՞դ հագիր :

— Շատ ո՛ւշ է :

— Ահա ատոր համար շտապելու ես : Օ՛ն , չուտ , չմտ : Ընթրիքին պիտի վերադառնաս . այդ չափն բաւական է :

Պ . Տիւֆավէլ աչքը ժամացոյցին վրայէն աւելին չէր առնէր : Ի՞նչ ընելու էր այժմ :

Տիկինն գլխարկը գլուխը դրաւ , տիկինն իւր Բէլլէ՛դ ուսը առաւ : Մինչև յեօ՛ն Վայրէ՛անն ի զուր պատրուակ մը բռնել փորձեց : Բացայայտօրէն իւր ամուսինն կը գրգռուէր , բռնեց գրեթէ դուրս հրեց զանի :

Մեծդ Աստուած , ի՞նչ պիտի պատահէր արդեօք :

Սանդուղներէն վար իջաւ , նկարագրելու անօգուտ յաղման մէջ ծփալով :

Իսկ պարոնը տակաւին վերէն կը՝սրուար .

« Ընթրիքէն ատաջ վերադառնալու պէտք չունիս : »

3

Ժամանակն էր : Տիկին Տիւֆավէլի մեկնելէն հինգ րոպէ ետք , դուռը վերստին զարկին :

Պարոնը դնաց բացաւ :

Թխագեղ ծաղկահաս տիկին մ'էր :

— Մինա՞կ էք , հարցուց :

— Միս մինակ :

— Ո՞րպիսի անխոհեմութիւն, զիս տուններնիդ բերել տա՛լ:

— Աւելի լաւ, պիտի հաճէի՞ք երթալ պանդոկի մէջ անուննիդ վտանգել:

— Չեմ ըսեր որ, բայց...

— Ես վստահ էի որ կինս պիտի այցելեր իւր մօրաքեռն, որ հիւանդ է:

— Երանի թէ չի վերադառնայ:

— Ընթրիքէն առաջ ո՛չ: Եւ ես ալ զայդ զգուշութեամբ պատուիրեցի:

— Ա՛հ, Օսգա՛ր:

— Սիրելի՛ դուարթուն:

Աստ եւս, պատշաճ չեմ դատեր անտոյի նկարագրութեան մօտեւ:

Խօսակցութիւնն՝ ինչպէս որ տիկին Տիւֆալլիի և խարտիչագեղ երիտասարդին՝ նմանապէս Պ. Տիւֆալլիի և թխագեղ տիկնոջ միջեւ ալ մի և նոյն տողութեամբ չուշադրու հասաւ:

Հա՛, չի մոռնանք, խեղճ մարդը դարանին մէջն էր: Իմ սարտքս է զայս ձեզ յիշեցնել, ինչպէս որ անորն ալ՝ խեղդուելու վտանգին չի նայելով տեղէն չի շարժիլ էր:

Յանկարծ, խօսակցութեան ամենաբուռն հոսանքի պահուն, նորէն դրան զարկին:

— Ի՞նչ կայ, պտուաց թխագէ՛մ տիկինն:

— Կինս ըլլալու է: Նա միայն ուրիշ բանալի մը ունի:

— Կորսուեցա՛յ:

— Անհոգ եղիք: Ես հոս եմ, կ'աղաչեմ ձեզ, միայն թէ քիչ մը մոռնա՞ս:

Մեծ դարանը ցոյց տուաւ:

Ոստանայն լսուեցաւ:

Թխագէ՛մ տիկինը վազեց, մինչդեռ Պ. Տիւֆալլի իւր կնոջ ընդ առաջ կ'երթար, և ասիկա

արգելք եղաւ իրեն՝ զարմանաց և զարհուրանաց ճիչը ըսել թխաղեղուհւոյն, որ դարանին մէջ միւս մարդկային մարմին մը կ'զգար, որ մրմնջեց.

— Շնորհ ըրէք, ձայն մի՛ հանէք, թէ ոչ բաներնիս կը լմնայ :

Ա

Ի՞նչ, զո՞ւ ես, աղաղակեց Պ. Տիւֆալէլ : Մօրաքոյրդ ձգեցի՞ր. հիւա՛նդ մօրաքոյրդ :

Իրօք ալ Տիկին Տիւֆալէլն էր, որ չի կրնալով դիմադրել՝ վերադարձեր էր, իւր կալանաւորն աղատելու յուսով :

— Մօրաքոյրս լաւ է, բարեկամս, կատարելապէս լաւ : Դուրս ելած էր :

— Այդ ի՞նչ ըսել է :

— Այո՛, այլանդակ առողջութեան տէր անձ մ'է : Զղային սագնապ մ'է եղեր :

Երկու ամուսինք հաւասարապէս տատամագին զիրար կը խորազննէին :

Նախ այրը քիչ մը խելքը ամփոփեց :

— Օ՛, եթէ այդպէս է, սիրելի բարեկամուհիս, մինչդեռ ընթրիքէ առաջ ժամ ու կէս միջոց ունինք, եթէ կուզես՝ Բալէ-Բուայալի զինւորական նուագարանն երթանք մտիկ ընենք :

Վասն զի մտքէն կըսէր. « Այս միջոցիս, միւսը միջոց կը գտնէ կծիկը դնելու : »

Կինն ալ մտածեց. « Նախախնամութիւնն է որ վրանիս կը հսկէ, ինչու որ մեր ըսացակայութեան ատեն խոյս կուտայ երիտաւարդն : »

Եւ հինգ վայրկենէն Տիւֆալէլ ընտանիքն թեւերնին վեր ի վայր շարժելով դուրս ելան, դէպի Բալէ-Բուայալ երթալու համար :

Ե

— Ա՛հ, պա՛րոն

— Ա՛հ, տի՛կին

Սարտիչագեղ պատանին և թխաղէմ տիկինն էր որ գերութենէ կարճակուէին :

— Եթէ քիչ մ'ալ մնայի՝ պիտի խեղդուէի հառաչեցմարդն նուաղածայն :

Ստուգիւ, կիսանուաղ ինկաւ թիկնաթուին վրայ :

— Պարոն, տեսնենք, պարոն, ուշաբերեցէ՛ք, վայրկեաններն թանկագին են . . . Ըսաւ թխագեղ կինն : Այսինքն շա՛տ լաւ է :

— Շնորհակալ եմ, տիկին, շնորհակալ եմ :

Յետոյ մեկուսի . — Հրեշագեղ կին մ'է :

— Մեկնինք, պարոն :

— Տիկին, պէտք է որ մէկ խօսքով բացատրեմ ձեզ, առանց որոյ զիս դող պիտի կարծէք :

— Ես ալ, պարոն, ի՞նչ պիտի կարծէք վրաս եթէ . . .

— Եթէ ներելու ըլլաք ինձ մինչև կառք մը հետերնիդ ընկերանալ՝ ճամբան պատիւ պիտի ունենամ . . .

6

Երկու ամիս ետք վերոյիշեալ խնարալիզագեղ երիտասարդն Պուլվարէն կ'անցնէր, զբաղեալ :

— Այսպէս ո՞ւր կը վազեք, սիրելիդ իմ Ժիւլիէն :

Պ. Տիւֆալէլ էր որ անոր մօտեցաւ :

— Կը ներէք սիրելիս, կը վազեմ, վասն զի ըստիպողական գործ մը ունիմ, ինչպէս կ'ունենայ կարգուելու վրայ եղող մէկը :

— Վա՛յ, կը կարգուի՞ք, բայց որո՞. հետ :

— Սքանչելի թխադէմ գեղուհւոյ մը հետ :

— Զոր այս ձմեռ հանդէսներու ատեն անշուշտ տուն մը տեսած ըլլալու էք :

— Ոչ թէ հանդիսատանց մէջ, այլ դարանի մը մէջ :

Կարծեմք թէ բարեկամն ասի ի բերան դեռ պուլ-վարին վրայ կեցած ըլլալու է :

Թարգ. Վ. Բ.

Հնչակ. — Զինչ սերմանես, գայն հնձեսը միշտ յիշելո՞ւ է :

Փոքրիկ տղայ մը օր մը իւր հօրը հետ
ճամբան գացած ատենը տեսնելով որ ննջեց-
եալ մը կը տանին՝ հարցուց ,

— Հայր իմ, մեռելները ո՞ր կը տանին ,

— Գերեզման :

— Գերեզմանը ի՞նչ է .

— Գերեզմանը անանկ տեղ մ'է՝ ուր ոչ
ուտելիք, ոչ խմելիք, ոչ հագնելիք, վերջապէս
բան մը չի գտնուիր :

— Ըսել է որ մեր տունը պիտի բերեն :

— Ինչո՞ւ .

— Վասն զի այդ ըսածներէդ մէկն ալ մեր
տունը չի գտնուիր :

Օ'օ'օ', հրամայեցէք մնովրիս աղա, որչափ
բարեբաղդ էք եղեր որ ճաշիւրայ եկաք, զո-
քանչնիդ զձեզ կը սիրէ եղեր :

— Ներեցէք բարեկամ, ձեր այդ կարծիքը
սխալ է, եթէ զոքանչս զիս սիրած ըլլար՝
աղջիկը դիւստի փորձանք չէր հաներ :

ԲՈԺՈժԻԿԵԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ

Կոտրտուիլ . — Խօսակցութեան Շեւերաւի :

Սէր . — Երգ մը, որ թէև երկու կողմէ ալ մէկ բերան կերգութի՝ բայց երբէք միօրինակ ներդաշնակութիւն չունենար :

Հաւատարմութիւն . — Նշանակութիւնը տակաւին չի գտնուած բառ մը ,

Մտերմութիւն . — Առ երեսը խնդալ :

Իգական սեռ . — Շրջուն լրագիր .

Ազդեցութիւն . — Սրտին անմարտութիւնը :

Բանտ . — Խղճի հիւանդութիւն ունեցողները դարմանելու համար չինուած հիւանդանոց մը :

Տարիք . — Կանանց պահել կարողացած միակ գաղանիքը :

Ճնճդուկ . — Թրամվէյի ձիերը :

Ականջ . — Խօսքի քամոց (օւղիտ) :

Րօման . — Տոպրակ մը սուտ :

Բարեկամութիւն . — Փոթորկալից օդի ժամանակ Բէր դարձող անձրեւանոց մը :

(Շար.)

ՀԱՅԱԿ. — Ի՞նչ է ան Բոժոժիկ, ինչո՞ւ չուժաններս այդ մարդոց ոտներուն կապեր ես, եւ ոչ ձեռներուն.

ԲՈԺ. — Վասն զի աշխարհիս վրայ ով որ հաւասարակչութիւնը կը կորսնցնէ, այսինքն բանն ու գործը չ'զիտեր, իր մեղքը իր ոտները կը քաւեն, ըստ առածին թէ, « ԱճԷԼԷԼ ՊԷԼ ԷԼԻՊԷՆ ԶԷ՞ Է՛ԷԷ Ե՛ՖԷԼ Ե՛ԷԷ » :

— Բայց այդ իտարազանն ի՞նչ է ձեռքդ .

— Որպէս զի այս կտրգի մարդոց կոնսկը կըթելով, ոտներն աւելի ուժով գործեն եւ քու ձայնդ աւելի ուժով լսեն :

— Ուրեմն վա՛յ անոնց որք հաւատարակչութիւնին կորսնցնելով չուաններէս կախուիլ կը դատաւարտին :

— Անանկ չէ՞ մի եա, չէ՞ որ Սողոմոն իմաստունն ալ գրած է, թէ « Որ ոչ լուիցէ ունկամբ, լուիցէ թիկամբ » :

ՀԱՅ. — Ա՛յն :

ԲՈԺ. — Այո՛, եղիցի եւ եղիցի՛ :

ՆՈՐԱՀՆԱՐ

ՎՐԷԺԻՆԴՐՈՒԹԻՒՆ, ՄԸ

Տարտանելի մերձակայ քաղաքներէն մէկուն մէջ դառնում հասարակաց պարտէզին մէկ անկիւնը թատերաբեմ մը հաստատուած էր, ուր ամառը երբեմն ներկայացումներ կը տրուէր, քաղքէ քաղք շրջող դերասանաց փոքրիկ խումբերու միջոցաւ :

Ասկից գրեթէ ամիս մը տառձ, նոյն քաղաքն այցելող Եւրոպացի երիտասարդ ճամբորդ մը պանդոկապետէն տեղեկանալով որ նոր եկած դերասանաց խմբի մը միջոցաւ ներկայացումներ կը տրուին՝ գիշեր մը թատրոն կերթայ և տառջին կարգի թիկնաթոռի մը վրայ բաղմելով՝ հետն ունեցած դիտակովը անկիւն մը առանձինն նստող դեղանի կիսնը կը դիտէ մերթ ընդ մերթ : Զբօսարանին ու թատրոնին այս տարուան վարձակայը, որ նոյն կնոջ սիրահարն էր՝ — անշուշտ թատրոններու մէջ դիտակ գործածելու սովորութենէն անտեղեակ լինելէն — կը զայրանայ, և դիտակաւորին քով երթալով՝ « եթէ անգամ մ'ալ դիտակէ իր սիրուհւոյն կողմը դարձնէ՝ հրաշափառ խայտառակութեամբ զինքը թատրոնէն վռնտել որոշած ըլլալը կիմայնէ :

Երիտասարդն այս տարօրինակ առաջարկէն յանկարծակիի կուգայ, քայքայ մտածելով որ ինքն օտարական մ'է նոյն քաղաքին մէջ, խօսքը չերկարելու կամ փորձանքի մը չի հանդիպելու համար խոհեմութիւն կը համարի չի պատասխանել և թատրոնէն մեկնել, ուխտելով սակայն քաղքէն չի մեկնած վրէժը լուծել թատրոնապետէն . ուստի պանդոկ կը վերադառնայ և բռնելիք ճամբուն քարտէսը կը գծէ :

Քանի մը օր ետքը մանետիկ մը — ըստ որում քաղքին մէջ տպարան չի կար որ ազդարարութիւն տպագրուէր — քաղաքացւոց կիմաջնէ թէ՛ դերասանական խումբը երկու օրէն ճամբորդ ըլլալով՝ որոշած է Ուրբաթ գիշեր արտաքայ կարգի չքեղ և վերջին ներկայացում մը տալ ի նպաստ թատրոնի վարձակալին, ուստի ջերմապէս կը հրաւիրուին ներկայ գտնուել նոյն անգուղական երեկոյթին

Եւրոպացի պարոնը յարմար առիթը գրտած էր իւր վրէժը լուծել, այսպէս .

Ներկայացման իրիկունը թատերայարկի դրան բացուելուն տակաւին երկու ժամ մնացած, այն ինչ երկու սեռէ հետաքրքրաց բաղմութիւն մը զբօսարանին պարտէզը կը պտը-

տէր՝ մեր սյարսնը վարձով բռնած չորս կառ-
քերէն մէկուն մէջ առանձինն բազմած , քովն
ունենալով դեղեցիկ սակառ մը լեցուն հար-
սանեկան շաքար, երկրորդ կառքին մէջ նուա-
գածուաց խումբ մը և Գ. Դին մէջ ութը հասո
երգչուհիներ(շահեռ) նստեցուցած պարտէզ կը
մտնէ, ուր քիչ մը հանգիստ առնելէ ետքը
նուագածուաց կը հրամայէ Վաչ մը եղանա-
կել , երգչուհեաց ալ նոյն եղանակաւ պարել :

Պարտէզն հաւաքեալ բազմութիւնը ընդ-
որս եւ դրսէն անցորդներ առնոց չորս կողմը
կառնեն և զիրար հրմշտկելով ակնաառն կը-
լան վաճին : Տաօը վայրկենէն պարը ինչպէս
և նուագարանը կը դադրին : Պարոնը ի նշան
շնորհակալութեան զիրենք շրջապատող երկ-
ոեռ բազմութեան կողովէն մէկ մէկ շաքար
կը հանէ կուտայ , որոց շնորհակալութիւննե-
րը ընդունելէ ետք՝ նուագածուաց քայլերդ-
(Մարշ) մը եղանակել կը հրամայէ և իրեննե-
րովը պարտէզէն կը մեկնի :

Կէս ժամէն թատերասրահի դուռը բաց-
ուելով հանդիսականք կը հրաւիրուին առմ-
սակնին առնուլ . սակայն, պարոնին բաժնած
շաքարն ուտողներուն ամենքն ալ , այսինքն
արք և կանայք, ծերք և տղայք քիթն ու բե-

բաննին այլակերպելով փորերնին կը չփեն , մեծ իրարանցումի մէջ կիյնան և իրարու նախանձողներու պէս պարտէզէն դուրս կը նետուին , գոչելով .

— Եղբայր , աս ի՞նչ է , փորիս մէջ բաներ մը կըլլայ կոր : — Իմ ալ . . . — Հիմա պիտի փախցունեմ : — Պուռմիշ կընեն կոր : — Ճամբայ բացէք որ անցնիմ , փորիս մէջ գորգուոց ինկաւ : — Մայրիդ , բան մը տըլլամ տոյ : — Քուրուկ , աս ի՞նչ բան է , հաւաղարկ եղանք , ի՞նչ եղանք : — Նէ՞ աէմէք օլոուն , պու նէ՞ խաղբութիւն չէյ տիր , ախպար , եօլ աչընըզ քի շու իհալետոր ատամ կէչաին , քէնտիտինի թուլմամաեօր : — Անանկ է զաւակս , ճամբայ բացէք , թող տալու վրայ եմ . — Ախպար , ի՞նչ կըլլաք կոր , աս ի՞նչ բաթուար է . — Ի՞նչ պիտի ըլլանք , փորերնուն մէջ պայլթելու մօտ փոթորիկ կայ . դուն ալ բան մը չե՞ս զգար կոր . — Ի՞նչ կայ որ ինչ պի . . . տի . . . ըզ . . . ա՛յ , աս ի՞նչ է , աման , կործեա թէ պուռմիշ կընեն կոր . — Տեսա՞ր մի եմ , ըզին կէսը բերանդ միայ , հէմ , կործեալ ի՞նչ է , աղիքներնիս ապօրտաբեցան ըսէ՛ մէջէն ելիր . — Այո , եղբայր , այո՛ , ելլանք , պարտէզէն դուրս ելլանք . վաղ անցանք մենք այս թատրոնէն :

Աւելորդ չէ ըսել թէ պարոնին հրամցուցած շաքարը այնպիսի դեղով մը բաղադրեալ է եղեր՝ որ առանց վնասելու քիչ մը պարտական փորի յաւ եւ յաջորդաբար երկու երեք անգամ քշուկ պիտի պատճառէր միայն , եւ այն ալ կէս ժամու միջոցին, այնուհետեւ աղիքներն դարձեալ տեղերնին հանդարտ պիտի նստէին :

Թատրոնապետը տեսնելով որ նոյն դիշեր թատրոնը թափուր մնաց եւ ըրած ծախքն ալ վրայ դնաց, անմիջապէս կոկսի այս խաղին հեղինակը փնտռել , բայց ի շո՛ւր, զի վարպետորդին առաջուց իւր անցադիրը պատրաստած եւ կառքէն իջնելուն պէս՝ գացեր հետեւեալ առաւօտեան դէմ մեկնելիք Աւստրիական թըղթատար շոգենաւին մէջ տեղաւորուել էր , հրամայելով պանդոկապետին որ շոգենաւուն մեկնելէն երեք օր ետքը հետեւեալ նամակն յանձնէ առ թատրոնապետն .

« Պարոն Թատրոնապետ

Պատիւ ունիմ իմացնել թէ, ի փոխարէն Ձեր սպառնալեաց, այս դիշեր թատրոնն իդ թափուր ձգելու համար այս միջոցը խորհեցայ . գիտցէք որ թատրոններու մէջ դիտակ դործածելը ընդհանուր սովորութիւն մ'է . եւ

եթէ կը փափաքիք որ մէկը Ձեր հոմանուն-
ւոյն երեսը չի նայի՝ զայն վանդակի մը մէջ
դրած՝ տուններնուդ առաստաղէն կախեցէք :

Առ այս ընդունելով մեր յարգանքները,
ուխտեցէք այսուհետեւ չի ճանչցած մարդու
հետ կատակ չընել :

Իդալացի

Վարդիտ Դեղագործ Բը

Այր մը իւր հիւանդ կնոջը .

— Ի՞նչպէս եղար, սիրունիկս .

— Ո՛հ, աւանդ, վիճակս չատ գէշ է, և մը-
տածելով որ եթէ ես մեռնիմ, ի՞նչ պիտի
ըլլայ քու վիճակդ, սիրտս թունդ կելլէ և
կսկսիմ լալ, հի՛. հի՛. հի՛. . .

— Հիմա ես ալ պիտի սկսիմ լալ. հի՛ււււ,

— Բայց դուն ինչո՞ւ կուլաս .

— Անոր համար որ, եթէ իրօք չի մեռնիս,
ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ վիճակս :

ԵՐԿՈՒ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՏՂԱԹԲ

Ծօ Տրդատ, մեր ազգային վարժարանէն
եւար միւսիւ փառթ-ֆուռթին տունի վար-
ժարանը դայիր նէ, պարէ բան մը սորվեցա՞ր .

— Սորվեցայ եա .

— Ի՞նչ սորվեցար .

— Հայերէն, ճաճկերէն, Դադիարէն, Թու-
աբանութիւն, Աշխարհագրութիւն, Պատմու-
թիւն .

— Էյ, դատաստաները սր՞ո՞ք են .

— Իշթ է միւսիւն է .

— Կրնա՞յ կոր ամենուդ ալ հասնիլ .

— Ինչո՞ւ չի պիտի հասնի, զօռ բա՞ն մ'է,
մենք իննսուն աշակերտ ենք, ամենուս ալ
համարները տալէն ետքը անոյշ եփելու պիլէ
վախիթ կունենայ .

— Անանկ է նէ՛ կայնէ քեզի բան մը հար-
ցընեմ .

— Հարցուր .

— Բարեզը աշխարհէս ո՞ր կողմն է :

— Ադ ալ բա՞նս ըլլայ . Ասիաին մէջ է :

— Ո՞վ ըսաւ, Եւրոպիոյ մէջ է :

— Ես ալ անանկ դիտէի ամա՛ մեր միւսիւն
իր շինած Ասիոյ խառնածային մէջ աղւոր տեղ
մը գրաւ անիկայ .

— Պատմութիւն գիտե՞ս .

— Լմնցուցի պիլէ:

— Զրհեղեղը երբ եղաւ .

— Քրիստոսէ 150 տարի ետքը:

— Այն ատեն ի՞նչ երեւելի դէպք պատահեցաւ .

— Սուրբ Ստեփաննոսը քարկոծեցին:

— Անկէ ետքը ի՞նչ նշանաւոր դէպք պատահեցաւ .

— Անկէ ետքը Պետրոսը պատմութեանս թուղթը պատռեց:

— Գաղիերէնի մէջ ո՞ր տեղուանքն ես .

— Անկանոն բայերը լմնցուցինք .

— Էմէ բայը խոնարհէ նայիմ .

— Խոնարհեմ . սահմանական եղանակ , կեմեմ կեմես կէմէ, կեմենք կեմէք կեմեն, անկատար, կէմէի կէմէիր կէմէր , կէմէաք կէմէիք կէմէին . կատարեալ, էմէցի էմէցիր էմեաց, էմեցար էմեցիր էմեցին:

— Աֆէրիմ, Թուարտնութիւնը մինչև ո՞ր կարգադիր .

— Լմնցեւրս մաս մը մնաց:

— Խնդիր մը ըսեմ տէ՛ լուծէ . թէ ո՞ր նաւ ապի մը մէջ չորս հոգի ըլլայ, նոյն նաւակէն ութսուտը մէկ իննսուն և իննեըորդ մեծութեամբ նաւակի մը մէջ քանի՞ հոգի կրնայ ըլլալ:

— Ատիկայ բազարը ընը գիտէ՛.

— Բազարը ընը մէկդի, այսինքն քանի՞ հոգի կրնայ առնել անանկ նաւ մը .

— Էհ, ո՛վ գիտէ, բազար խայընը ըլլայնէ կէնէ էքէյի մարդ կառնէ , հօշ, մանտիկին պալըն խայէղին ալ ձեռք կուտայ :

— Էյ աֆէրիմ , պուսլօ, հայրիկդ ալ թող տահա միւսիւ ֆառլթ-ֆուռլթին խօսքերէն խաբուելով քու գեղեցիկ ժամանակդ մեռցընէ, ամենեւին չի մտածելով որ տակաւին դաստիարակութեան կարօտ մարդ մը կարո՞ղ է ուրիշերն դաստիարակել :

— Ախպար, ես հայրիկիս կըսեմ կոր ամա՛ մտիկ չըներ, հոն պիտի երթաս կըսէ.

— Զիւնքի, իրիկունէ իրիկուն դաստիարակէդ իբրեւմ մէկ երկու օրի կը տնկէ: Մ.

Բոժոժիկ — Երկու ըռախիով համազուող հօր մը զաւակը եթէ ասկէ աւելի բան մը սորվի՝ թո՛ղ սատանան զիս տանի:

ԹԱՊԼԱՔԵԱՐ

ՓԻԼԻԿ ԱՆՊՕՐ ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

Հարոնիքին նկարագիրն սկսելէ առաջ հարկ համարեցանք այսօր Գ. հատորի մէջ շարունակելի մնացած հետեւեալ մասն հրատարակել:

Նոյն օրը Ահարոն աղան Տուվա-մէյտանիի արաբացի գտակալաճառներէն թէ իրեն և թէ փիլիկ ախպոր համար մէյմէկ գտակ և խափափներէն ալ ՅՅ ական զրուշի մէյ մէկ լապճին գալօշ առնելէ ետքը ոսկերչաց շուկան գացին, երես-տեսի համար օղ մը առնելու:

— Է՛յ փիլիկ, ըսաւ Ահարոն աղայն փողոցին մէջ տեղը կանկ առնելով, հըմայէկս աս չարսուլին մէջ չորս աչկով տավրանմիշ տըլլինք, զէօրէ սա մօրսւքնին տունկած վէ մէքիւկի պէս բանոդ թէլլալները տեսա՞ր մի, խօնթօ-խօրօնթօճի եին. բաշան տօտիկովը կու կուլլեցնին մարդուն վէ սըղրա քնթին կու ինդան. վախիտէ մեզ խաբելը բերներնուն չէ մնացեր ըմմա՝ մենք կինէ թէրթիպնիս գիննանք:

Ի քեզ տէր իւսացայ մի՛ ամաչեցից յաւիտեանը մօքէդ մէկ երկու հեղ թէքրար արէ սւր՝ ոս նիզալու չարսուլէն պիլա քէթերիդ գուրս ելլանք:

Հազիւ թէ այս խօսքերն ըսեր էր՝ ահա միջնորդներու ծանուցեալ դրօսասէր խումբը շրջապատեցին այս երկուքը և խանութի մը առաջ դրուած ցած աթոռակներուն վրայ նստեցուցին :

— Պօչը վրժաւ, փիլիկ, մրմռաց Ահարօն աղան, կու հայլի՞ս մի էֆէնտըմ, կատու շան տուղաքը մոռցա՞րի՞ն ֆէվդէլատէ թէվազու կանին :

— Սա պօխճանիդ տուէր ներսը ըռաֆը դեննք քի հանգիստ ըլլաք. ուստա Պատուիրան, սէն տէ կիթ ողալարա իքի գահվէ սէօյլէ, շնորհքով բիշիբսին :

— Էյ էֆէնտիմ, հաճի աղա, ի՞նչ կը փրնտուէք կսր նայինք :

— Էֆէնտըմ, տարօսը տէվլէթ խանէթ ըլնի, մեր փիլիկ ախպարը տի կարգինք :

— Այ, թապլաքեար փիլիկ ախպարը ա՞ն է :

— Պէլի :

— Վախնամ Ահարօն աղան ալ դուք էք :

— Հիւրիւմլունքէ, մեղաւորս, Ահարօն վէլէտի կօզմօզ, Վո՛ւսկէց ճանչցաք :

— Հնչակին մէջ հարգայցինք տէ . . .

— Աղա, ագ մախլուքին անիւնը մի սարուր էֆքեարս խապառմիշ չընի, ղէօրէ մեղի

ախշրքին չա՛վ ըրաւ, մոտ խա՛վէլէնիս իլան ըրաւ

— Էքո՛ւղու՛մ Սհարոն աղա, ագ մոտխա-
վէլէն իրա՛ւ բան էր,

— Հըպա՛, վու՛թը պէնտի չամիլ էր. ան-
գամ մի ան կաթնա՛վեր Պոթոթիկը ձեռքս իյ-
նայ իսէ ֆէօքին աը քակի՛մ՝ ըմմա՛ նէ իսէ,
հըմայէկս ատ խոտուսը սարֆը նաղար անինք,
բաներնիւս հայինք, վախտը ուշ է.

— Շատ աղէկ, թող ատանկ ըլլայ.

— Պինայէն ալէյհ, կէօրիւմիլիսի հըմար բէ-
լուղէի ճինսէն քիւբէ մի կուղինք. հէմ բա-
րով տըլնի հէմ աթան.

— Աղէկ ամա՛ բերուղէ օղ չըլլար.

— Թօֆաֆ բան, բուռլանթի մայնի կըլլայ
տէ՛ էբլուղէյէ քիւբէ չըլլիր.

— Ձըլլար. կուղես նէ այլը քիւբէ մը տանք.

— Խայըր էֆէնտըմ, ատ թարաֆները բան
չունինք, ասօր ուր այլը քիւբէ առնինք նը՝
վաղն ալ մաշալլահը չէլէնկ մի թալիպ կանին.

— Անանկ է նէ թութ քիւբէ մը տամ.

— Ատ ալ բէք պաեաղիլէթ միշ ըրիր, ա՛ղա,
պէտէհա՛վա ծախուած թիւթին պիչիմովը
մալ չինք ուղեր.

— Կեցէք, ձեզի քանի մը չիֆթ սարգըթ-
մալը, քանի մը չիֆթ ալ իւղիւմիլ քիւբէ
բերել տամ որ հաւնիք.

— Էֆէնտըմ, կուղէ Իւզիւմի ըլլի՝ կուղէ խօրուխի. թող հէմ ածան հէմբարով ընի տէ՝

— Անանկ է նէ՝ կեցէք ձեզի աղօթք վիտալը օղ մը տամ, հէմ գինն ալ էսնաֆճա է՝

— Հայտէ նայինք, ատ վիտալըին քնչիյ մի խելքն պառկեցաւ. զէօրէ՝ վիտան դրուելուն պէս էօնկըճէն հանելու զատիր չըլար տէ՝ ֆէօն կու մնայ։

Իրիկուան ժամը տասն էր։

Մինչդեռ Ահարոն աղայն առած վիտալը օղին փոխարէն երկու սակին կը վճարէր՝ վարպետօրդի մունետիկ մը ֆիլիկալսպօր ծրարը խանութէն թռցուցեր և պարունակութիւնը ի տես դնելով կը պսռար.

— Էյ ճանըմ. ուստալա՛ր, ագչամ բաղարը չու մալլարա բէյ վուրմալը և ալթը եամալը պիր բանթալոն. պիր չիֆթ պօեալը ֆէս, ազ գուլլանըմըզ գափաֆ իշի Էքի չիֆթ լապճին գալօշ. գալը տէօրիւմիշ ինճէ պիր բալթօ, հէփսինէ պօխճասըյա պէրապէր էվէլի մէզալթ օն ալթը պուչուգ զուրուշ վար, հառէ՛չ.

— Կէթիր պադալըմ ուստա կէս, քա՞շ գըռաթըլըզ շէյ տիր, քիմի՞ն մալը տըր։

— Էսկի մատէն տիր. պիթ-բաղար օղլու-նուն տա մալի տիր. հառէ՛չ. չարուգ էտին,

չարչը դարձուսու դարանընթոր, բարասընը ա-
լաճաղըղ, իշիթ տիք իշիթմէտիք տէմէեհսի-
նիղ. հառէ՛չ, հառէ՛չ, հառէ՛չ :

— Օն բարա տա նկէնտէն :

— Օն ալթը օթուղ բարա օլտու. կայրէթ
էտին պադալըմ, եալընըղ դալօչլարտա իքի
օգկառան զիեատէ տէմիր նալչա վար :

Այս միջոցին ուրիշ մահնետիկ մ'ալ Ա-
հարոն աղային մօտեցած՝ « հաճի պէյ, ոը-
տէղ խաթ մը քէլէբիր լաթ կայ, կառնեմ, »
կը հարցէր :

— Խայըր էֆէնտըմ, պէյիս չի կայ :

— Ամա բէք աթան է, հաճի աղա, մէյ մը
նայէ՛, լծելլալը կը պտըտցունէ կոր. սալթ դա-
լօչներուն նալչաները լէպլէպիճիին տասնէ՛
տեղը իրեք օխա լէպլէպի կառնես :

— Վա՛յ կատու կաթնալերներ, մեր պօխ-
ճան մէզաթի են հաներ. տեսա՞ր մի հըմա-
եէկս սըվոնց կերած ապիւրը, Փի՛լիկ :

— Ձարար չունի հաճի աղա, շախա ըրին,
հիմա կը բերեն. նա, իշթէ բերին. ամա, մեզ
ալ տալէթ չէ՞ք ըներ ադ հարսնիքին :

— Էֆէնտըմ, պա մուխալէլէ, երէյ մարդ
տալէթ չի տըլի :

— Աղէկ կըսես ամա՝ Բոթոթիկը պիտի
դայ եղեր :

— Բերնիօն է մուկացեր, հէլէ թող դոյ՝
պօճախէն բռնելուս պէս խուեուն տի նետեմ:

— Չիյտեմ արթըխ, երկուշարթի առտուն
ան ձեզ թիւֆէի մէջ դրած սօխախ չի նետէ
տէ՝ վազ անցանք:

Այն պահուն շուկային դռները դոցուելու
վրայ ըլլալով՝ ամենքն ալ մեկնեցան: Հետեւալ
օրը փետայ և կնքահայր Սուքալուրի պաղա-
ղարէն էլքն Գիւլի մանչւը և Չնոց երկու մամ
առնեցնէն ետքը, առաջին պսակի կիւրակէ
օրը հետեւալ կարգաւ ճամբայ ելան:

Առջիէն փռան դործաւորներէն մէկը,
թիւլազարդ մանղալը գլխուն վրայ բռնած,
անոր ետեւէն սրունքները բաց խամուրքեար
մը, մոմերը բռնած, անկէ քսան քայլի չափ
հեռուէն կուգային տաներէցը, Ահարոն ա-
ղայն և Փիլիկ ախպարը, որ բարե բռնած և
գլուխը խոնարհեցուցած կը քալէր, իսկ Բո-
թոփիկ Ահարոն սղային հագած երկայն ճիւղ-
պէին տակ պահուրտած էր, և ըրաւ չըրաւ
յաջողեցաւ ամենէն առաջ տուն մտնել և եր-
թալ հիւրանոցին մէկ անկիւնը իսկու դրուած
թիւլազարդ մանկալին քովիկը նստիլ:

Մոմերն ու մանղալը բերող մարդոց ճամ-
բուէն ետքը փողոցին դուռը դոցուեցաւ:

(Շարունչել)

ԼՈՒՍԻՆ

Մութ գիշերոյ Լոյս թագուհին,
 Յոյս կը սփռէր համայն տեղին.
 Ալեակը ծովուն տերևք ծառոց,
 Ի լուռ կային հանդէպ մարդոց .

Մի պատանեակ,
 Բնութեան զաւակ
 Երգեց անոյշ
 Երգ մի քնքոյշ :

Եղանակաւ երգն էր տըխուր,
 Որ իմ հոգւոյն ազդեց սարսուռ .

Եթէ լուսինը հեռուն չըլլար՝
Թերևս մի մեծ բան կ'իմանար.

Այդ պատանեակ,
Բնութեան զաւակ,

Երգեց անոյշ
Երգըն քնքոյշ:

Ես նայեցայ Լուսնոյ գէմքին,
Որ կը ժպտէր իմ երեսին,
Բայց ունէի յաւ ըզգացման,
Չի խնդացի նորա նըման .

Այդ պատանեակ,
Բնութեան զաւակ,

Երգեց անոյշ
Երգըն քնքոյշ:

Ո՛վ դու Լուսին, ես ասացի,
Անցա՞ր արդեօք արեւանցի,
Արարատայ վեհ կամարէն,
Որ կը խօսի Հայ սրտերէն.

Լուսին կեցաւ լուռ,
Իւր ակնարկն էր լուր .

Անցաւ ըշտապով,
Ծածկեցաւ ամպով:

ԲԱՐՈՒԼ

ԿՐԿՆԱՄՈՒՄՆԱԿԱՆ

Կը լսենք թէ Պատկ. Կրօն. Ժողովն անցեալ
օր բարապանի մը միջոցաւ ի մէջ այլոց կան-
չել տալով նաեւ զՄիհրան Սարափեան անուն
ազգայինը, — որոյ ի Սամաթիա Աղա-համա-
մի փողոցը տան մը վերնայարկը գաղտագո-
ղի կրկնամուսնութիւն մը կատարած ըլլալը
Հնչակի՞Ք. և Գ. հատորներու մէջ մանրամաս-
նօրէն գրած էինք. — կը յանդիմանէ և կը
հրամայէ որ մինչև մէկ չաբաթ թողու իւր
հոմանուհին (հոմանուհի) եւ օրինաւոր կնոջը
հետ կենակցի, վերջնապէս ազգարարելով որ
հակառակ պարագայի մէջ բանադրանքի,
տուգանաց, միանգամայն իր օրինաւոր կնոջը
ձեռքէն առած ութսուն ոսկին ետ տալու
պիտի գատապարտուի:

Պ. Միհրան թէև առջի անգամ կուրանայ,
— ինչպէս որ այսպիսի արարքներ ունեցողք
առջի անգամ կուրանան — բայց ետքը նե-
ղը մնալով կը խոստովանի և Պատրիարքարա-
նէն կը մեկնի մոմտուքէ պաշարեալ:

ԲՈԺ. — Ալբէ ֆլէյթ. ուստի միաբերան
ասացուք, «Աստուած այս տեսակ յանկար-
ծակի պատժներ ունեցողներուն բժըշ-
կութիւն պարգեւէ.» Ամէն:

ՎԱՐԺԱՐԱՆԱԿԱՆ

Երջանատարտ օրիորդ մը առած վկայակա-
նը իւր հօրը ներկայելով ըսաւ .

— Սա վկայականիս նայէ, հայր իմ, Ֆը-
րանսէրէնի մէջ առաջին, Պատմութեան մէջ
առաջին, Գեղագրութեան մէջ քաջ, Գծագ-
րութեան մէջ քաջալու, Դաշնակահարութեան
մէջ ամենաքաջալու առի :

— Ուրիս, աղջկիս, ապրիս, եթէ առնե-
լիք ամուսինդ ալ կերակուր եփել, կարել ու
ձեւել, լաթ լուալ և արթուկելու վարժուած
մարդ մը բլլայ՝ ահա այն ատեն երջանկու-
թեամբ կրնաք ապրիլ :

*
* *

Թուսթանութեան քննիչ մը .

— Պա՛րոն, ենթադրենք թէ զուն 30 ոսկի
ունիս, և կուզես ծախու առնել տուն մը՝ որ
150 ոսկիի ի վաճառ հանուած ըլլայ . արդ ,
նոյն տունը առնել կարենալու համար տա-
կաւին ինչի՞ կարօտ ես .

— Հարուստ աղջկան մը :

*
* *

Մայր և Որդի.

— Սիրելի զաւակս, անցեալ շաբթու դասերուդ մէջ խիտ յաջողակ ըլլալուդ լուրը որ առի, աշխարհք ինծի եղաւ, բայց այս շաբթու ամենայետինն ըլլալդ դրացւոյն տըղէն իմացայ. ամօթ չէ՞, պատճառն ի՞նչ էր որ ասանկ ըրիր.

— Որպէս զի քիչ մ'ալ ընկերացս մայրերը ուրախանան, սիրելի՛ մայրիկս, մինակ դռն միշտ ուրախ ըլլալ կուզես . . :

*
* * *

Թուաբան մը իր աշակերտացը.

— Պարո'ններ, ձեզմէ ութը հոգիին եթէ 48 խնձոր, 32 Տանձ, 64 Սալոր և 76 Շադանակ բաժնեմ, իւրաքանչիւրիդ ի՞նչ տուած կըլլամ:

Կայտառ աշակերտ մը. — Փորի ցաւ:

*
* * *

Կրօնագիտութեան դասատու մը.

(Կոդէւշ) Բարեգործ մարդիկ արքայութիւնը պիտի վայելեն, (Փառաբանի հը րդան, Կոդէւշ) Դռն ըսէ նայինք, պա'րօն, չարութիւն գործողներն ի՞նչ կըլլան.

— Անոնք ալ հայրիկիս պաշտպանութիւնը կը վայելեն:

*
* * *

Հայր մը իւր սրբւոյն.

— Ձե՞ս խղճիւր, չե՞ս ամչնար, գա՛րչելի.

— Ի՞նչ կայ սր, հայրիկ .

— Ի՞նչ պիտի ըլլայ , այս տարւոսն առած վկայականդ աղէկ չէ , դէշ հօթեր առեր ես , անպիտան .

— Էյ ի՞նչ ընեմ, դրողը ես չեմ ես, վարժապետս է. իշթէ զիրը Բէ՛ւ է, ինծի ձգեր նէ՛ տեսնէիր ի՞նչ աղւոր կը գրէի :

*
* *

Ղա՛ղարոս , 10էն 10ը հանեա նէ , ի՞նչ կը մնայ.

— . . .

— Ըսէ , տեսեմ, շո՛ւտ .

— . . .

— Մի՛ շուտրիր , պատասխանէ՛ , զոր օրինակ, ենթադրենք թէ հայրիկդ քեզի տասը զուրոշ տուած ըլլայ , դուն ալ ամենը մէկէն ձգած կորսնցուցած ըլլաս , այն ատեն գրպանիդ մէջ ի՞նչ կը մնայ .

— Ծակ մը :

ՀԲՈՍԱՆԵ

Ա՛հ, ո՛չք պանուրտեր է կինս.

ԹԱՊԼԱՔԵԱՐ

ՓԻԼԻԿ ԱՆՊՈՐ ՀԱՐՄՆԻՔԸ

(Շար. ԿԵ ԵԴԵ 32)

Տանը մէջ գանուող հարսնեւոր տիկնայք
 և օրիորդք արժանավայել յարդանօք դիմա-
 ւօրեցլին փեսին խումբը և առաջնորդեցին
 ի հիւրանոց :

— Ողջոյն ձեզ :

— Օրհնեա ի տէր, տէր պապա :

— Պատուական կենցաղավարութիւննիդ
 ի՞նչպէս է :

— Փառք Տիրոջը, իշթէ պէլլի է եա, տէր
 պապա, Աստուած ամենուն ալ ասանկ հար-
 կեր հարսնիքներ, աղէկ օրեր խըմէթ ընէ քի
 ուրախ ըլլան :

— Ամէն. Աստուած տնփորձ պահեսցէ, ի
 չար պատահարաց և ի չար դիպաց ազատեա-
 ցէ : Զօճու ինեքը ի՞նչպէս են :

— Մախուս ձեռքդ կը պաղնեն, աղէկ են :

— Օրհնեալ լինին :

Ահարոն աղայն — Տիւտիւ հանըմ, պայլա-
 կան քէֆէրնիդ ինտօր է :

— Շնորհակալ ենք կնկահար աղա. առ օր

հով փչեց քի թէնէդուր ըրիք տէ մեզի հը-
րամմեցիր .

— Էֆէնուրմ, մալիւմ ա' իշթէ, մեր փիլի-
պոս պէկին խերվին փուշած բօրեազլամա հօ-
վին սէպէպովը էկինք :

— Օղջ ըլլաք աժա՝ խըտանէթ, բէք ումմիշ
ըրինք քի զատկին օլտուն մէյ, մը կը հրամմեք,
աշվընիս դուռը մնաց :

— Ըմպէս է . խաբառօյի մայնին թէսլիմ
ըերած օրերնուս ի վեր ֆէօս էկած չինք, վէ
հէր իշտար ուր Ստանպօլու նշանածներն ի-
րարու սըխը սըխը էրթալ դնալ մի իթթիխազ
արեր են իոէ տը՝ առ դայտէն մեր էֆքեարին
մուղայիր է . . . Սն չէ ըմմա, մայմուռ պա-
խըչը տիւտիւ հանըմը վսւր է .

— Բը'ութ .

— (Կապոյ Գ) Քա աղջիկ, դուրս կորսուէ,
ի՛նչ կը խնդաս կոր .

— (Նոյնդէ) Քա մայրիկ, առ ի՛նչ խօշ մարդ-
է, մայմուն պախըչը հանըմը ո՛վ է .

— Հարսին թէյզէին համար կըսէ կոր, գա-
ցէք, ներս կանչեցէք :

— Նա իշթէ ան ալ եկաւ :

— Վա՛յ, հիւրիւմմէ՛ հանըմ, հիւրիւմմէ՛ .
առնկըս ֆէօս հիւրիւմմէ :

— Մեզայ Աստուծոյ, վաւ ճանրմ կ'ըսահար
աղա, միտափիրները դրած իքէն կը վայլէ զէ-
հէր մեզի սէտիրին վրայ նստիլ:

— Ի՛շ կայ ուր չի տի վայլէ, էֆէնտըմ,

— Շնորհակալ եմ, հոս աւելի հանդիստ
կընեմ:

— Բարի: Պայլական քէֆէրնիդ աղէկ է.

— Փառք Աստուծոյ, ձեզ տեսանք՝ աւելի
աղէկ եղանք.

— (Մէջոյն) Վայ լեզուդ ուտիմ ուր՝ պո-
չէն պալ կու վազի. (Բարձր) Ան չէ ըմմա, Զատ-
կիս Պէյրոս էմմիին վասէթայով թախըմ՝ մի
էմանէթներ զրկեցանք նը խապուլ ըրիք.

— Հապա՛, մեծապէս շնորհակալ եմք. մեզ
ամօթով ձգեցիք:

— Էֆէնտըմ, մարդ իր սիրածին հէր ինչ
ուր հիւպէ անէ՝ աշլին չերհար. անանկ չէ՛
մի եա, տէր պապա.

— Այնպէս է. «Սիրեցէք զմիմեանս.» կըսէ
Սուրբ գիրքը: Աստուած անխորձ պահեսցէ,
յերիւելի և աներևոյդ փորձանաց ազատ պա-
հեսցէ,

Այո՛ միջոցին երկու օրիորդներ հարօը կը
բերեն, որ ձեռք կը պագնէ և անկիւն մը կը
կանգնի: Քանի մը վայրկեան անցնելէ ետքը
տնոյշ և սուրճ կը հրամցուի:

— Էյ տոհա ի՞նչ կայ չի կայ, նայինք, կընկահար աղա, առուառները ի՞նչպէս են.

— Ընտո՞ր տըլի էֆէնտըմ, հըմակու ասի՛րըս տահապը մաթլուպ ըլլալը բէք չէթին բոն մի եղաւ, կաթնալեր մարդիկը մեզի մարդավալ կու կարդան վէ տէյին թէսլիյէ չին աներ, թախըմ մի թիւճարճա էսնաֆճա պուլաշըն մատտէներ կան, էսոնց բույէթին ու թէսլիյէին ուղըաշմին տըլինք, էկէր վաթին ան մէսլաղները առնէինք նը՝ տահա պաշխա բաներ ալ հէտիյէ տիբերէսնք մեր հարսաին:

— Ո՛ւյ, շնորհակալ ենք, ի՞նչ զահմէթ,

— Բէշկէ ամենուն փեսաներն ալ ասանկ ամեն բաներնին չէնքով շնորհքով ընէին, դուն ալ ողջ ըլլաս կնկահար աղա քի՛ հօր մը պէս իր ամեն բանին կայնեցար, Աստուած փուշմանիս ալ ասանկ փեսայ տայ. լայըն չէինք ամա՛ լաերն տեսաւ:

— Տէրն վարձահատոյց արապէ. զգործս ձեռաց իւրոց յաջողեցունցէ, թէպէտ և քէսէպիչէին օրը մեր կնքահայրաղան շատ պընդեց կանոնական ծախսերը քիչցունել և . .

— Էֆէնտըմ, անանկ ալ չընէինք նը՝ քէսէնիս ֆէճի տի ձգէսնք. քէսէ պիչէ ըսին ըմմա՛ քիչ մնաց չուվալ պիչմէ տ'ըլլար,

— Հոգ չէ, 40 տարին անգամ մ'է, և բուր տառնացողք այդ պահանջուած գումարը կը վճարեն:

— Ատի շիտտակ է, տնճախ, ուսուլ ու զայտէ կըսին բան մի կայ, ատ նիղամնամէն դիւրս թախըմ մի միւպալաղալը բաներ կան ուր մարդուն ֆէօքին կու ոըխմին. մէսէլա, նէրտիվէն պաշի, սուֆա օրթասի, օտաքէօշէսի վէ զայրիհիւմ վէ զայրիհիւմ ըսելով թախըմ մի մէսարիֆաթներ կու հանին. . .

— Հարկաւ անոնք ալ օր մը կարգի կը մտնեն սիրելիս,

Նոյն միջոցին դիշերուան ժամը մեկն էր: Տաներէցը հրամայեց նշանն ու հալալը բերել որ օրհնէ: Այս արարողութիւնը կատարուելէ ետքը օղիին ամփսէն բերուեցաւ: Ի ըսկզբան Ահարոն աղայն «չիմ խմեր» մը ըսաւ ալ նէ՝ չկրցաւ իրեն ներկայացուած գաւաթները մերժել, որով կամաց կամաց դուրսը սկսաւ աաքնալ, գտակը ծռեցաւ և իբր ի պատասխան դպրոցական տղու մը երգելուն, հետեւեալ շարականը կարդաց.

«Ձան լըվեալ Պէյեսօսի, այնըրկէր առօվընես, հարցանել թէ վէ՞օլ իցէ տավըճանող վարդապետին»

Տիկնայք և օրիորդք խնդալէն կը մարէին, և իրենցմէ ոմանք չկրնալով անձայն խընդալ՝ սենեակէն դուրս կը վազէին. իսկ Ահաբոն ադան ձեռքն ունեցած լեցուն դաւալծին վրայ նայելով շարունակեց .

« Այսօր կոյնեցաւ փառ կենաց փրկութան, վէմ պայվական ի խորանի քիւմ այսօր կոյնեցաւ, էկայք ժողովուրդք էրկրպագիւցուք : » Ինտո՞ր է տէր պապա , ահէնկն ու մախամը նիզամի տայրէսին է եա' .

— Ձայնդ անապառ , Աստուած անփորձ պահեսցէ, շատ աղւոր կարդացիք, յքանչելի' .

— Ույ օղջ ըլլատ, կնկահար աղա քի եկար մեզ ուրախացուցիր , առ ինչ աղւոր ծան մը ունիս եղեր .

— Էֆէնալմ, մեր վախթը վարժատիւն ուր կերթայինք նը՝ մեղաւորիս մախամը տա՛վուաի ըլլալուն վարժըպիտ ադան իս առջին հու կոյնեցնէր վէ տաանկ ծանր շարականնեւ ըր ծառայականիս ըսել կուտար , վախիտէ հըմայէկս ալ տալուլի ոլէս հիլէթ մի քէսպ է արեւր իսէ աը՝ ահէնկը նիզամի տայրէսին է :

— Քա աղջիկներ, տարեէ կուզէ կոր , առ ատեն ո՛ր կրնանք գտնալ :

— Քուրուկ, հիշ միտքս չիգար կօր , աս
թարափները ընդ ունեցող մը .

— Բէք օր չըլլայ 'նէ՝ քէնարը թէփօին կը
բէրենք ծառքը կուտանք :

— Ույ ափ կընես , ճանըմ կնկահար աղա,
մենք ադ տարեէն հիշ խելք չըրինք .

Բոժոժիկ — (Մէկուրի) Աշտարակն ենք :

— Պէլի, շիտտակ է , կնիյ մարդոց խելքը
ասանկ մտտութենքիւ չի հասնիր. մէշղուլիյէթն
ու ֆըրֆուսկէն մախամուս խերն անիծվաւ :

— Բայց դարձեալ մտիկ կըլլուի . Աստուած
անվորձ պահեցէ .

— Կենդանութիւն .

— Անոյշ անմահութիւն :

— Ըմենն ալ թօխա մի անինք ուր՝ ձեզի
մեր քաղքին երգերէն հատ մի տի կանչիմ :

— Շատ աղէկ, հրամայեցէք , կերակուրին
ալ ժամանակը եկաւ :

Բոժ — (Մէկուրի) Ահարոն աղայն ալ քաղա-
քը տուաւ :

(Շարունակել)

Պագսանա Կարապետ, թէրզիյէ ուղրա
աըն մը .

— Եօգ . թէրզի պիզէ ուղրատը .

— Բուպալարը կէթիրտի մի .

— Խայըր էֆէնտիմ, եալընըզ շու հիսապ
բուսուկասընը կէթիրտի :

— Ծօ պէն սանա լաֆ սօրընօրում, սէն
տուրմուշ պանա բուսուկա կէօսթերիրսին ,
բուսուկա վարդավառ էրթէսինէ գալսըն տա
թէրզիյէ կիթ սէօյլէ բուպալարը պու ագշամ
մութլագ կէթիրտին .

— Կիտէյիմ սէօյլէիմ ամա՝ զաննըմտա բու-
պալար տա բուսուկա կիպի վարդավառ էր-
թէսինէ գալաճագ :

ՆԿԱՐ ՀԱՆՈՒԿ

ԹԻԻ 26

(ՊԱՐԳԵՒԱԻՈՐ)

ս ո Ր տ տ լ ր է յ մ Ձ

ԽԱՐԵՍԽՈՒԹԷՍԱԿԱՆ

ՏԵՂԵԿԱԴԻՐ ԲՈԺՈԺԻԿԻ

1887 Յուլիս 21 Անխարդախ գիւղ

Անցեալ օր խումբ մը մայրեր ուղարկուեցին թենէ պողմա նշանաւոր խաբէստուբէսի մը բացած վարժարանը խուժեցին և զաւկներնին տուն դուրս հանեցին, անէծք և վայ կարդալով հիմնադրին դէմ, որ անկիւն մը կեցած՝ ետեւը պիտի լսէր կոյրէր անտարբերութեամբ:

Կը պատմեն թէ այս մարդը տարին անգամ մը գիւղ փոխելով միամիտ ծնողաց դրամները կը շորթէ զաւկնին կը թելու պատրուակաւ. և 3 ամիս հազիւ կրնայ հանգիստ նստիլ, այնուհետեւ գիմակը վար կառնու և բնական գոյնը կը ցուցնէ եղեր:

Այս հրաշափառ խայտառակութեան վրայ մեր խաբէստուբէսն կը պարտաւորի եւելէն քակել, բայց տեսնելով որ իր բազմաթիւ պարտապահանջք ի մէջ այլոց տանտէրն ու վարժուհիին սուղընիւ եղած մուհաճիբի խումաշէ ֆիստանցու ծախող բռամաթէֆին եւելէն բէք խավի բռներ կեցեր են՝ կորոչէ յառաջիկայ կիւրակէ օրը ֆառս մը պտըտ-

յընեւ, վասն մաքրելոյ զպօրճս խասապական, էքմէքճիական, գինեպանական, այլովքն հան-
դերձ :

ԲՈԺՈՅԻԿ

Յ. Գ: Սոյն համառօտ տեղեկադիրը խմբագրելէս երկու օր ետքը իմացայ որ, տան տէրը այս ինքնակոչ պատուելին ճամբու դրեր է, անձրեւանոցը կաղանդ «ԳԳԵԻ» պէս թւին տակը տալով, ըստ որում այս անպաշտպանելի մարդը ունեցած կարասիքը ձեռքի տակէ ծախելու կծիկը դնելու վրայ է եղեր, հետը տանել ուղելով նաև 800 զրուչի մօտ դիզուած տան վարձքը : Նոյն

ՀՆՉԱԿ. — Եթէ թաղ. Խորհուրդք Ազգ. Կեդր. Վարչութեան կողմանէ իրենց ղրկուած «Հրահանգ բարեկարգութեան թաղային վարժարանաց» կանոնադրին համաձայն հսկեն նաև աննշան ոմանց կողմանէ բացուած վարժարանաց վրայ, մանաւանդ եթէ այս տեսակ խայտառականոյնները դոցեւ տալու համար Ազգ. Կրթական Տեսչին պաշտօնապէս իմացնեն՝ վստահութեամբ կըսեմք թէ նմանօրինակ դեղձմունք չպիտի պատահին ի տեղիս տեղիս :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՌԱԿ

02 ԵՒ ՄԱՐԴ

Խնդիր է դիտնալ թէ՛ մա՞րդն է արա-
բաճներուն մէջ ամենէն աւելի ապերախտը
թէ այս կամ այն կենդանին:

Հետեւեալ առակը կը լուծէ այս խնդիրը:

Մարդ մը մեռնելու ատեն տղուն կը
կտակէ. — Զաւակս, վայելէ՛ բոլոր ունե-
ցածներս, բայց չըլլայ թէ դոյզնս սա տփին,
եթէ բանալ փորձես՝ կը մարի արեւդ: —

Տղան թէեւ երգամուր կը խոստանայ բայց
հետաքրքրութեան սատանան կը գրդռէ ու
կը գրդռէ — եւ այդ սատանան չէ՞ր որ Եւան
ալ գրդռեց ու մարդկային սեռին այսքան
դժբաղդութեան պատճառ եղաւ — կը բա-
նայ տուփը և ահա օձ մը կենէ վրան կը
յարձակի աղաղակելով:

— Այսչափ տարիէ ի վեր, անգո՛ւլթ մարդ,
դիս բանտարկած ես, ուրեմն ա՛լ հիմա հօ՛ւնէդ
սիրտի դամ:

— Բայց միթէ ե՞ս զքեզ բանտարկած եմ,
հօրս մեղքը ինչո՞ւ ես քաշեմ:

— Հայրդ ըլլայ դուն ըլլաս, մարդ չէ՞ք մի
եւս, գետինն անցէք:

— Բայց առանց դատաստանի զիս պատ-
ժելով արդարութիւն չէ, դատաւոր մը պէտք է՝

Օձը քիչ մը մտածելէ ետքը կը հաւանի,
վստահելով թէ իրաւունքն իրն է, ուստի ի
միտին կերթան և դաշտին մէջ կը դանեն
էջ մը, — և այս տեսակ խնդրոց մէջ իշու մը
դատաւորութեան բազդը ո՞ր ժամանակ տե-
ղի ունեցած չէ, թէ և . . . — Էջն անմիջա-
պէս վճիռ կարձակէ ըսելով, « ստակեցո՛ւր
մարդը, օձ ախպար, ատոնց ձեռքէն ես ինչե՛ր
քաշեր եմ, փայտ կրեցի, քար շաղկեցի, ամեն
ծառայութիւն ըրի. հիմա սա հաւնայէ, զիս
երեսէ ձգեցին երբ ա՛յլ ծերացայ. — և իշու
մը դատաւորութենէ մը ասկէ աւելի դատա-
ւորութիւն մը չէր սպասուէր. —

Օձը փշալով երբ բերանը կը բանայ մարդը
կըլլելու համար, Աղուէսը վրայ կը հասնի
կը միջամտէ, « Կեցէք, հասկնամ, չըլլայ թէ
մեզք մը դործուի և հետեանքը բոլոր կեն-
դանիներս քաշենք, Օձ ախպար, դուն կըսես
թէ մարդը զիս սա ափին մէջ բանտարկած է
այոյսափ ժամանակէ ի վեր, բայց ամենեւին
խելքս չի հասնիր թէ ի՞նչպէս քեզ նման խո-
շոր օձ մը ասանկ պզտիկ ափի մը մէջ սղմուեր
է, փորձէ նայիմ, տեսնեմ ու համոզուիմ»

Օձը ճարահատեալ կ'ուրրի և տուփին մէջ
կը տեղաւորուի, Աղուէսը աչք կընէ մար-
դուն որ անմիջապէս տփին խուրը կը դնէ:

Աղուէսն այսպէս մարդը ազատելէ ետքը
կը դառնայ անկէ պարգեւ մը կը խնդրէ.

— Ի՜նչ, պարգեւ մի՛, դուն չե՞ս որ մեր ա-
գարակէն ամեն ատեն հաւեր կը դողնաս, կը
խեղդես ու կուտես:

Եւ բիւր մը առնելով Աղուէսին դէմուն կը
ղարնէ և կը ստակեցնէ: Վ.

Բոժոժիկ — Ես՝ Տէր Հնչակ, քեզի միշտ
չէ՞ի ըսեր որ արարածներուն մէջ ապերախտն
ու անգութը մարդն է միայն, հիմա այս ա-
ռակէն հասկցա՞ր ճշմարտութիւնը:

ՆԱԽԱՊԱՇԱՐՄԱԿԱՆ

ՆՈՒՍԽԱՃԻ ՄԱՐՏԻՐՈՍ

Սամաթիոյ անշուք փողոցներէն մէկուն մէջ Էռնէշեանակ սոյն հռչակաւորն... Էռնէն անցեալները յանկարծամահ կը լինի և անտէր կը թողու հետիեալ նոսրիւններու օրինակները, զոր խնամօք կը պահէր փոքրիկ սնտուկի մը մէջ:

Բոժոժիկ կըսէ թէ, « ըստ որում յանկարծական մահը ժամանակ չէ ձգած խեղճին, իւր արհեստը ուրիշի մը վաճառելու, ուստի զայն ի կորուստ մատնել չի տալու համար հարկ անհրաժեշտ է Հնչակի միջոցաւ հրատարակել, ի կարգին փակագծի մէջ տունուած Բոժոժիկեան յաւելուածներով, ի մեծ ծառայութիւն պէտք ունեցող միամիտներու՝ որոց շատերուն թիւնն բռնած ըլլալու էր հանգուցեալը: »

ՊԱՏՃԻՆ

ԹՂԸՍԸՄԱ հետն պահէ, դատաւորին դէմը
գնա, տիլէկն խաղուլ լինի, խօսքն ոնցսանի.
Բոժ. (կամ բանտին դուռը բացուի, ծակն
մտանի և թողուլ թիւն մեղաց լինի):

ա	յ	յ	ե	բ	ւ	ե	բ	գ
Ա	Զ	Ժ	Ճ	Ե	Ը	Թ	Ժ	Ձ

* *

ԹՂԸՍԸՄԱ հարամու, գողի, ի նէտի, ի դա-
նակի, ի քէսէրի, ի պուչախի, ի տապանճայի,
ի թուֆանքի, ի խառապինայի (և ամենայն
բռնանխոհախ ալաթներէ) փրկեսցէ զժառայս:

ի դիմաց ծառայս

Մարտիրոս (Խեւենդիանոս)

է	է	պ	պ	կ	ֆ	դ	ճ
Է	Է	Պ	Պ	Կ	Ֆ	Դ	Ճ

* *

ԴՂԸՍԸՄԱ վրան պահէ, առևտուրն բացուի,
ըղը ըղը բանի, (իլէ ինկիլիզ ետէս որ լինի)

ը	ը	հ	դ	ն	շ	ն	ճ
Ը	Ը	Տ	Ծ	Ն	Շ	Ն	Ճ

Ձայս թըլըսըմ գրէ դըթի և ի սնարքն
դիր, զով ուզես տեսնես, ի դիւաց չի վախ-
նաս. (բայց խնայեալէն վախնաս):

ի դիմաց ծառայո
Մարտիրոս (Խեւեանոս)

Լ	Է	Ը	Թ	Ի	Դ	Ե	Ն	Շ	Տ
Լ	Յ	40	Ճ	Դ	W	:	—	՝	՝

*
* *

Թըլըսըմ ի չար սրտէ, ի չար նէտէ, (ի՞նչը
նէտէ,) ի մարդասպանէ ի դողէ, ի խռովէ.
(իլլէ քեզի պէս առաւ-վախաւ) փրկեոցէ
դժառայ: ի դիմաց Մարտիրոս

(Չէվզէկիանոս)

Ֆ	Է	Ը	Թ	Ի	Դ	Ե	Ն	Շ	Տ
Ֆ	Է	Ը	Թ	Ի	Դ	Ե	Ն	Շ	Տ

ՎԱՐԺԱՐԱՆԱԿԱՆ

Կառավարիչ մը հարցուց իր աշակերտին.

— Պարոն Արմենակ, դիտե՞ս արդեօք թէ «խիղճ»ն ի՞նչ է.

— Ոչ.

— Կեցի՛ր օր հասկնաս. եթէ դուն անիրաւութիւն մը կամ չարութիւն մը գործես, սըրտիդ մէջ դքեղ անհանդիստ ընող բան մը չե՞ս զդար.

— Այո, կղզամ:

— Այդ բանին դուն ի՞նչ անուն կուտաս.

— «Հայրիկիս դաւաղանին երկիւղը, » անունը կուտամ:

*
* *

Մեծն Ֆրէտէրիկ օր մը դիւղի մը վարժարանին տռչեց անցած ժամանակ, դպրոցին ղիճակէն տեղեկանալու համարներս կը մըտնէ և դասարան կերթայ. Ուսուցիչը այս մեծ այցելուն ճանչնալովն հանդերձ, տեղէն չերեւար և դասը կը շարունակէ. դասն աւարտելէ ու աղայքը ընթերցասրահ ղրկելէ ետքը ոտք կելլէ և խորին յարգանքով ողջունէ ըզ-Թաղաւորն:

Թագաւորը — Քանի որ իմ ով ըլլաւ գիտէիք, ինչո՞ւ ներս մտած տաե՞նս ոտքի չե՛լաք.

— Վա՛ն դի, Վեհափառ Տէր, եթէ այս անառակ աշակերտները գիտնան որ աշխարհիս վրայ ինձմէ աւելի մեծ մարդ մը կայ՝ ամենեւին չեն վախնար և այնուհետեւ անհրճաբար ին կըլլայ զիրենք զոպել:

Այս պատասխանէն Մեծն Ֆրէանցիկ դո՛ւ կըլլայ և խնդալով կը մեկնի:

*
* *

Վարժապտն ու աշակերտը.

— Պարոն Գէորգ, առ հագած կրկնոցդ ինչէ՞ շինուած է.

— Չուխայէ.

— Չուխան ինչէ՞ կը շինուի.

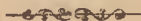
— Բուրդէ.

— Բուրդը ո՞ւսկից կը յառաջանայ.

— Ոչխարէն.

— Ուրեմն կրկնոցդ ո՞ր կենդանին շինած եղաւ.

— Հայրիկս:

Հաճի աղա, իբրի կիւն կերակրտէ նէ՞ եաբ-
տըն պագալըմ:

— Նէ՞ եաբաճալմ, էվտէ օթուրտում:

— Հիչ տիշարը չը՞գմատըն մը.

— Խայլը:

— Գարա-աղաճա՞տա մը կիթմէտին .

— Գարա-աղաճըն ատը վար, պիր ուփագ-
աղաճ պիլէ եօգ քի պիր ատամ կիթսին կէօլ-
կեսինաէ օթուրտուն .

— Տէսէ՞ նէ, շիմաի օրտա չալկըտա չալըն-
մաեօր:

— Նէ՞ կէզէ՛ր, պիր վաղըթ ըմըչ օ:

— Էյ մէզարըզ պաշնտաքի եէնի ղբօսա-
րան նէ՞ հալտէ .

— Շիմաիքի աղայարըմըզ ղբօսարանը ոտը-
սուսարան էթտիլէր, ին ճին թօփ օյնաեօր:

ԹԱՊԼԱՔԵԱՐ

ՓԻԼԻԿ ԱԽՊՈՐ ՀԱՐՄՆԻՔԸ

(Ծար. ԴԵՆ ԵՐԵՆ 47)

Ահարոն աղայն իրարու վրայ քանի մը
անգամներ ուժով ուժով հազալով կոկորդը
մաքրելէ ետքը սկսաւ հետեւեալը երգել :

Բազնից դուռը զարկին սաղըդ,
Տալվրտանքդ քաշին նազըդ,
Նիրուըտանքըդ հիւսին մաղըդ,
Թող հինային քուսան մուտաըդ :

Նաբարա

Նազըդէ, նազըդ վերցնիմ,
Այա թող շաքար կերցնիմ :

Քալէ հարսնուկ, քալէ հարսնուկ,
Մուտաըդ բուռլանթի մայնի է,
Էտալը քալէ, կէրտանդ կօյրէ,
Փետիդ բերածը վիտայի օղ է :

— Վը՛շ, քա աղջիկներ, օղ բերեր են, ու-
ռումիդանէ կը հասկցնէ կոր քի՛ անոր կէօրէ
խըլընմիշ բլլանք :

— Հա, սուս եղիք քի մարկ ըսնաք. օ՛ս ն-
կօքճան, եք չէ նէ խաղ սորվիմ տէյի խենդ
կելլաւ, կըէ՛ իշթէ :

Ահարոն աղայն շարունակեց .

Նախարար

Նազ ըրէ, նազըդ վերցնելմ,

Ալա թօզ շաքար կերցնիմ:

— Գուրուկ, ադ արատա հեղ մը նազըր է
նազըր է ըսածը որի՞ համար է տճապա.

— Նազըր չէ, նազ ըրէ, եանի եա կոտորտ-
ուէ, ըսել կուզէ .

— Կոտորտի պիլէքիմ, հալովը չէ, դիտե՞ս,
պէօս պէօյիւք մալդ պիտի ըլլայ, նայէ ի՞նչ
բաներ կըսէ կոր .

— Անիկայ խաղ է, զարար չունի:

— Էյ սուս եղիք քա, քս մտիկ ընենք .

— Դուն ի՞նչ կըլլաս կոր, ծօ, մտիկ ըրէ
իշթէ. անկաճիդ պամպակ են թխմեր, մեղայ,
թդալնոց դուն ալ.

— Չաթալնոց դուն ալ, սա կոտոր մը սուս
ըլլաք՝ կա՞յ եա, դիտէք քի կը ճաթիք:

— Սուս, սուս, հարըդ հետ չէ տէյի կէնէ
քիթէ բերնէ մի՛ բերեր:

Ահարոն աղայն .

Առտուն կելլայ պաղ պաղ հովերը,

Պիւլպիւլ չատըր զարկեր վարդին բոլորը,

Չորս պէնկ ունի լուս էրեսին բոլորը,

Փիլիպոսին հարս տ'ըլլայ ախլինին աղւորը:

— Քա մայրիկ, հարսը կը դովէ կոր.

— Հա, փեսան ալ հինտիի պէս խոռուկ միշ կըլլայ կոր.

— Աս ի՞նչ խօշ մարդ է եղեր, աղէկ որ եկանք, ամեն հարսնիքի մէջ մէյ մէկ շառխատա մարդիկ կը դառնուի կըսեն ամա՛ս աթթըն դարուլարը դարատը:

— Հողի, աս ինչէնի՞ ալ էնքսէն կը քերէ կոր:

— Զավալը մարդը քէօշն թախթապի-թիին եռւլաին առջին հասեցոյցեր են տէ՛էկածէն պէրի կը խաշուի կոր:

— Տիւտիւ հանըմ, իշթէ մեր քաղքին ճէ-միյէթներուն մէջ աս երդերը կըսին:

— Ույ կնկահար աղա, հէմէն շատ խնդաս քի՛ մեզ ասանկ կուրախացնես կոր:

— Էֆէնտըմ, ծառայականս ֆէօս տեղի հարսնիքները մէկ երկու հեղ գնացանք իսէ՛ ասանկ բան մի չի տեսանք, անճախ ճահիլ ճիւհիւլ թէլաշի մէջ կիլնան, աշկ կընին, քինթ կու քաշին, պէկ-խօզի իշմար կուտան, ճահ-ճիլի ճիճօ կանին, վէ էնճամիւլ քէլամ, բի-րէյի պէս զուբուռ զուբուռ կու ցատկուտին, հասըլ քի հըմայէկս ալ ան կատնալեր բիրէ

ու թաճթա խուռուռները պաշլայեցան վըրանիս հիւճիւմ անել:

Եւ իրօք այս պահուս Ահարոն ազայն տւելի կը նեղուէր ու կը քերուրաէր:

— Աստուած անփորձ պահեսցէ, երեւելի և աներևոյթ փորձանաց և ի թշնամեաց աղաւ կացուսցէ,

— Պէլի, ամառ վախթս մարդիւս էրէվելի թուշնամին թախտա-խուռուռին է, աներևոյթըն ալ բիրէն, ուր չի բռնուիր ըմմա՝ կէրէկի կիպի կու կուճէ, վախիտէ անդին քէշդու կիւղար մախամլը սիւրի սինէք մին ալ կայ ըմմա՝ աս էրկու կաթնավէրները անոր քար կուհանին:

— Այնպէս է, շատ անհանդիստ կընեն:

— Հէմ տէր պապա, հէր իշտար ուր մեղաւորս գրօց մուխուֆ չիմ իսէ տը՝ Դաւիթ մարգարէին « Յիրէ որ չըջի ի խաւարի և ի ստուերս մահիւ » ըսածէն սա մէջնութիւնը կու հանիմ:

— Ի՞նչպէս.

— Մալիւմ ա՛, Դաւիթ մարգարէն սապի սիւպեան իքէն պէշիկին մէջ պառկած վախտը բիրէն տեսեր է տը՝ զաննս « բիրէ որ չըջի ի խաւարի և ի ստուերս եօւղանի » ըսած

տ'ըլլայ ըմմա՝ սըղրատան Բը Յ ըրեր վէ եօղ-
րանին ալ մահիւ ըսեր ին, մատէմ քի եա-
թախ եօրդան ըսուած թէճէմիլլէթն ալ
պիւր նէվի դերեզման, մահու եաթախ ըոեւ է-

— Գուրուկ, աս ի՞նչ կիտնական մարդ է
եղեր, վըայէն չի ցուցներ ամա . . .

— Հէլէ ան կաթնավեր թախտա խուռու-
սին չի կա՞յ մի եա, ճիար տակը մունա, ա՛սլա
մէյնութիւն չի վեբցնիր. հէմ ես կըսիմ՝ ուր՝
Ասլաժպետականութիւնը էկէր առ մոխլու-
քը խալք ըրած ատենը անգամ մի մուտը
հոտուըտար իսէ՝ խալք ընեւէն մինպահաթ
ճայմիշ տ'ըլլար:

(Բարբաթայն ծիծաղ)

Այն պահուն օրիորդ մը. — Հրամմեցէք ,
հրամմեցէք, ճաշը պատրաստ է,— ըսաւ , ո-
րով ամենքն ալ սեղանատուն իջան :

(Երանակէն)

ԵՐԿՈՒ ՏԱԿԱՌԻ

Երկու ճակատ

Մեկտեղ ելան ճանապարհ.

Մէկը պարապ

Միւսոյն մէջ լիք գինի կար:

Սա անխըռով

Ինքիւր վրայ գլորուելով

Առաջ կ'երթար

Լըռիկ մընջիկ իւր ճամբով.

Իսկ միւսն ըսես,

Խեղքը թուս ցած խելի պէս

Յատրբակելով

Կը շառաչէր դեի պէս.

Անցնող դարձող

Մեծ կրեւով սըրտագող,

Մէկգի քաշուած՝

Հեռուանց էին նըկատող.

Բայց ընդունան,

Ձուր տակառին մեծ էր ձայն.

Երբոր չէր նա

Միւսին պէս լի՝ պիտուական:

Ով իւր բանին վըրայ մեծ մեծ կը ջարդէ,
Յայտնի է որ նորա գլուխը դատարկ է.
Մարդու պէս մարդ անոր ըսել կը վայլէ
Որ միշտ սակաւ խօսի և շատ կը գործէ,

Եւ առանց ձայնի

Գործն տուաջ տանի: ԲՈՒԼՈՎ,

ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՄԷՋ ԵՐԿՈՒ ԱՂՋԻԿՆԵՐ

Հայր մեր որ յերկինս սուրբ եղիցի անուն
քո. նոր ֆիստանդ շինեցիր լմնցա՞ւ .

— Մօսիսթրան տահա չի բերաւ :

— Եկեսցէ արքայա թիւն քո, եղիցին կամք
քո. դա կէնճին շարխան ի՞նչ ազար է,

— Քրոջս առածն ալ անանկ է .

— Որպէս յերկինս ե յերկրի գհաց մեր
հանապա . ո՞ն ալ տաննկ մեծ թիւլլիւ է.

— Քա հապա՞, վեց մէճիախէ տուաւ .

— Զօրդ տուր մեզի ալ պիտի տունէ հայ-
րըս այօօր ե թոյ մեզ զպարտիս մերը թիւյ-
սիւզ պիտի ըլլայ կռօն քօրտէյայով :

— Ան հիմա պարիթ է կըսեն կոր. որպէս
ե մեք թողունք մերոյ պարտապանաց .

— Ո՞վ ըսաւ .

— Ճօրճիին հարցուցինք նէ ե մի տանիր
զմեզ ի փորձութիւն, ֆիլէյով շատ աղէկ կըլ-
կոր. այլ փրկեա զմեզ ի չարէ .

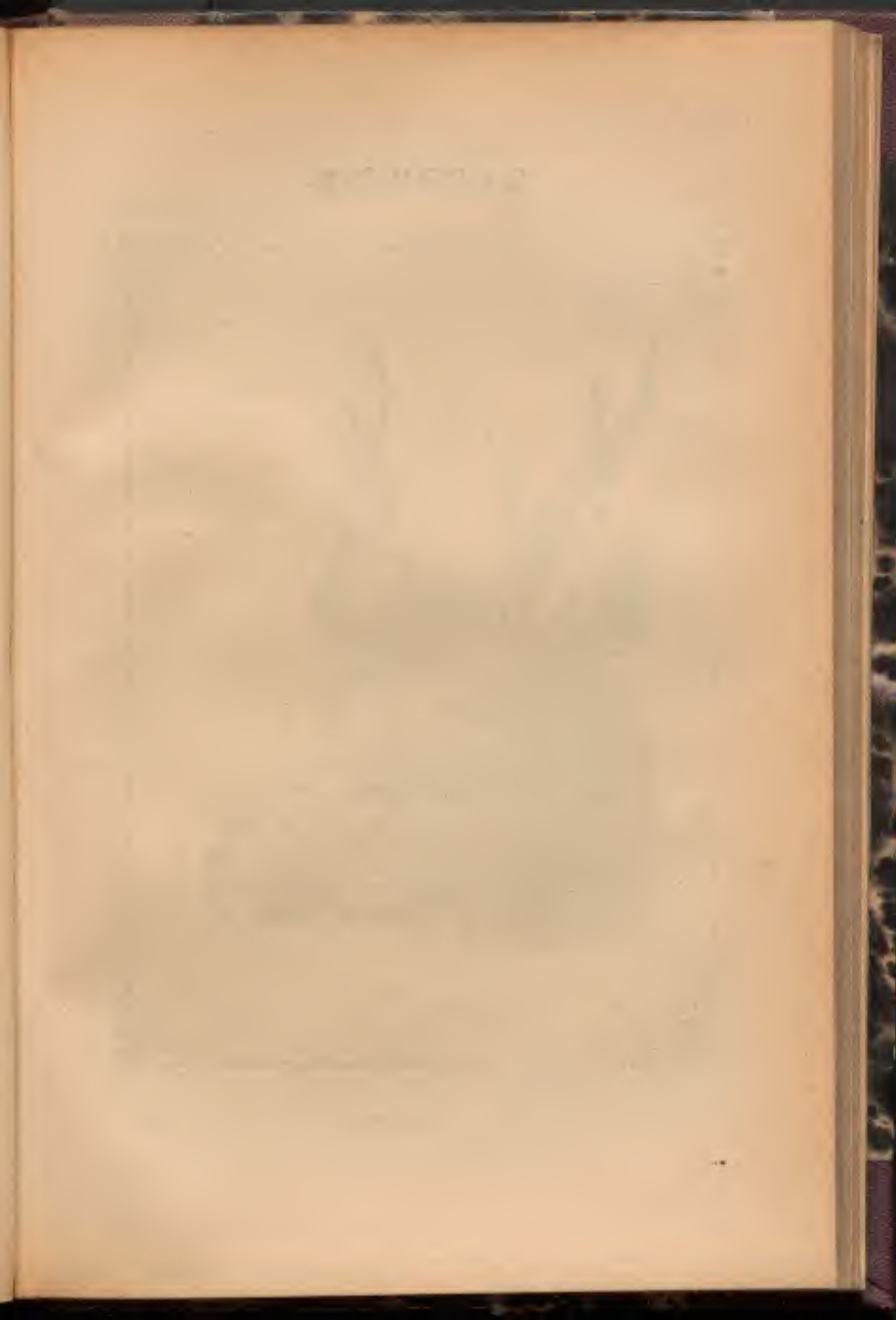
— Ֆիլէին ալ շատ մազ պէտք է.

— Զի քո է արքայութիւն իմ մաղերս բէք
շատ է ե զօրութիւն ե փառք

— Փառք Աստուծոյ իմն ալ քիչ չէ :

— Յաւիտեանոյ յաւիտենից ամէն մարդ իմ
մաղերուն բէք շատ հաւնած են . ՄԵՂՈՒ

ՀԲՈՍԱՆԶ

Մէր է որսորդը .

ԱՆԿՈՒՏԻՒ ՄԸ

ՄԱԼԻՒԻԻԼԵԱՆ

Մարիկ, վաղը Ամբակում աղայենց երթաս, Աստուծոյ հրամանաւը աղջիկը ինծի համար պիտի ուզես:

— Կարգուի՞ս պիտի.

— Ձե՞ս հասկնար կոր, քառասուն տարի ասանկ կենալու չեմ ա'.

— Էյ, ինչո՞վդ, օտքդ շնորհքով բանթով մը տահա չունիս:

— Ինչո՞ւդ պէտք, ես կարգուած օրըս բարայի տէր եմ, ամենքն ալ կրնամ շինել.

— Մօ այ օղուլ, Թրախոմայիդ կիւլէնմիշ կըլլաս կոր նէ՝ իշթէ չեն իտար կոր.

— Թրախոմա չեմ ուզեր,

— Անանկ է նէ պահած բարա ունիս.

— Ձիյտեմ,

— Էյ, անխղճմտանք զաւակ, ան քի բարա ունիս նէ ինչո՞ւ իս նաչար կը պահես.

— Ասկէ ետքը աղէկ կը պահեմ, հիմա դուն ըսածս պիտի ընե՞ս, չէ նէ ես ճարտեսնամ.

— Ըսէ նայիմ, ի՞նչ պիտի ընեմ.

— Ամբակում աղային տունը կերթաս, անոնք երկու խօսքին մէկը աման սըռերնիս մարդ չիմանայ, ամօթ է, ըսողներէն են, աղ-

Ղիկը ինտոր կուզէ թող ըլլայ, կուզէ նէ սկըբ-
թած ըլլայ, հէրիք է որ հայրը մայրը երեւի
ջուր ունենան:

— Ծօ խեհդ ես, ի՞նչ ես, հօրը մօրը ե-
րեսի ջուր ունենալէն ի՞նչ ֆայտա, աղջիկնին
նայինք. տալով հարսին ալ հարը մարը շնորհ-
քով էին ամա՛ աղջիկնին, տուները ալ թ-իւսթ
կընէ կոր:

— Պէ մարիկ, աղջիկը ինտոր կուզէ անանկ
ըլլայ, իսպառլա է, հասկցա՞ր .

— Էհ, դուն գիտես, կերթամ կը նայիմ:

*
**

Քանի մը օրէն ետքը.

Ծօ Կէորդ, կաայ ըսածդ .

— Ի՞նչը.

— Ի՞նչ կը փնտռէիր կոր.

— Հա, խանութիս բանլէքը, իրեք օր է
խանութը գոց էր, վրաս ալ մանրութ չի կար
որ չիլինկիր մը բերէի բանալ տայի:

— Վույ վա՛յ գլխուդ, սա նայեցէք, բան-
լիք մը չինել տալու բարա՛ չունի՝ կարգուելու
է ելեր.

— Ի՞նչ, աղջիկը գտա՞ր, անանկ է նէ ես ալ
ստակը գտայ:

— Խելքիս բանը չէ, սառանութին մը մըտ-

մտացեր ես ամա՛ ինչ է նէ, Ամբակում աղային
աղջիկը պաշխասիին նշաներ են . խաղաղ
Թագուհի տուտուն հետ փխլպոս աղային
աղջիկը կացի տեսայ :

— Աղէկ ես ըրեր, աֆէրիմ :

— Ամա, սանկ քիչ մը սեւ է :

— Հոգ չէ, արեւն երեւում վախ չունենար,
ուզէ նէ թող ճերմակ քսէ :

— Ամա, բանի մը խըյմէթ գիտցող չէ եղեր :

— Ես ալ անոր խըյմէթ ունեցող բան մը
չի պիտի տամ ա՛ :

— Կտոր մը հաֆիֆֆէ է կըսեն կոր :

— Ատ գէշ ըսել է որ ծովը ինայնէ՛ տա-
կը չպիտի մնայ :

— Քիչ մ'ալ պօշ խաֆա է եղեր :

— Ադ ամենէն հաւել գործիս կուգայ, բայց
մայրիկ, աղջիկը ձգէ, հօրը մօրը վրայ խօսէ :

— Ուշ, հօրը մօրը աշխարհք կը գովէ կոր,
խեղբերնին զըւխնին չէնքօլ շնորհքով մարդիկ
են եղեր, Աստուածավախ, կոկիկ, կուփիկ,
մինչև տա օրս ծաներնին մարդ չէ լսեր :

— Հա՛հ, իմ ուզածս ալ ադ է, ունեւոր
են եղեր, ան նայինք :

— Հա, աղէկ են, էրկու տուն տնին եղեր,
մէկը իրենք նստեր, մէկն ալ քիւրաեր են :

— Թամամ, հիմա բանիս եկաւ.

— Աղջկանը վրայ ալ մէկ երկու կտոր բան կար.

— Կուզէ նէ չունենայ, ես եւեւ եւեւօք չիսեմ կուտամ:

— Հայտէ նայինք. չըսե՞ս, աթմասա տա՝ կիւռէր ա՛:

— Դուն անանկ զիտցիր. զէնահաթս հարցուցին նէ ի՞նչ ըսիր.

— Ինչ ըսիր նէ ան ըսի. քէօչէ սարաֆի:

— Թիւթիւնճի է, չըսիր ա՛, չիւնքի ես դրացներուս ապարիւր եմ, սարաֆի ճամէքեան մ'ալ տուեր խանութս դրեր եմ:

— Չէ, ես եւեւ պակաս բան չըսի:

— Ապրիս. էյ կուտա՞ն կոր.

— Իրիկուան հօրը պիտի իմացեն.

— Բէք ազէկ, տան նէ՝ չըբաէյի հարսնիքը կընենք կը լննցնենք.

— Վէսէլամ, հայտէ պադալըմ. անխտար խօլայցուցիր. քի դիտես որ ամեն բանդ հաղըր, միտակ ֆէսիդ խալիպ մը զարնել տալէ մնաց. ամա պադալըմ սօնու նէ՞ օլաճադ:

*
* *

Աղջկան հայրն ու մայրը առանձին.

Իրաւ փիլիպոս աղա, անցած օրուան Մաննիկիս աղջիկ տես բերող Թագուհի տուտուն

եկաւ ասօր, ի՞նչ ըրիք, մանչը հարցուցի՞ք, խմայա՞ք, ըսաւ, ես ալ իրկունը ազայիս կը հարցնեմ ըսի. իրաւ ի՞նչ ըրիր.

— Հարցուցի. քէօչէ սարաֆի է կըսեն կօր. խանութն ալ դոց էր, դբացներուն հարցուցի նէ՛ չաբաթը մէկ քանի օր կուգայ մէկ քանի օր չի գար, ըսին. հէմ. ի՞նչ գիտնամ, անոնց խօսքին նայիս նէ՛ տակը դատարկ ըլլալու է.

— Աման ճանըմ ֆիլիպոս աղա, դուն ալ անոնց խօսքին կը հաւտաս. տակը դատարկ է կըսեն նէ՛ պէչքի՛ սնտուկը դատարկ չէ. ադ մարդիկը սնտուկին մէջը չեն ա՛.

— Ես ի՞նչ գիտնամ. աղէկ ա՛, չաբաթը 2-3 օր խանութ չի բանալը ի՞նչ պիտի ըլլայ.

— Էհ, տահա կնիկ չունի, դաւկներ չունի, ջուրն ալ ույտարմիչ է ըրեր նէ՛ կը պտտի. հէմ գիտե՞ս, անոնք շառափ են, հինգ օր տաւ օր առուտուր չեն ըներ, մէյ մ՛ալ մէկ օրուան մէջ կը նայիս օր մէկ ամսուան մէկ տարուան վաստակը մեկանց կոնենն.

— Ատ ըսածդ վախիթ մըն է եղեր.

— Ձէ, շիտակը շատ աղէկ խամէթ մըն է աս, աչկս ելլայ, դաւակս բազդ չուներ ամա՛ ինչ է նէ: Տղան դէշ ազայ մը ըլլար, կարօտ ըլլար, ծաւրը ծոցը չունենար նէ՛ մենէ բան

մը կուզէր : ասոր նորէն քանի , քանի հեղ
հարցուցի Թագուհի տուտունն նէ՝ մանչը նէ
տուն կուզեմ, նէ խանութ կազեմ, նէ ստակ
կուզեմ: Աստուած ինձի տալու է, կըսէ եղեր:

— Ասլը ուզէնէ տուողը ո՞վ է, ես առող-
ջութեանս ունեցածս չեմ բաժներ :

— Անանկ է. Թագուհի տուտուն վարքն աչ
շատ կը գոյէ կոր . խելօք, Աստուածավախ ,
հնազանդ տղայ մըն է կըսէ կոր :

— Հիմակուն մանչերուն սէջ ատանկը չի
գտնուիր ամա :

— Հա՛, ես ալ ըսի նէ՝ տսիկայ հիներէն
մնացած է ըսաւ . միտքէս ըսի որ՝ է՛հ , մեր
Փիլիպոս աղային բնտուածն ալ ան է } . գի-
տե՛ս, դուն ալ քիչ մը փառաւորներէն մնացած ես :

— Ես չիրքին բանը չեմ սիրեր :

— Գիտեմ, գիտեմ. անանկ չըլլար նէ՝ իրեք
տարի ազւոր աղջիկ բնտուել չէիր տար մօրդ :

— Անոր համար չի նայի՞ս, գտաւ ազւորը :

— Վա՛յ, ինձի չի հաւնեցա՞ր . էյ մօրդ ին-
չո՛ւ բան կըրես. դուն չէիր նշանվելէդ ետքը
օր մը բաղնիք գացած օրս իմանալով իս տես-
նելու համար քէօչէի խահուէն պէքլէյողը :
Ձի հաւնեցար նէ թող նշանը ես ընէիր :

— Էյ, խօսք տալը գիտե՛ս դուն ի՛նչ բան է ,

ան ատենի մարդիկը թքածնին չէին կրնար լզել, հիմակուաններուն պէս չէին որ քանի մը տարի նշանածնուն հետ նստել ելնելէն ետքը, վա՛յ, ոտքը ծուռ կը կոխէ կոր, վայ չիլտեմ ինչ կընէ կոր ըսելով արտառակ բաներով նշանը ետ ընէին:

— Էյ, հիմակուաններուն ամենն ալ անանկ չեն ա՛, մէջերնին շնորհքովն ալ կայ:

— Շնորհքովն ալ կայ, բայց ասանկ երթայնէ անշնորհքները պիտի շատնան. աս ճամբան ճամբայ չէ, կնիկ:

— Ինչո՞ւն պէտք, մենք սա տեղը երկու աղջիկ ունինք, իշթէ մէկուն խամէթը ելաւ, մէկան ալ ինտոր ըլլայ կը կարգենք:

— Օ՛ր, ի՞նչ ալ շուտ կուտաս կոր:

— Էյ, չէ. ալ ասիկայ երկնցներու չի դար, աս ալ առջինին պէս չի փախցներք. 'նայէ՛, քովի Սգաբեր տուտուն աղջիկը կառնէ ամեն դի կը պտտցնէ, ամենուն տունը կը տանի կը բերէ, տունը շատ եկող գացող ունի:

— Էյ կարգե՛ղ. ադ եկող գացողները աղջիկը առի՞ն, չէնէ մինակ էյլէնմիշ եղան:

— Հէլպէթ օր մը չէ նէ օր մը մէկը կառնէ:

— Ես ադ ճամբով աղջիկ չեմ կարգեր:

— Աղէկ կըսես ամա՛ իշթէ աս աղան նէ

տուն կուգէ նէ բարա, չէնք շնորհք տղայ է,
հիշ չեմ ուզեր կոր ծառքէ հանել:

— Կնիկ, մարտորար, ետքը կըլլայ քի ադ-
մանչը կուգայ ու ինքը մեզ ձեռքին մէջէն
դուրս չի հաներ:

— Աման դուն ալ ճանըմ փիլիպոս աղա,
ամեն ատեն մաքէդ գէշ բաներ կանցնես:

— Ի՞նչ դիտեամ որ դիմացինս ալ մաքէն
գէշ բաներ չանցներ:

— Գեղի բան մը ըսե՛մ, վաղը Թագուհի
տուտուն գայնէ՝ խօսքը պիտի լմնցնեմ, ես
զաւկիս խամէթին վրայ չեմ կրնար նստի:

— Կնի՛կ, խելքդ գլուխդ ժաղուէ, ետքը
զաւկիդ խամէթը կեւլայ քու գլխուդ վրայ կը
նստի:

— Մեղայ, ինծի ի՞նչ պիտի ընէ.

— Մարտորար կըսեմ կոր:

— Հայտէ չեմ արտարար, ամա ոս միտքդ
ինչ է նէ՝ ինծի ըսէ,

— Մինչեւ հիմա միտքս չի հասկցա՞ր:

— Զէ՛. դուն շախախի պօզմիչ կընես կոր տէ՛.

— Անանկ է՛նէ՛ կեցիր շախասըդ ըսեմ,
Հիմա, թախըմ մը պօշ անպար տիպսիդ քիչէ
միւսիւներ մտածելով որ իրենց թրտխօմա
տու ող չիկայ, — չիւնքի իրենք մեզմէ ուղած—

նուն չէյրէկին չէյրէկին խաարն ալ չունին —
աս տօյապը խուռմիչ են ըրեր քի՛ գինովի պէս
տեղ մը իննան, ֆախաթ երթան բարով. կըլ-
լոյ չիկայ, օ չամլար պարտար օլաու :

— Էյ վաղը Թաղուհի տուտունն ի՞նչ ըսեմ:

— Ի՛նչ պիտի ըսես, սիկաուայ կը խմէ՞ ադ-
կնիկը:

— Հա, եա՛. ֆսըր ֆսըր .

— Իհ ա՛նանկ է նէ՛ նա, ա՛ն տնոր համար
սիկաուացու մը թիւթիւն, վաղը դալուն պէս
ասոր հետ կուտաս խահուէ մըն այ քիթին՝ ու
« խամէթ չէ եղեր» կըսես՝ կը ճամբես:

*
* *

Հետեւեալ իրիկունը անկուտի պարոնը
« ին՛չ լուր. » կը հարցնէր իւր մօրը:

— Ծ• ետմբում. պատասխանեց պամպա-
ռակ մայրը. տեսած երազդ Շողեր խաթու-
նին Երազահանին մէջ նայել տուի, « Երազն
սուտ է. » ըսաւ. սանքի խուռունթու եա մաւ-
լիհիւլեա չընէ՛ թող ըռահաթ տեղը տիտիկ
ընէ, սոջ տեղը սիրտը թունդ չի հանէ» ըսաւ:

Թիւ 26 Նկարհանուկը կարդալ այսպէս .

« Լոյս տուր Տէր աչաց իմոց »

զոր անախալ կարդացին Տիարք Յակոբ Սիւսեան ,
Դեղագործ զպրոցական -ե Ատոմ Միհրդատ Մար-
դարեան :

Օրիորդ մը իր բարեկամ օրիորդին ըսաւ .
— Կը ջնորհաւորեմ , լսեցի որ նշանուեր ես .
նշանածդ ալ երեսփոխան է եղեր .

— Երանի թէ չըլլոր .

— Ինչո՞ւ .

— Վասն զի ինչ ըսեմ'նէ՛ կամ խօսք կու-
ղեմ պիտի ըսէ կամ կուռքի պէս լուռ պի-
տի կենայ .

*
* *

Պարո՞ն մը օրիորդի մը հետ կը խօսէր թէ
օրիորդ մը պարոնի մը հետ, լաւ չեմ , յիշեր ,
բայց վերջապէս երկուքն ալ կը խօսակցէին :

Պարոնը օրիորդին հարցուց .

Գրե՛լ կարդա՛լ գիտէ՞ք .

— Գրե՛լ գիտեմ բայց կարդա՛լչի սովորեցայ .

— Այդ ինչպէ՛ս կըլլայ .

— Որովհետեւ որու որ նամակ գրեցի՝ պա-
տասխան մը չառի որ կարդայի ու կարդալ
սովորէի :

*
* *

Երկու դրացի տիկնայք

Վերոնիքա տուտու, պիր գամպուրուն
օլայըտը տա՝ բաղար ադչամը Զիֆթլիք կա-
ղինոսունտա պուլունմալըյալն:

— Սուս օլ, սուս, խըյանէթ Բէթրիյէ •
գատար եալվարարմ քի պէնի չըգար տէյի՝ չը-
գարմատը . թանըտըգլարտան քիմլէ՞ր վար
ըտը .

— Ետլընը պէնիմ թանըտըգլարըմը տուր
պէնի սէօյլէյիմ տէ սէն սայ. Աբիկ աղալար,
Գաթիկ տուտունուն թագըմը, Անտոնիկ ա-
ղալար, Գոզմինին էլթիսի, Կոմիտասլար,
Բաւլաքիլէր, Ալանլար, Սաթանլար . . .

— Քա վախ, բէք չըխըթըմը կէճէ իմիչ
տէ պուլունմամըչըմ:

— Բէք չօճուգլուգ էթմիչին, պէնի սէնին
եէրինտէ օլայըտըմ, եա Ալանլարըն թագը-
մըյա եա Սաթանլարլա գալգար կէլի իտիմ:

— Տօղրուսունու իսթէրսէն՝ պէնիմ տէ
Քիքրիմաէնի կէչոի ամա թաճիլլիք վէրիլիմ
տէյի սայկը էթաիմ, եօգսա Ալանլարլա արա-
մըզ բէք էյի տիր, բէք էյի կէօրիլլիլիլ:

Միւսիւ վէհասան, կէսն սէն ոլտուգճա կա-
ղէթա մէռադլըսը սըն, եհնի նէ՞ հալատիսին
վար պագալըմ:

— Ինանըրսան, մօնչէռ, պիր վագըթտան
պէրի կաղէթա օդումստան ֆարիդ կէրիշ իմ:

— Սէպէ՞պ .

— Գարտաշ, օգուտուղուն, մէֆումլու զանն
իթտիղին պիր հալատիսի ահպապնտան պի-
րիսինէ հապէր վէրմէյէ բիշման օլուեօրսըն-
ղիրա իբի կիւն սօնրա եինէ օ կաղէթատա
հալատիսի մէդքիրուն առ ու էսաաը օլմա-
տըղընը օգույուսդ՝ ահպապ եանընտա մահ-
ճուպ դալմամոդ իշուն հաֆիթալըդ կաղէ-
թալարը կաղէթա սալթըճըսը կիպի եանընտա
սագլամալըսըն քի՝ կէօսթէրուպ քէնտինի
դուրթարասըն . իշթէ պու սէպէպլէ շիմտի
օգումսեօրըմ: Սէն տիշարսան նէ՞ տույու-
եօրսըն պագալըմ:

— Նէ՞ տուեռճաղըմ, պիր վագըթտան պէ-
րի օրթալըդտա բարասըղլըգ վար տէեօրլար:

— Պանա պագ, մօն շէռ, ժը վուզ-ասիւռ,
էկէր շու տէտիղինի կաղէթալարտա օգու-
սալըտըմ՝ պու հալատիս տէ եալան տըր ,
տէյէճէքտիմ:

ՀԱՐՄԱՆԵԿԱՆ

ՊԱՐԶ ՀԱՆԴԷՍ ՄԸ

Անցեալ կիւրակէ գիշեր Յուլիս 26 ի խառ-
գիւղ Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյն մէջ ամե-
նայն պարզութեամբ և օրինապահութեամբ
կատարուեցաւ Վանեցի սեղանաւոր Մեծ.
Աւետիս Էփէնտի Թօլմախեանի ամուսնու-
թիւնը ընդ Ս.Ղն. օրիորդ Ռօզիկ Ս. Էրզը-
րումլեանի:

Օրինապահութեամբ ըսինք, ըստ որում
պսակի արարողութեան եկեղեցւոյ մէջ կա-
տարելու որոշումը խոհեմութեամբ զաղտնի
պահուելէն, այսինքն չի տարաձայնուելէն՝
հետաքրքրաց զրօսասէր խմբակը իւր բացա-
կայութեամբը կը փայլէր, որով պարզութիւն
և օրինապահութիւն մինչեւ վերջը տեսց :

Ամեն. Խրիմեան Սրբազան օրհելով սոյն
պսակը, պարզութեան և անտեսադիտութեան
յորդորեց ներկայ գտնուող օրինապահ Ժողո-
վուրդը ու պսակի արարողութեան եկեղեցւոյ
մէջ կատարուելուն օգուտները մի առ մի
թուեց:

Փափաքելի է որ հարսանեկան հանդէսը
եկեղեցւոյ մէջ այս օրինակ պարզութեամբ
Դ.

կատարուին, այսինքն թէ փեսացուին և թէ հարսնացուին կողմանէ պսակին ժամանակը առաջուց անոր ասոր չի տարածայնուի որ մինչեւ իսկ տարին անգամ մը եկեղեցի չի դացողներ ի մի հաւաքուելով, իրենց ծանուցեալ շատախօսութեամբը արարողութիւնը չի խանդարեն և առաջ անցնելով գողցես պսակելոց քիթը մտնելու տարօրինակ հետաքրքրութեամբ հրմշտկելներով նեղութիւն չի պատճառեն հարսանեկան խմբին:

Բոժ - Հարսնեւորաց գաղտնապահութեանը շնորհիւ սոյն հանդէսին ականատես լինելէ ճահրսմ մնալնուն համար կրակ կտրող խումբ մը զբօսասէր տիկնանց հետ յառաջիկային պիտի խօսինք:

Բժիշկ մը կը հրաւիրուի բաւական հե-
ռու տեղէ մը, զինքը հրաւիրող կիներ խօսակ-
ցութեան միջոցին կըսէ .

— Թերեւս ներդաշած ըլլաք զձեզ այսչափ
հեռու տեղ մը հրաւիրելու համար ,

— Ոչ, տիկին , անհոգ եղիք , արդէն այս
կողմերը ուրիշ ծանր հիւանդ մ'ալ ունենա-
լուս՝ մէկ քարով երկու թռչուն զարկած
պիտի ըլլամ :

*
* *

Փաստաբան մը և գիւղացի մը

— Աչքդ լոյս, պարօն, դատդ չահեցայ .

— Ուրեմն վերաքննութեան պէտք է դի-
մել, առանց ժամանակ կորսնցնելու :

— Ե՛ղբայր , խեղճ ես ի՞նչ ես , վաստըկ-
ուած դատի մը վերաքննութիւն կ'ըլլայ .

— Կ'ըլլայ , հապա՞ . ես կ'ուզեմ որ վերա-
քննութեան տեսանն ալ ժամանակը չանցած

իմ իրաւունք:՝ տէր ըլլալս վաւերացնէ , որ .
պէս զի քիչ մը ատեն անցնելէն ետքը ուրա-
խութիւնը փորս չի մնայ :

*
* *

Գատարանի մը կը ներկայացնեն երկայ-
նահասակ և սե մօրուք յանցաւոր մը . դա-
տաւորը վկայից տեղեկագիրը աչքէ անցնելէ
ետքը կըսէ յանցաւորին .

— Այո , վկաներուն խոստովանութեանը
նայելով՝ խիղճդ ալ մօրուքիդ նման սե ըլլա-
լու է .

— Ներեցէք , տէր դատաւոր , կը պատառ-
խանէ յանցաւորը , եթէ դուք խիղճը մօրու-
սի հետ կը համեմատէք , ուրեմն ձեր անխիղճ
լինելը կը հաստատէք , վասն զի դուք ամե-
նեւին մօրուք չունիք :

*
* *

Նոր այրի մնացող կին մը ամուսնոյն դե-
րեգմանին վրայ ինկած մէկ երկու ժամ լալէ
ետքը աչքերը սրբելով ըսաւ . — Ոհ , դարձ-

եալ միթիթարութիւն մը ունիմ, զի այսուհետեւ երկանս գիշերներն դուրսը ուր մնայլը սխիտի գիտնամ: —

*
* *

Շատախօս կլին մը օր մը իրեն ծանօթ բժիշկը կանչելով, հիւանդ ըլլալը կը յայտնէ: Տօքթէօսը սորա բազկերակը զննելէ յետոյ երբ բնաւ ցաւ մը չունենալը կիմացնէ՝ յայնժամ կինը լեզուն ցուցնելով կըսէ, « անդամ մ'ալ լեզուիս չէ՞ք նայի՞ր, պարոն տօքթէօս:» Ասոր վրայ բժիշկը լեզուն ալ լաւ մը զննելէ վերջը կը պատասխանէ .

— Այո , տիկին , ձեր լեզուն իրաւամբ հանգստութեան պէտք ունի, որովհետեւ շատ յոգնած է :

Թարգմ.

Մ. 2, Կ

Տեղական լրագրի մը անցեալ աւուր թերթին մէջ կը կարդանք որ, մարդուն մէկը շոգեհաւէն ծովը ինկեր բայց չի խեղդուած աղատու եր է:

Բոժոժիկ — Երջանիկ է եղեր այդ մարդը որ խեղդուելէն ետքը չէ աղատուեր:

ԹԱՊԼԱՔԵԱՐ

ՓԻԼԻԿ ԱԽՊՕՐ ՀԱՐՄԵՆԻՔԸ

(Շար. Կես երես 64)

— Տիւտիւ հանըմ, ըսաւ Ահարոն աղայն, հարսին մօրը, շիտտակն սա սուֆրային նիւզամիլը խուռուլուչէն բէք մէմնուն ու մէսուր էղայ :

— Օղջ ըլլաք, ան ձեր զաթուլթիմն է, իրաւ, ձեզի կէօրէ բան մը ըրած չենք ամա՛ էհ, իշթէ, էլտէն կէլտիղի գատար :

— Ահի՛շ տըլլար էֆէնտըմ, Ղալաթիայի այնալըին լօգմանթան աստար չէշիտ մին եէ՛մէքներ չի կրնար հանել ընանկ չէ՞ մի տէր պապա :

— Այնպէս է, Աստուած անիորձ պահեսցէ. միշտ և հանապազ զսեղանս ճոխացուցէ, և երկար կեանս պարգեւեցէ :

— Սն չէ ըմմա՛ տիւտիւ հանըմ, զաննս Սթանպօլի տիւներուն մէջ նօրտի եօհնի վէղաբուսիս չին էփիր :

— Ղույ ճանըմ կնքահար աղա, խաբուս խան ձմեռը կուտուի :

— Էյ նօհտի եօհնի՛ն,

—Սֆ կընես ադ լախըռտըդ չի հաս-
կըցայ :

—Ճանըմ ո՛ր է սա լէպուկ ալ կը
չինին :

—Իրաւ որ ես նէ լէպուկը գիտեմ նէ ալ
էպրուկը կը ճանչնամ :

—Էֆէնտըմ, սա ո՛ր է գինիի մէզէ կընին,
լէպուկը չիկա՞յ մի եա :

Հարսին մօրաքոյրը. — քուրուկ ալլահա-
լէմ լէպլէպի ըսել կուղէ .

—Հահ, հիւրըիւմինք է , պէյնդ սիրիմ,
մայմուռ հանըմ . իշթէ խաւըուլմիշ չեղած
լէպուկը մին վրայ զարնելով նօհտի եօհնի
կը չինին .

—Հասկցայ , նօհուտլու եահնի ըսել
կուղես :

—Հիւրըիւմինք է :

—Գիտնայինք ատ խտար սիրելլ նէ՝ իրաւ
որ կեփեինք .

—Պէյիս չիկայ , սայիլ վախիթ մի կու-
տինք :

—Բէք աղէկ :

—Քա՛ աղջիկներ , գինի լեցուցէք, հրամմէ
տէր պապա .

— Կենդանութիւն , աշուրնիդ լոյս եղիցի Աստուած անվորձ պահեսցէ. ի խոր ծերութեան հասուցէ.

— Շնորհակալ ենք տէր պապա :

— Խեբրեւնին տեսնանք Յուդիտա տուտու, ուղուրլու խատէմի ըլլայ :

— Օղջ ըլլաք Մարթա խաթուն , տառօսը չիֆթէներուդ , թոռներուդ ըլլայ. Զապէլիցայիս , Տիւրիւկիս , հէմէն պօյերնին սիրեմ :

— Ինչպիսի, պարի սահաթով պարի խըսմէթով :

— Ան չէ ամա՛ անցածները Զապէլիցայիս համար բէրութէր ուզող մը կայ տէյի բան մը կը լխուցունէիք նէ, ի՞նչ էղաւ .

— Անիկայ ույմիչ չեղաւ . քուրուկ չըլձպլախ մանչ մըն է եղեր :

— Թիմարխանէն թող զրկին էֆէնտըմ, ֆէճն չափուխ կը հագցունին :

— Էյ ինչպիսի ուղուր կը տանիք հետերնիդ տէ՛ շնորհքով խըսմէթ մը կեւլայ :

— Ինչպիսի, աչկըս ելլայ, խըսմէթնին կոց է . ասեղին ծակէն կը մտնան կոր ամա :

— Քուրուկ, չեմ կրնար ընել, պաղխինները կընեն չեն ըներ թէնպէլ տուլախ աղջիկնին հէմէն չըփ տէյի մէկուն դուխը կը հանեն .

ան ալ զէհէր վերկի մնէ. ես չեմ կրնար պէ-
ճէրել, ի՞նչ մեղքս պահեմ.

—Ան ալ թալէհ մնէ, Բիստէնց աղջիկը
խահվէ մը էվել չիյտէր ամա՛ն անանկ տեղ
մը հարս կնաց քի՛ ծառքի վրայ կը պըռ-
նեն կոր :

—Էյ հրամմէ կնկահար աղա, գինիդ խմէ
քի նորէն պիտի լեցնենք :

—Տի խմիմ իշթէ: Եյ էֆէնարմ աիւտիւ
հանըմ, խանէն տէվլէթ շէն ընի, իշթէ մեր
Փիլիպոս պէկը ձեզի թէսլիմ տըլի, հէմ
փեսայ է հէմ զաւակ է, փեսայ ըսելը զա-
ւակ ըսել է, զաւակ ըսելն ալ տան տէր
ըսել է :

—Օղջ ըլլայ, շնորհակալ ենք .

—Փիլիպոս պէ՛կ, մէկ բարձի վրայ դըտո-
րիք, ա՛ղա. (կը խմէ)

(Բարձրացայն ծիծաղ)

—Հըմայեկս սա մէյլիւսին մէջ բարով խաղ
մի կանչելը բէք մինասիպ է ըմմա :

Հարսին մօրաքոյրը — Ույ ճանըմ կնկա-
հար աղա. սանկ կէնէ աղւոր չէքէր մը ծա-
մէիը :

Ահարոն աղայն, (Մեկուսի) Ան չէքերը քու
լեզիւդ է ըմմա՛ն չիյտիմ ուր զատիր տըլլա՞նք
ծամեղու :

—Հայտե՛, ճանճմ Ահարոն աղա, պաշլայե՛
քի ետքն ալ հարսին փեսին թօխա ընել
տանք :

—Գըլսուս վրայ էֆէնտըմ, հիչ քու խօսքդ
կօյրել կըլլայ մի եա :

Ե Ր Գ

Դուն վո՛ւր էիր սը զիս գտար,
ի Ագամա պարտեզ մտար .
Պուզուլ եղար վարդիս դիմաց
Եբոր էնէ աչօքսի մաց .

Նախարար

Էլի էկու կամաց կամաց
Նազըլու քալէ բարեւ բուռնած :

—Ո՛ւյ շատ ապրիս կնկահար աղա, աս ի՞նչ
աղւոր երգ է :

Բարով էկիր տուն բարկ Արեւ
Ծագեցար մեր տունն ի վերեւ
Անկէց էս քու պօլըդ գօվիմ
Սէվլի Ֆիտանի նումանցունիմ :

Նախարար

Զիֆթ մի խնցոր երեսդ գովիմ
Որ Լուսընկի կալ կուլմանի,

Քընչիյ մին ալ ծամերդ գովիմ
Ուր սըրմայի թէլ կուլմանի :

Նախարար

Անկէց ես քու աչկըդ գովիմ
Ուր շահինի աչկ կուլմանի
Ան պիչիմի քինթըդ սիրեմ
Որ խուրմայի կունուլմանի :

Նախարար

Պալի տէպպէ բերանդ գովիմ
Ուր պատէմ իչի կունուլմանի ,
Առշաներուդ ծարը սիրիմ
Խնճիու թանէ կունուլմանի :

Էլի էկու կամաց կամաց,
Նաղլու քալէ բարև բուռնած :

(Երեսուրդ Գ) — Ականջդ խօսի Բոժոժիկ .
Ահարոն աղայն Բոժոժիկին անունը լսելուն
պէս՝ երգը վերջացուց * դէմքը խոժուեցաւ
և երիտասարդին դառնալով ըսաւ .

— Պարոն աղա, հըմայէկըս ատ Պոժոժիկ
մախուքին անիւնը տալ հիչ վաճիպ չէր, դէ-
ռէ ան կաթնավերը մեր պաշ տիւշմանն է .

— Ինչո՞ւ, ձեզի ի՞նչ ըրած ունի քի .

Շարունակելի

ՔԱՂՈՒԱԾՔ

Կնոջ մէկը զաւակ չունենալով կուղէր իւր ստացուածքը ամուսնոյն կտակել, կտակը վաւերացնելու համար տէրութեան պաշտօնատունը դիմելով, պաշտօնեան՝ ինչպէս օրէն է, կը հարցնէ կնոջ,— «Միթէ դու ազատ կամօք ըրած ես այս կտակը՝ առանց վախի և առանց բռնի ստիպուելու քու ամուսնոյդ՝ կողմանէ»։ Կինը՝ որ ահարկու գէմք մը ունէր, պատասխանեց պաշտօնէին— «Ի՞նչ, վախ մը ըսիր, սպառնալիք մի ըսիր, նա— ինձ — սպառնալիք մի ընէ. ուրեմն դու զիս չես ճանչեր»։ Պաշտօնեայն զարմացած, ցած ձայնով մը ըսաւ ինքնիրեն «Ուրախ եմ որ չեմ ճանչեր», և դործը կատարեց իսկոյն։

Կալ մը կուղի մը հանդիպելով ուղեց ծաղրել. «Բարեկամ, ըսաւ, ինչ նոր լուր կը տանիս սա անտուկիդ մէջ»։ — «Դու ինձմէ աղէկ դիտնալու ես նոր լուրերը, պատասխանեց կուղիկը, վստահի միշտ ապրին անդին կը տատանիս»։ —

Շատակեր մարդուն մէկը՝ առաւօտ մը ածիլուելու միջոցին՝ բարեկամ մը իրեն այ-

ցելութեան եկաւ. — «Տես բարեկամ, ըսաւ զարմացմամբ, տակաւին մաղերս սեւ են, բայց մօրուքս արդէն ճերմկած է. արդեօք ի՞նչ է պատճառը»: — Սիրելիս պատասխանեց բարեկամը, անշուշտ պատճառը այն է որ գլխէդ աւելի ծնօտներդ կը յոգնեցնես»

ՏՆՏԵՍ

ԻՔԻ ՄԱՏՄԱՋԵԼԼԻՐ

Քա՛թիկ, ոտնա պէօլէւք պիւր ընճամ վար .

— Նէ՞օ, խայր օլա .

— Մամամա սէօյլէեէսին քի պէն ժադը իսթէմէմ, տլմաեաճալմ:

— Մէա , քա խե՞նթ սին , նէ՞ սին , քէչկէ պէնիմ տէ էօյլէ շիք պիւր նշանլըմ օլայտը , նէ՞ կէօրտիւն քի .

— Շիմտի սէօյլէսէմ՝ օնուն սանա զարարը եօդ, տէյէճէքսին .

— Սէօյլէ պագաեըմ , զարարը պիր շէյ իսէ՝ պէնտէ գայիլ օլմամ վէ մամանը գանտըրըըմ :

— Կէչէն կիւն տիգգաթ էթտիմքի կէօղիւնին պիրի էյրէթի իմիչ, հաթտա Բարիդտէ եաբտըրմըչ, պէն էօյլէ թէք կէօղլիւ դօճայը նէ՞ եաբաճարմ .

— Էյ ինան օլսունքի պուտալա ըմչն սէն թէ՛րէզօն , քէչկէ պէնիմ տէ էօյլէ զէնկին վէ տէլիգաթ պիր դօճամ օլայըտը տա՝ իքի կէօղիւ քէօր օլայըտը . դօճալորն կէօղլիւ աչըսը մագպուլ տէյիլ տիր, տէրլէր , տուա իթսէ նէ քի պիր կէօղլիւ կէօրմէզ , կէնէ սէն քեարտա սըն , էտէճէքլէրինին եարքսընը կէօրիւր եարքսընը կէօրմէզ :

*
* *

Նէ՛րտէսին Պ. Գալուստ , կէօրիւնմէեօրսուն . պուրնուն պէօյիւտի՞ւ մի .

— Պուրտայըմ ախպար , հէմ էօյլէ պուրուն պէօյիւքլիւյի ֆիլան շօգտան տիւնեատան գալգմըչ տըր :

— Նէտէ՞ն .

— Էսնաֆտա զէնկինիք դաւմատը քի պուրունլար տա պէօյիւսին. չիմտիքի պուրունլարտա պէօյիւքլիւք տէ կէօրիւրսէն՝ օ տա սալթ նէզլէ էսէրի տիր:

*
* *

ՊԻՏՁՆԻ ՀԱՐՅՈՒՄՆԵՐ

Տիար բոժոժիկ .

Ի՞նչ ընելու է որ ոտաց մատներու եղունքները մսին մէջ չթաղուելով ցաւ չի պատճառեն:

Ք. Մ. Զ.

Լալա-Բաթան

Բոժ.— Եթէ ծուլութիւնը մէկ դի ձգելով դոնէ 10ն օրը անդամ մը եզունգներդ կըտրես՝ ոչ մսիդ մէջ կը թաղուին ոչ ալ հոգիդ կը ցաւցնեն :

—

Մառաններն ու դարանները մկներէն զերծ պահելու համար ի՞նչ պէտք է ընել.

Շողեր խաթուն

Բոժ.— Կատուն անօթի ձգելու չես որ դուխը առնելով չերթայ և մուկերն ալ ֆէլֆէլ չի խաղան :

—

ՆԿԱՐՀԱՆՈՒԿ

թիի 27

(ՊԱՐԳԵՒԱԽՈՐ)

ՀԱՆԵԼՈՒԿ

Մայրն է ամուլ անդաւակ :

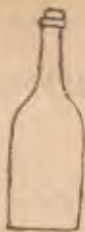
Սակայն ունի աղջիկ զաւակ ,

Որ հարազատ է , խորթ չէ՛ ,

Եւ կը տեսնես թէ յղի է :

Գ.

[Առաջին լուծողը Հեղինակին կողմանէ պիտի ստանայ « Գաղտնիք Բարիգու » անուն եօթն արարուածէ : Բաղկացեալ ընտիր Թատրերգութիւնը :]

ԴԵՂԱՐԱՆ ԲՈԺՈԺԻԿԵԱՆ

Բոժոժիկեան դեղարանս սոյն յայտա-
րարութեամբ կուգայ արդոյ հասարակու-
թեան մանաւանդ ազքատաց ծանուցանել թէ՛
ընդարձակած է իւր գործ Եւրոպայէ (դուն
հասկցիր Մօլլը չարչըսիյէ) բերուած թարմ
և ընտրելագոյն դեղերով, այնպէս որ իւր
տեսակին մէջ առաջին դիրքն վայելելով պիտի
կրնայ մրցիլ 'ի քաղաքս և 'ի գիւղօրէս
Կեօշէ-պահա՛տեղումնք բացուած նմանօրինակ
փոփոխութեան որ և է հաստատութեան մը հետ,
և բազում առիթներ պիտի ունենայ դոհա-
ցնելու իւր . . . քսակը իրեն գիմուլ ազքա-
տաց շնորհիւ :

Սակեւորդ չի համարիր ըսել նաև թէ դե-
ղագրերն ճշգրութեամբ և խնամօք մատակա-
րարել կը վստահեցնէ զյաճախորդս և այն ալ
խիստ դիւրամատչելի գներով, որոց մէկ քանին
օրինակները կը հրատարակենք աստանոր :

ՋՂԱՅԻՆ ՏԿԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Լինադի Կը ֆէր 1 Կրամ . (Ձէլիք թօղու . օգկասը
պէշէ տիւր) Էրմիւրէ Ժաննիան . Q. S. Իտար Էթ-
տիղի գաաար . (քի մէկ կուտ Էթ մէղ) ֆէր
Կէ Բէ-Լէ-Լ . (Հապ Էաը) Կոմէր . Էրմիւր . մէճի-
տիյէտէն աշտտ օլմաղ :

ՍՏԱՄՈՒՔՍԻ ՏԿԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Պէ Կապմաթ Կը Կաաար Է Կրամ . Կիմիլէ Կաթ Բա-
Բաթ . (Երաղըտը իլէ տէյմէղ պիւր ահճէ ,) սօն
Ֆիյաթ Էրմիւրէն աշաղա օլմաղ :

ԲՈՐԲՈՒՔԱՆ ԱՌԱՋՔՆ ԱՌՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Արմիւր Կը Բիւթ . 1 Կրամ . (տէյէրի պիւր ահ-
ճէ պիլէ Էթմէղ) Է Էրմիւր Էրմիւր (չիշէտի պիլէ
օն փարայա օլուր մալ ,) ալթը ղըուշ վէրէ-
ճէքսին :

ՓՍԻՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Թաւրիւ Էրմիւր . 1 պուղտայ . 100 կաամ գու-

յուս սուեու (քի մէկ կուտ էթմէզ.) շիշէսի տիր սէրմայէսի՝ պէշտէն աշաա օլմազ:

*
* *

ՓՈՐՀԱՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏՃԱՌԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Սոլիֆաւ Կը Դաւէտի. (օգկասը 60 փարատըր) 1 ծաւ. Եանի 8 տիրէմ. Կիշ ծաւտա 0 Կը Կիշ. Եանի, Եանի գըրգ տիրէմ ըլլգ սու, (քի մէկ կուտ պիլէ էթմէզ,) շէյրէքտէն աշաա գուր-թարմազ:

ՎԵՐԲԸ ՄԱՔՐԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Սօլիֆաւ Կիշէտի. (շիշէսի տիր սէրմայէ.) պիր լագըռտը պէշ Կըշ. վէրէճէքսին:

ՎԵՐԲԸ ՉՈՐՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Բոորը Կիշէտի. (Պագալլարտա օգկասը սէ-քիզէ տիր. պիլիմ տիւքեանտա օթուզ տի-րէմի պէշիյէ տիր: Վա՛յ կիտի գօլա վայ,) Եանի Կը Կիշէտի Կիշ (Իքի տամլա պէռկամթրուհու) Իշինէ գարըշտըրըպ վերիւրիզ պիզ, սէքիզ Կըշ. վէրէճէքսինիզ սիզ:

Ծանր հիւանդութեանց յատկացեալ դե-
ղորէից փոխարէն պահանջելիք գիներնիս այս
օրինակներէն կրնան գուշակուիլ :

Արդ , Տեառք ընթերցողք , վերոգրեալ դե-
ղորէից գիները ձեր աչքին **ԶԱՓԱԻՈՐ**
երևցնելնուս պատճառը սա է որ , մենք ձեզ
մէ աւելի փափաքող ենք ձեր առողջութեանը ,
աւստի առողջաբանութեան կանոնները յար-
գելով հիւանդանալու չէք . ապա թէ ոչ՝ ար-
իւն ձեր 'ի գլուխ ձեր , առաջ տուներնիդ
Բեզմէ տալով ծախսեցէք՝ ետքը հիւընդցէք քո-
վերնիս եկէք : Դեղագործ
ԲՈԺՈԺԻԿ

ՕԳՏԱԿԱՐ ԽՐԱՏ

Դիշերները մլուկներու պատճառած ան-
հանգստութենէն ազատուելու միակ դար-
մանն է լուբիայի տունկին տերեւները ան-
կողնոյն չորս կողմը շարել . Մլուկները կու-
գան վրան կը փակչին , որով առաւօտուն կըր-
նանք զանոնք դիւրութեամբ ոչնչացնել :

Երկու երեք գիշեր այսպէս շարունակելէ
ետքը Մլուկ մը չի մնար : ՓՈՐՁԱՌՈՒՆ

ԽՐԱՏԱԿԱՆ

Հետեւեալը՝ որ Ամերիկայի Պօլ Սիթի
գաւառը բնակեալ գինեպանի մը կողմանէ
դրուած և Այտեհօ Տէմօքէթ անուն Ամե-
րիկեան թերթին մէջ հրատարակուած է ,
գինեմոլոց ուշադրութեանը կը ,յանձնենք :

ԳԻՆԵՊԱՆԻ ՄԸ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Առ Յաճախորդս .

Բարեկամք եւ ընկերք : Բացած ըլլալով
չքեղ խանութ մը, ուր վաճառի հեղուկ հօւր,
այս առթիւ սլաութն ունիմ ծանուցանել Ձեզ
թէ ես սկսած եմ գործ որով յարուցանեմ
արբեցողներ , աղքատներ և մուրացիկներ ,
որք ապրին հաօարակութեան լուրջ , աշխա-
տասէր եւ պատուաւոր մասին ստակովը : Պիտի
վաճառեմ տանց համար պատրաստուած ըմ-
պելիններ , որք զրգռեն զմարդիկ ընել վրդ-
վում , աւազակութիւն , եւ արիւնհեղութիւն ,
եւ այսպիսեալ պակսեցունել հաօարակու-
թեան միտթարութիւնը , շատցունել անոր
ծախքը , եւ վտանգել անոր բարեկեցութիւնը :

Քիչ մը առաջ լուր տրուելով ինձ, պիտի աշխատիմ և քիչ ստակ պահանջելով խօսք կուտամ պատրաստել զոհեր որքանոցներու, աղքատանոցներու, բանտերու և կախաղաններու :

Պիտի մատակարարեմ բան մը որ աճեցունէ մահացու տրկածներ, բաղմապատկէ տառապեցուցիչ ախտերու թիւը, և անբուժելի ընել զայնպիսիս որ են անփստս :

Պիտի վաճառեմ այնպիսի ըմպելիք որ զըրկեն զոմանս ի կենաց, չատերը՝ բանականութենէ, աւելի չատերը՝ ստացուածէ, և զամենը խաղաղութենէ. որ ընեն հայրերը՝ հրէշ, կիները՝ որբեւարի, զաւակները՝ որբ, ի մի բան տնանկ և մուրացիկ: (Բոժոժիկ.— Կիմանա՞ք, պարոնա՛յր գինեմուք :)

Յաջորդ սերունդէն չատերը պիտի ընեմ տղէտ և բեռ ու փսասակար՝ ազգին:

Մարց պիտի տամ մուռալ իրենց մանուկները, և փոխանակ սիրոյ պիտի տիրէ անգլթութիւն:

Նս երբեմն պիտի աւրեմ կրօնի պաշտօնեաներն իսկ, արդիւիմ Ուետարանին յառաջ գիմութիւնը, եղծանեմ Եկեղեցւոյ սրբութիւնը, և յառաջ բերեմ ժամանակաւոր,

հոգեւոր և յաւիտենական մահ : Եւ եթէ ոք յանդգնի հարցունել թէ ի՞նչու կը ժպտահիմ ես բերել ժողովրդեան վրայ այսպիսի կուտակութիւն չարեաց , իմլուրջ պատասխանս է, «Ստակ չահելու համար» : Ոգելից ըմպելեաց առեւտուրը չահաւետ է, և կան Քրիստոնեայ անուանեալք որ անոր վրայ կը նային զուարթ դիմօք :

Ես ունիմ այս գործին համար արածնագիր, և եթէ չբերեմ այս չարիքը ձեր վրայ՝ ուրիշ մարդ մը պիտի բերէ :

Ես դրամով իրաւունք ձեռք բերած եմ ապականել վառքը. կորուսանել առողջութիւնը, կարճել կեանքը և կործանել հոգին այնպիսեաց որք կը կամին պատուել զիս յաճախորդ լինելով ինձ : Գրաւ կը դնեմ թէ պիտի ընեմ ինչ որ խոստացած եմ հոռի Մանք որ կուղեն ձեռք բերել վերոյիշեալ չարիքէն որ և իցէ մին իրենց անձին կամ՝ իրենց սիրեցեալ բարեկամաց համար, կը հրաւիրուին զիմեւ իմ պաշտօնատունս ուր քանի մը փառայով պիտի հայթայթեմ միջոց հասցունել զնոսա իրենց բաղձանաց :

ՓՈՒՆՋ

Ամենէն գիտուն մարդն իսկ ունի միշտ իւր
գիտութեան հետ խառնուած յիմարութեան
մը փոքր հատիկ :

Յոյսն կը զարդարէ ապագայն հազար գե-
ղեցկութեամբ :

Մանկութիւնն լիովին դադեալ ներկային
վրայ՝ կըսէ, ԿԱՊՐԻՄ ես . երիտասարդու-
թիւնն ապագային վրայ բաղմագրաւ՝ կըսէ ,
ՊԵՏԻ ԱՊՐԻՄ . իսկ ծերութիւնն աչերն անցե-
լոյն վրայ յառած՝ կը կրկնէ, ԱՊՐԵՏԱՅ :

Ճշմարիտ համեստութիւնը տերեւախիտ
ծառ մ'է որ տերեւներուն տակ կը ծածկէ
իւր պտուղները :

Մարդիկ այն ատեն նուազ նեղութիւն
պիտի կրէին , եթէ նուազ փափաքներ ունե-
նային :

Ննջեցելոյն արկղերը որքան առաւել լի ըլ-
լան՝ ժառանգորդք այնքան նուազ արտօսը
կը հեղուն :

Պէտք է որ խիզճն մարդկային գործոց բե-
ւեռային աստղն լինի :

—

Պէտք չէ քննել զմարդ թէ ո՞րչափ բան
գիտէ, այլ քննելու է թէ ի՞նչպէս գիտէ :

—

Բաղդն սովորաբար պարկեշտ անձանց նը-
պաստաւոր չէ . ծովերու փրփուրն մակերե-
ւոյթին վրայ կը բարձրանայ, իսկ մարդարիտք
խորը կը մնան :

—

Ժամանակագրութիւն և աշխարհագրու-
թիւն պատմութեան երկու աչքերն են :

ՔԱՂՈՒԱԾՔ

Տպարանի մը մէջ ,

Երէրասուրբ Գեղեճա՞ն. — Լսած եմ թէ՝ հրա-
տարակիչ մը գտնելը զրա՛կան հրապարակին
վրայ ամենէն գո՛ււարին բանն է :

Հրասուրբն. — Ես այդպէս չեմ կարծեր :

— Հապա ինչ է դժուարագոյներ :

— Բնթերցող գտնելն :

Վերաւորեալ մը ոճրագործը նկարագրած
ժամանակը կըսէր .

Ձիւ այս վիճակիս ենթակայ ընողը , Տէ՛ր
դատաւոր , Յակօր անուն մէկ աչք ունեցող
մարդ մ'էր :

Միւս աչքին անունը ի՞նչ էր , կը հարցնէ
քմծիծաղով մը դատաւորը :

Տիկին մը առ կասկածելի և խարդախ խա-
նութպան մը :

— Անցեալ օր քենէ առած ձեռնոցներօ ա-
մենքն ալ դոյներնին փոխեցին :

— Կը սխալիք տիկին , անոնք դոյներնին չեն
փոխած , այլ ձեզ նման գեղեցիկ կնոջ մը ա-
չերն տարբեր կերպով տեսնելուն , կը կարծէք
թէ ձեռնոցները դոյներնին նետած են :

(Ենգ զերեւէ)

Մ. Գ. ՄՕՁԵԱՆ

ԶՄԻՒՌՆԻԱԿԱՆ

ԱԻԼՆԴՈՒԹԻՒՆ

Թէ ինչո՞ւ գլխիւ զապտի շաբաթ չուրէ

—Քա նէնէ տուն ինչո՞ւ պաղը պաղը պան
մը ըլլելու ընի նէ կլոխը զապախ չախմիշ
կուզէ կըսես տէ կըլտիւ վարեւ անցունել
կուզէ չես ըսեր :

—Ետլրում առ լախըրտըն ես չաներիմ
քի ես ուզածիս պէս ըսիմ, առ լախըրտըն ես
նէնէէս լաած իմ, նէնէս ալ իր նէնէէն . տէ
հիմա ասանկ զուլանմիշ կըլնիմ:

—Էհ ի՞նչ սէպէպէ առանկ կըսին կայ,
հէլպէտտէ պան մը եղած է տէ առանկ լա-
խըրտը մը զուլանմիշ կըլլին կայ:

—Սէպէպը ետլրում քեզի պատմիմ տէ
մտիկ էրէ, իմ նէնէիս նէնէին օրովը հար-
սին մէկը ժամ էն տարեր պսակելու . ան
վախտին ժամին տուրը անղըտար ցած է ե-
ղերքի, մարտ ուզէ չուզէ կըլտիւ կը ծըրէ տէ
անանկ ներս կը մտնայ էղեր, էկու նայէ քի
հարօը անղըտար էրկան է եղեր քի ժամին
տուրը հարսին տէ սիտեղը կը հասնի:

—Ինչո՞ւ հայիս առաջ ժամին տուրը ա-
ռանկ ցած կը շինեն:

—Լուսահոգի տէր Շիմաւոն պապախն հար-

ցուցի իտի տէ, խոնհարութան նըշան է եղեր, ի՞նչ աղկէկ է հիմակվան տուրերը, նէ մութ-լուխ, մախնուս անանկ պարպըր կէնեն կա քի. ուրախ ֆըրլախ, քորցէներեն ղըսըմիշ եղած քօքօնաներուն ղօլայլըխ ըլի ներս մոնալի-քէն համ թիւլի չիչէքլի շաբխաները չի պողուի, ղուրպան ըլիմ հէմէն Աստուծոյ աշքին քի, անոր համար հաց չինկ կըտար կայ ուտելու եա, կիտէս քի թէտարօ կերթան կոր թու, թու, թու, մէղա Աստուծօ: Ինչ է նէ մենք մեր լախըրտըլին կանք: Ինտոր ուր ըսի հարսը ներս չի կլնար մոնալու, հարսնաւորները մէկ մէկու կանցնին քի ինտոր էնին, մոմաուքնե-րու օղրամիշ կըլին, կորկօտներ կէնին (խոր-հօրդ) քի պաշխա ղօլայ չի քա ժամին տու-րը փլենք տէ հարսը ներս մոնա, հիշ ժամին տուրը կը բլլի կլսէ մէկը, տահա աղկէկ է հարսին օտըր կտրենք, չէ ճանրմ կլսէ պաշ-խան, անանկ էնեխուս հարսը տախտակին վիբէն կերկունցունեն տախտակին երկու ու-ճէն կը բռնենք ներս կը տանինք, ղավալը հարսը կըսես նէ սըրըլսի պէս կեցեր ով կիտէ բորէն ինտոր արիւն կերթայ կայ, տախտակը կը պեռեն հարսը ասի աեանալուն պէս հէմէն կըզկւելուն պէս տուրէն ներս կը մոնայ, ասոր վիբէ հարսնաւորները շաշմիշ կըլին քի ասի

ինչ խեղճան աղջիկ է, կը պաշլայէն փեսային մութլուխ տալ։ Ախպէրներ, կըսէ մէկը ատանք մութլուխ տալը փարա չէնիր, հատէ կայէք դապախ մը գտիկ տէ հարսին կոլիսը անցունենք զէրէ խեղքը տաղլմիշ չըլի։ Իշթէ ասոր վիրէն անմեննար գործի կլիս կանցնին, մէկը կերթայ զապախ պերելու, մէկ պաշտապին չիլի, քէսէր տէստէրէ, ըսելի քէն ժամը մարանկօղի խանութ կը դարնայ, հասըլը չերկունցունեմ, զապախը հարսին կոլիսը կանցունեն, ինչ տտեն չիլի պիտոր չախմին՝ տէր ողորմեա, կըսէ մերը (մայրը) քա ինչո՞ւ զապախ կուղէք կայ չախմել չօճօխիս կօլօխը. — Պինտ խեղճանի է, խեղքը զայ չընի տէրի։ — Զիվինները կօլօխը ծակեն նէ. — Դա տուն աղջիկէդ տահա խեղճանի ես, ախպէրներ անանկ էնէ զապախը ասոր կօլօխը անցունիր, խօսալով՝ ամենար արըի պէս վիրէն ուշմիշ կըլին մէկը չիվի կը չախ մէ մէկալը չիմ՝ կիտեր ինչ կէնէ, հարսնիքին հետ էօլի մ'ար կըլի։

Տեսա՞ր զաւակս, իշթէ ասանկ զապախ մ'ալ ան աղային կօլօխը անցունել կուղէ քի, Ս. Ժամին աւլուի մէր մէր տիրէքներուն վիրէի դալէմով պանուածները թօզ թօփրախէն սեցած ըլլելուն իշճիի թէմիզցունել տալու տեղ պատանա էնել ուղեր էր։

Օրհնութիւն

Մեր ազնիւ բարեկամներէն մին, որ առեւտրական գործոց պատճառաւ երբեմն Ասիական քաղաքներ կերթեւեկէ, այս անգամ հետեւեալը զրկած է մեզ ի հրատարակութիւն :

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՏՍՊԱՆԱԳԻՐՔ

Երբ վերջին ճամբորդութեանս քաղաքի մը մերձակայ գերեզմանատանը քովէն կանցնէի՝ ճամբուն մօտ դրուած գերեզմանաքարի մը վրայ հետեւեալը կարդացի .

«Երեք տարեկան հասակին մէջ հոգին աւանդեց տիրացու Սարգիս վարժապետ Դէորդեան» : Զարմանալի բան, ըսի մտովի . միւթէ երեք տարեկան տղայ մը վարժապետ կամ տիրացու կրնայ ըլլալ թերեւս փորագրելը սխալած է» . բայց երկու երեք քայլ անդին դրուած ուրիշ տապանագիր մ'ալ կարդացի, սապէս .

«Աստ հանգչի յուսով փառացն յաւիտենից Սափրիչ կարապետ Վրդանէսեան, որ ննջեաց 'ի տէր 'ի հասակի մէկ ու կէս ամաց» :

«Տէր ողորմեա, կրկնեցի բոլորովին զարմանքէ պաշարուած, արդեօք այս քաղաքին քարակոփը գրածը չիհասկցով մարդ է որ . . . Եւ հինգ տասը քայլ հեռու երրորդ մ'ալ կարդացի .

«Այս է տաղան հանգստեան ակտէր Մարտիրոսի որդին թուրքունճի նազարէթի, որ հանգեաւ ի տէր մէկ տարեկան հասակին մէջ» :

—Այլ Աստուած շատ քաջել չիտայ, գոչեցի, քահրազ մը ձգելով. երեք տարեկան տիրացու Սարգիս վարժապետ, մէկ ու կէս տարեկան Սափրիչ կարապետ, մէկ տարեկան ալ թիւթիւնճի նազարէթ կամ այս քաղաքին մէջ կարգացածը հասկցող մէկը չը գտնուիր որ տապանաքարի մը վրայ գրուելիք կարեւոր եղած բանը այսինքն վախճանելոյն տարիքը ասանկ սխալ կը գրեն և կամ դադտնի նպատակի մը ծառայեն, « ըսելով՝ քաղաք մտայ և ուղղակի սրճարան մը դացի ուր քանի մը անձինք նստած կը խօսակցէին :

«Նղբայրներս, ըսի դանոնք բարեւելէս ետքը, քաղաքիս մերձակայ գերեզմանատանը քովէն անցած ժամանակս մէկ երկու տապանաքարեր աչքիս հանդիպեցան, կարգացի, մէկուն վրայ երեք տարեկան տիրացու Սարգիս վարժապետ, միւսին՝ մէկ ու կէս տարեկան Սափրիչ կարապետ, ուրիշի մը վրայ ալ մէկ տարեկան թիւթիւնճի նազարէթ գրուած էր. ի՞նչպէս բան է այս ըսելով՝ ապշեցայ

մնացի, ուստի կաղաչեմ զձեզ եղբարք, որ այս մէռաքէն զիս աղատէք :

— Իրաւ, մէռաք ընելու ալ բան է, պատասխանեց ներկայից մին . մեր քաղաքին գերեզմանատան բոլոր տապանադրերն ալ այսպէս են, պատճառը սա է որ՝ մենք աշխարհիս վրայ ուրախ զուարթ քանի՞ օր անցուցած ըլլալնիս հաշիւ կընենք, այսինքն մեր մէջը մէկը որչափ ժամանակ ուրախ զուարթ եղած է նէ՝ անիկայ կեանք հաշուելով՝ գերեզմանաքարին վրայ կը գրենք . զորօրինակ, կարդացած տապանադրիդ առաջինը կը ցուցնէ թէ տիրացու Սարգիս վարժապետը կեանքին մէջ երեք տարի ուրախ զուարթ օրեր անցուցած է, թիւթիւնճի նաղարէթն ալ տարի մը, Սափրիչ կարապետն ալ տարի ու կէս մնացեալ տապանադիրք ալ այս օրինակ բաներ են :

— Շատ աղէկ, բայց եթէ գտնուի անանկ մէկը որ կեանքին մէջ ամենևին ուրախ զուարթ օր մը տեսած չըլլայ, անոր համար ինչ պիտի գրէք :

— Անանկին համար «Մօրմէն մեռած ծնաւ», բռները կը գրենք կանյոնինք :

Այս բացատրութենէն դո՛հ և շնորհակալ եղած՝ ճամբաս չարունակեցի :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՌԱԿ

ԵՐԿՈՒ ՀԱՅԵՐ

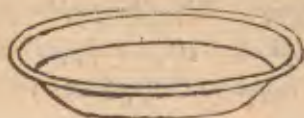
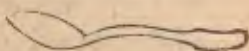
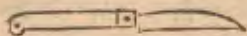
Թագոս աղբարն ու Մարկոս
Կը կըտրէին դար ու փոս.
Դուրսէն ելեր ճամբայ կերթան
Սիրոյ վերայ ճառ կը կարդան :
« Ի՞նչ լաւ բան է, մէկ սիրտ հոգի
Բլբլալ մընալ հետ իրարի .
Ամեն բարիք այս աշխարհի
Մեր գլխին վրայ պիտի թափի » :
Կըսէր Թագոս, աջ կը բռնէր,
Մարկոսն ալ նորա ճակտէն
Պաղ կառնէր մարմըրեւէն :
Քայլ մը կ'առնէին,
Կը պըլլըւէին.
Կը զատուէին, կը խօսէին,
Նսրէն կըկին պաղատուէին :
Իրկուն եղաւ . քիւրտ Իպոյլն
Տանը եղան հիւր երկոքին :
Իպոն զազաուկ հարցուց . — Թա՛թոս,
Ի՞նչպէս մէկն է ընկերդ Մարկոս —

— Մի՛ հարցնե՛ր , իշուն մէկն է — :
 Յետոյ իպօն դադտ կը կոչէ ,
 Զայս Մարկոսին կը հարցունէ .
 Թէ — Թաթոսն ի՞նչպէս մէկն է — :
 — Զայն մի հաներ , չանը մէկն է — :
 Այլ երբ իպօն սեղան կոչեց ,
 Սոցա զարմանք եղաւ շա՛տ մեծ ,
 Ջի երկոցունց առջեւ զատ զատ
 Դըրաւ իպօն երկու պնակ ,
 Մարկոսինն էր լի չոր խոտովք ,
 Թաթոսինն էր լի սկեբօք :
 Երբ իպօն ըսաւ , « հրամմեցէ՛ք » ,
 Շուտ գոչեցին երկու ընկերք ,
 « Ի՞նչ , տալ ոսանկ կերակուր մեզ ,
 Ըսէ՛ , Իսկօ , կը վայլէ՛ քեզ :
 — Մի՛ զարմանաք , եղբա՛րք զատ զատ
 Վկայութեանն ճիշդ համեմատ
 Զոր ես առի երկուքէն ձեր ,
 Նոյնը հիմա գործ եմ դրեր » :

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

Է՛ր զարմանանք , երբ օտարէն
 Կարհամարութիւնք տըմարդօրէն .
 Զէ՛ որ մեք եմք բուն իսկ պատճառ
 Մեր անարդմանն , ո՛վ Հայ եղբայր :
 Վ. Վ.

ԻԼԱՆ

ԹՈՒԷԼՕ — ՊՕՄՊՕՄ ԼՕԳԱՆԹԱՍԸ

ԷՆՆՖ ԷՆՆ

ՏՈՒԹՄԱԶ ԽԱՆ ԳՈՒՐՊԻՆՏԷ ՆՕ . 2

Իշպուռ Լօգանթա Թրանսըզ Եանի նամ
Դօմիքատէնին իտարէսինտէ օլուպ , հէր կիւն
իւշ Թէնճիրէ տէրունինտէ օն ալթը տիւրլիւ
Եէմէք հաղըրլամաքտա տըր : Շէօյլէ քի հէր
նէ դատար պիր Թէնճիրէտէ ատէթտէն օլ-
տուղու իւզրէ պիր տիւրլիւ Եէմէք բիշմէքտէ
իսէ տէ՝ Տօմաթէզ , Մաթրին , Նանէ , Մայ-
տանօղ , Տէրէ օթու վէ Եշիլ Պիպէռ սալցա-
լարը սայէսինտէ վէ Եյրի քէփճէ մարիֆէ-
թիյլէ տիւրլիւ տիւրլիւ Եէմէքլէրէ Թահվիլ
օլունուր :

Մէսէլա , հէր կիւնլիւք Եէմէքլէրին ա-
ղըզ լիստասը չունլար տըր , Թաս քէպապը ,
Օրման քէպապը , Թաթալանի սանթէ քէպա-

պը, Գեաղըտ քէպատը, Չէօք քէպապը,
(Պունլար պիր թէնճիրէտէ տիր, քէբճէ իշ-
տահընա կէօրէ պիրպիրինտէն պըրըր:)

Բիլավլար. Բիլավլ ալաթուրքա, Բիլավլ
ալա նարօլիթան, Բիլավլ ֆըրանսէզ, Բիլավլ
պօմպօմ, (պիր թէնճիրէտէ:)

Սահիպի լօգանթա, մարթավալ եահ-
նիսինին ուստասը տըր: Սու շիշէլէրինին դա-
բագլարը տօմաթէզտէն տիր: Մասալարըն
դուրումուշ ֆէսլիյէն սագսըլարը
տըր: Ճամլարընա շէքէր սիւրիւլիւ վէ թա-
վանտան ասըլան պիր պէօլիւք ֆէնէռ սինէք-
լէրի քէնտիսինէ ճէլպ իթմէքտէ տիր: Իլա-
նըմըզըն պալասընտա կէօրիւլէն պիր ատէթ
պըչագ տիւքեանտա հէր իշէ դուլլանըլուր.
սայըր պըչագլար շէօլէճէ
դըրըգ օլտուղունտան՝ քէօշէի վահտէթտէ
պէքլէմէքտէ տիրլէր: Բիլավլ չաթալ իլէ ենիր,
զիրա, մէվճուտ պիր գաշըղըմըզը իլա-
նըմըզըն պալասընա գոյաուք: Շունու տա-
լի ունութմաեալըմ սէօլէմէյէ քի՝ պիրին-
ճի եէմէյի եէյէն իքինճի եէմէք իշուն օն
տագիդէ մարթավալ տիյնէյէճէք տիր քի՝
չըրագ վագըթ պուլուալ՝ թոպաղը եայգասըն
վէ օ պիր եմէք իշինէ գօնսուն: Հէր հանկը

միւշտէրի կելիպ կերէք թաամլարըն նէֆա-
սէթինէ վէ կերէք լօգանթաճըմըղըն կիւ-
տիւրիւճիւ հալլէրինէ վէ «էօհպէթլէրինէ
պէյէնմէղսէ՝ փարասը կերի վէրիլէճէք տիր»:

Թէշրիֆ պույուլըրաճտդ զաթլար 60 փա-
րայ իլէ իշպուլ իլանըմըղըն միւնտէրիճաթընը
թաստիք իտէպիլիլէր :

Թ Ա Պ Լ Ա Ք Ե Ա Ր

Փիլիկ ԱԽՊՕՐ ՀԱՐՍՆԻՔԸ

(Շար. Ե- Վերջ)

— Ալ ի՞նչ տանէր , ճիտը տակը մնայ ,
փաշան տոտիկովը կըլլող կատու շան տուղան
մեզ թէլլալի տուաւ :

— Վույ վայ մեղքիւ . պէօս պէօյիւք
մարդը ի՞նչ տէյի թէլլալի կուտան կոր. ար-
սա՞ է ծախսածնին :

— Կըսես ամա քուրո՛ւկ , սա մերիններն
ալ հէմէն տեղերնին մնան :

— Տիւտիւ հանըմ , թէլլալի տըվաւ կը-
սիմ նը՝ մեզ զազէթային մէջ դրեց ու ախ-
ջըրքին չալ ըրաւ :

— Աչկը ելլայ պիլէքիմ :

— Անոր աչքերը ետքմա չեն քի ելլայ :

— Կու հայի՞ս մի էֆէնտըմ, մեր աղա-
պէկը հալա ան կաթնավերին թարափտարու-
թին կանէ :

— Ես շիտակը կըսեմ կոր , հէմ քեզի
բան մը ըսե՞մ Ահարօն աղա, եկո՛ հետդ թօ-
խա մը ընենք տէ՛ Բոթոթիկին հետ հաշտը-
ված եղիր . անիկայ պէտքի մարդ է :

— Հըմայէկս ամենէն պիտուական բանը
սա զէրտէլի բիլաֆն է, էփողին մայները սիրիմ :
Պատէլ թաամ վախիթ ունենանք իսէ՛ առ
խուսուսին վրայ միւզաքէրէ մի կանինք :

Ընթրիքէն վերջը Ահարօն աղան պարտա-
ւորեցաւ մէկ երկու ժամ գլուխը վար դը-
նել քնանալ, ըստ որում բաւական գինով-
ցած էր : Նոյն միջոցին երիտասարդք և կու-
սանք երգեցին , պարեցին ու զուարճացան :
Ժամը ճին Ահարօն աղան արթնցուցին որ ե-
լաւ կնքահայրութեան պարտքը կատարեց .
և գինիին թապախին պօլ քէսէէն երկու հատ
մէթալիք տասը փարանոց ձգեց , « Տէր պա-
պա , ազ վէրէն ճանտան , չօգ վէրէն մալ-
տան » ըսելով :

Այս արարողութիւնը կատարուելէ ետքը :

Ահարոն աղան հոռո գլխի եղաւ , և հետեւալ
երգովը հարսն ու փեսայն խաղցուց :

«Ապուր կեփիմ մալէզէ

Բարին ներքեւ խլէզ է ,

Մեր Փիլիկը եար կուզէ

Տիւտախները կու լըզէ :

«Հարսնուկ աղւոր մազ ունիս

Պիւլպիւլիւ բէրվազ ունիս ,

Խօսքիս ճէվապ չես իտար

Աս ի՞չ խըտար նազ ունիս :

«Փեռայ եղող մընչուկը

Բէօչէն նուստի մուտածէ ,

Թէլլի բուլլու ախշինին

Պըլլըլը պուրմիշ կանէ : »

Հօռան կէս ժամ տեւց , և Ահարոն աղան
չատ հոգնեւուն , սենեկին դրանը մօտ դրուած
թեւաթուռի մը վրայ գնաց նստաւ շնչարդեւ :

Ժամը Տին քառորդ էր մնացած , արշալու-
սոյ մթնշաղ առաջին լոյսը սկսեր էր երևիլ .
ուստի ըստ սովորութեան օղիին խնւն ներկա-
յացաւ . Այս միջոցին փեսայն կամացուկ մը
հարսին մօրաքրօջը ըսաւ . «Առաջարկէ Ահա-
րոն աղային որ Սողոմոն իմաստունին քարո-
ղը տայ մեզի : »

Տիկինը անմիջապէս գաւազան մը բերելով ձեռքը տուաւ և ըսաւ :

— Քուղում կնքահար աղա, աֆ կընես ճէսարէթիս ամա, տահա առտուան էբէյի վախիթ ունինք, մեղի աղւոր քարոզ րը տա-յիր մտիկ ընէինք, սա, Սողոմոն իմաստունին քարոզը ըլլայ :

Ահարոն աղայն կռահելով որ այս լուռաջարկը փեսին թելադրութեամբը կըլլար, գոչեց :

— Եյլէնճէ՛ի տ'երւաննք փիլիպոս պէ՛կ, առջի իրելլընէ ի վեր տէսթ տէսթի վրայ գիրած սիւքիւթ մի կանէիր . հըմայէ կըս տխընին սա-հապ եղար ա՛, . . . արթըլս մէտէթ էյլէնճ է՛կուղի:

— Ույ ճանրմ կնքահար աղա, տա ի՞նչ խօսք է, մեծապէս շնորհակալ ենք, կուզես նէ մըսեր, ամա՝ սօն էլլիսա շէբէր միալ ծամէիր :

— Էֆէնտըմ, արթըխ մեր շէքէրն ալ հատաւ ճիկէրն ալ. սըրան ձեր շէքէրին եկաւ :

— Քա աղջիկներ, սա իքսիրին թախըմը ներս բերէք :

— Էֆէնտըմ, ի՞նչ պէտք է առանկ թախըմ մի զահմէթներ :

— Մեղայ Աստուծոյ, զահմէթը ի՞նչ է. դուն մեր ըսածը երկուք կընե՞ս կոր. քե՛զ մենք ալ քու ըսածդ չընենք. իշթ է իքսիրին թախըմը եկաւ :

— Էֆէնտըմ, ատիկայ հըմայէկս սարֆը նազար արէ, Սողոմոնին քարոզը տալու հըմար է իսէ՛ նը՝ ատիկայ չըլլալիք բան է, ղէրէ՛ աստու եղաւ, մինպահաթ փուռը տիգըտնուիմ ուր. հացերը մընչուկներուն թէվզի անիմ ճամբիմ, օր մի մեր օտան գալու ըլլաք իսէ՛ Սողոմոն իմաստունին « Պէօրտ քո թակոյկ ճախարակեայ, անպակաս ՚ի գինւոյ խառնելոյ » ըսածին մէյնութիւնը կու հասկըյնիմ ձեզի :

— Էյ Ահարոն աղա, ըսաւ երիտասարդմը, ձեր տունը սուր է, ըսէ մեզի որ օր մը պէլքի կուգանք :

— Գըխլուս վրայ տէղ ունիք պէկս, հըրամնեյէք. հէմէն տարօսը ձեր պայվական

տէօվլէթ խանէն ընի . վէ մօտ ժամանկու
մէյ բարձի վրայ ծերանան . էկէր տուներնիս
գիտնալ ուր կու կամիք իսէ՝ Մահմուտ փա-
շանի վեր թիքիւմիշ կուլլիք , կուգաք Խալ-
բախճինոցին գլօխը . անկից տէվրիւմիշ կուլ-
իք դարվար , վէ տէվիր տալով Պալի բաշա ,
Փէօն Փիլիկ ախպոր բանած փուռը կու հար-
ցընիք , վէ թէգկեահին վրայ ծառայականս
պէնտէի Ահարոն Կողմօզէնցը տէֆթէրին գը-
լուխը նստած կու տեսնաք :

—

Բոժոժիկ այս Խալիֆը առնելէն ետքը՝ Ա-
հարոն աղայէն առաջ դռնէն դուրս ինկաւ ,
ուխտելով միանգամայն որ օր մը փուռ եր-
թալով Ահարոն աղային ներկայանայ և անոր
հաշիւները աչքէ անցունէ :

Թիւ 28 Նկարհանուկը կարդալ այսպէս .

«Մատակասկարայ բնակչաց ոմանք աղի
ձուկով կը սնանին»

Չոր 18 Նամակագիրներէ միայն Տիար Միհ-
րան Անպարճեան կարդաց անսխալ :

Ձուարճախօսի մը հարցուցին թէ՛ ձեր
դիւղին մէջ քանի՞ խենդ կը դտնուի :

— Ատիկայ չեմ գիտեր , պատասխանեց,
բայց եթէ քանի՞ խելացի գտնուիլը հարցը-
նէք՝ պատրաստ եմ համբել :

—

Տիկին Բ. . . . սովորութիւն ըրած էր
իւր բարեկամուհեացը հետ տեմնուած ատեն
տարիքի խնդիր մը յարուցանել և իր տա-
րիքը 25էն անդին չանցունել :

Իւր որդին , (18 տարեկան) մտածելով
որ մայրը 10 տարիներէ ի վեր 25 տարեկան
ըլլալը կը քարոզէ , որով շատ անգամ ունկնդ-
րաց ծիծաղը կը հրաւիրէ իր վրայ , վեր-
ջապէս օր մը բարեկամաց ներկայութեանը
ճարահատեալ գոչեց . « Կաղաչեմ մայր իմ ,
քանի մը տարի ալ ակուադ սեղմէ որ միա-
տեղ մեծնանք : »

Կըսեն թէ տիկինը այն օրէն ի վեր տարիքի
խօսք չընէր :

—

Անցեալ օր Շիրքէթի-Խայրիէի շէյխ շա-
գենաւին Ժամբուրդ մը պառկե-
ր խուկար . այս ձայնէն ներկացող ճամբորդ-
ներէն մին քովը մօտեցաւ և արթնցուց :

— Եէնի-մահալլէ հասա՞նք , գոչեց
խուկացողը, ցատկելով :

— Ոչ, տակաւին . . . :

— Ուրեմն ի՞նչու դիւ արթնցուցիք ,
կրկնեց բարկութեամբ , քանի որ դեռ բաւա-
կան ժամանակ կայ Եէնի-մահալլէ հասնելու :

— Արթնցուցի որ, քունիդ մէջ ո՛րքան
գէշ խուկալդ տկանջովդ լսես :

Այս պատասխանէն ներկայք քահ քահ
մը ձգեցին , որով խուկացողն ստիպուե-
ցաւ վերնայարկը ելնել ամօթահար :

—

Հազըր ճէվապ պիր դաթ , պիր կիւն՝
թըաշ օլտուղու վազըթ ուստուրա քէօր օլ-
տուղունտան դըվրանըպ տուրուր ըմլշ :

Պէրպէր . — Նէ՞ դըվրանըօրսըն, աղա՛,
ուստուրամ սաֆի չէլիք տիր . — տէյինճէ՛
«էվլէթ, ծնուն իշուն կէօղիւմտէն աթէշ ֆըր-
լաեօր,» տէմիշ :

—

Հ Ե Ռ Ա Գ Ր Ա Ն Ո Ւ Ր Ք

Այսինս Բոժոժիկ և Լիկ:

Գ . . . գիւղ

Պ. և Տիկին Խելակորոյսեանք իրենց 17 տարեկան աղջիկը 50 տարեկան խռճած, հոգնած ու վատուժցած 2,000 ոսկինոց անձնաւորութեան մը նշանելու վրայ են:

(Հնչակի Գրք հասարի մէջ հրատարակեալ «Հետեանք անյարմար ամուսնութեան» յօդուածը ուշի ուշով թող կարդան, որպէս զի քիչ մը ետքը ասոնք ալ մէկ քանիններուն պէս քարերով չի ծեծ կուին:)

Գաւառ Կէտ

Խաֆխալային պարտեղէն օրիորդի մը շարժուն դրպանը դտնուեցաւ, որ ութը հատ սիրահարական նամակներ կը պարուհակէր, ամենքն ալ զատ զատ անձերէ զրկուած, ասով հաստատուեցաւ թէ օրիորդին դրպանը բոստայի չանթա է եղեր:

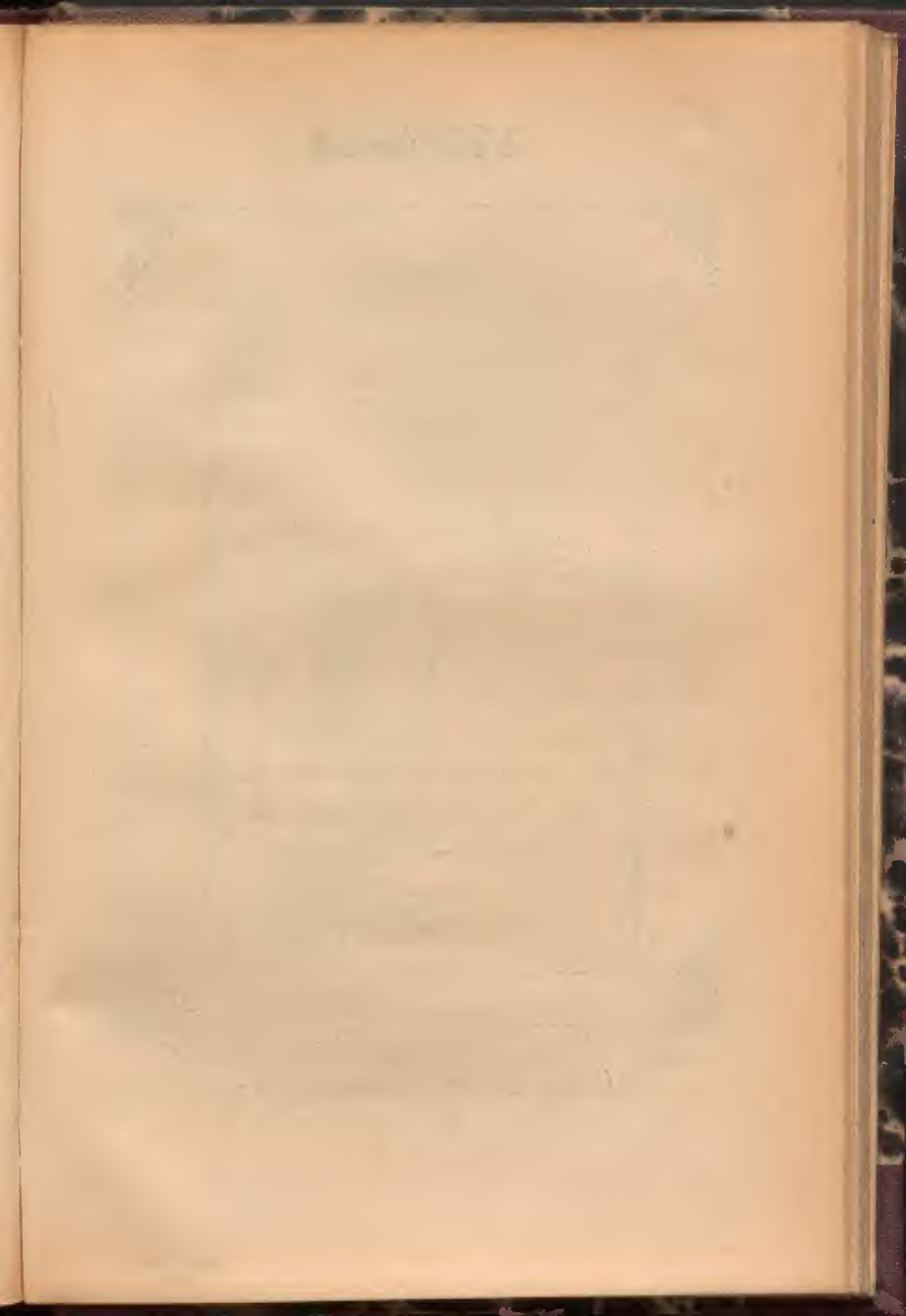
Սէրէժէ, Երէւան-Երէւան Կայսրան

Մաքրի-Գիւղէն եկող թիւ 6 կառախումբը սիրահարութեամբ դբաղեալ պարօն մը և օրիորդ մը բերաւ, որք խելքերնուն պէս տոմսակնին ալ կորուսած էին, այս երկու ան, կուտինքը երկու ժամ ընդ հսկողութեամբ

Գնդակահարաց սպասելէ ետքը բարեկամէ մը 20
դահեկանի փոխառութիւն մը ըրին և տու-
ղանքնին տալով օձիքնին ազատեցին :

Լ Է Թ Ա Յ Ի Ֆ

Լէթայիֆչինաս (զուարճախօս) զաթըն պի-
րի , պիր կիւն հանէսինէ պիր Եօրկանճը կէ-
թիրմիշ , Եօրկանճը ֆրանսրդ պասմասընաան
Եաստըգ Եիւզիւ քէսմէյէ պաշլամըշ . Եվվէլ
պիր Եաստըգ Եիւզիւ քէսմիշ , անճագ գըս-
սա կէլտիկինտէն , «գօլթուգ Եաբարըզ » տէ-
յուպ պիր թարաֆա աթմըշ . պիր թանէ տա-
հա քէսմիշ , օտա քիւչիւք տիւշմէսինտէն՝ Եի-
նէ «գօլթուգ Եաբարըզ » տէյուպ պիր թա-
րաֆա աթմըշ . վագասա պիր մինտէրէ իքի
Եան պիրէր գօլթուգ պուլունմագ լազըմ՝ օլ-
տուլունտան՝ սահիպի խանէ սէս չըգարմա-
մըշ : Եօրկանճը պիր տահա քէսիպ , օ տա թէ-
սատիւֆէն քիւչիւք տիւշտիւղինտէն , «գօլ-
թուգ Եաբարըզ » տէյուպ քէնարա աթընճա,
խանէ սահիպի արթըգ թէհամիւլ իտէմէյէ-
րէք՝ «Պէ հէ'րիֆ , հէր թարաֆա պիր գօլ-
թուգ տէյէրէք Եվիմի Սամաթիա՞ չարչուսընա
չէվիրէճէքսին » տէմիշ :

Ո՞ր է զեղեցիկն հովու ուհին .

ԿՍՄԻՏ

ԱԶՆԻՒ ՀՆՁԱԿ

Դու հետեւեալն հիւրասիրէ,
Քեզ ճանաչեմ անկեղծներէ.
Նոյնպէս զարթո՛ք Բոժոժիկ,
Թող չ'մնայ լռիկ մնջիկ,
Ի տալ խըրատ մանկամըտաց՝
Մեր մի քանի գրագիտաց. (*)

Ծայս քեզ ասեմ տաւանձին,
Զըլլայ ըսես ուրիշին,
Բայց թէ միայն Բոժոժիկին :

*
**

ՀԱՅ ՀԻՎԵՐ Կ. ՊՈԼՍՈՑ

Այդ գրագէտք թեթեւօրիկ,
Որոց աչքին մեր խեղճ Ռամիկ,
Զունի ոչինչ արժէք փոքրիկ,
Զի իրենք են խիստ հօգ մարդիկ.
Նըման անմիտ այն կուսին
Որ իւր Աւուհի՝ Պիղմարքին
Ուղարկելով կաղաչէ,

«Երկու տողիկ մէջ գըրէ:»

[*] Սոյն գրուածին մէջ եղած անարկուծիւնք
չեն վերաբերիր այն պատուաբեր բացառութեանց,
որք արդէն հանրածանօթ են իւրեանց տաղան-
դովն:

Պիղմարք իշխան երբ կառնու :
 Շուտ կըսկսի խնդալու .
 Եւ կը դրէ յԱւեր-Պէ,
 Խրատ տալով այդ կուսին.
 «Դղեակ կանդնել մէջ օդին,
 Ձիք մի արգել այդ բանին.
 Իսկ ի վերջոյ զայն քանդել,
 Անկարելի՛ն է խընդրել : »

Ասոնց մէջէն կայ մի այլ մաս,
 Զգիրադիտացն ասեմ՝ զայս,
 Եթէ մօտէն ծանօթանաս՝
 Անդէն և անդ կը զարմանաս ,
 Է՛ր ազաքաւ, փութա՛ լսել,
 Զոր քեզ կուգամ հիշդն պատմել :

Պոլսոյ մի կարգ դրագիտաց
 Մէջ կայ դադտնիք ոչ խորիմաց,
 Իրարու հետ խորհուրդ կընեն ,
 Կեղծ ու պատիր անուն շինեն .
 Մին զմիւս գովել ուխտած ,
 Փոփոխակի յար անմուռաց,
 Ի հրադարակ այսպէս ելնել,
 Ռամիկներու տան կլանել :

Այդ պարոններ, որ ծաղրածու ,
 Կը յաւելուն միշտ իրարու .
 « Ես քեզ գովեմ իմ յօդուածով ,

Դու չ'մոռնաս զիս նոյն կերպով,
 Այլք մեզ կ'ասեն « են Հիւկօներ. »
 Եւ ի՛նչ պարծանք քան զայս անուն,
 Մեզ ժառանգել այսպէս փայլուն : »

Այդ Հիւկօնէր են օղակա՛ն ,
 Երբ յաջողին Եւրոպական
 Կեանքէ առած բան մը դրել
 Կամ հերիւրեալ շարադասել ,
 Յայնժամ իսկոյն կառնուն անուն,
 Եւ ձայն կըտան ամենեցուն .
 « Թէ մենք ահա կը ծառայենք ,
 Եւ այս ազգին տ'առաջնորդեմք : »
 (Բոժ. — Ի կորուստ անշուշտ — .)

Մեր բարեբա՛յ այդ պարոններ,
 Կեղծ անունի ներքե մտեր,
 Եւ դրիչն լաւ մը սըրած,
 Միշտ կը դովեն իրենց գործեր :
 Կուղե՞ս ար քեզ նշան մի տամ ,
 Եւ դու դիտէ ամենայն ժամ .
 Սոքա քայլեն հպարտօրէն,
 Բարեւ չառնեն պարզ մարդերէն : *

Անշուշտ

* Բոժ — Կուղեն առնեն, կուղեն չառնեն,
 Որո՞ւն հոգն է .

Արդէն ասոնց ինչ ըլլալը ,
 Տեսարք Խոհականք շատո՛նց դիտեն :

ՀԱՐՑ – ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ

Ի՞նչ է նորաձևութիւնը .

— Հոսանք մը , որ շատ ընտանիքներու նաւերն աղքատութեան ժայռին դէմ մղելով , խորատուկած և խորասոյգ ըրած է կենաց ծովուն մէջ :

Կենաց վայելքներուն մէջ , ամենէն մեծն ու գեղեցիկը ո՞րն է .

— Օգնութեան ձեռք կարկառել գլխաւորագրաներուն :

Ի՞նչ է գովեստն .

— Գովեստը գեղեցիկ ծաղիկ մ'է , որոյ քաղցրաբոյր խունկը հաճելի է ամենուն :

Աղքատին հարստութիւնը ի՞նչ է .

— Իւր պարկեշտութիւնը :

Չար մարդիկ ինչի՞ կը նմանին .

— Ածուխի պարկերու , որք զիրար կը սեւցնեն :

Դայման և պատիժ ինչի՞ կը նմանին .

— Նեղ ոտնամանի :

Ճաշարանի մը մէջ .

Կա'ւսօն, այսօրուան եփած ձուկիդ կիրակի
օրուած տուած ձուկիդ չափ թարմ չէ .

— Լնդ-հակառակը, տէ՛ր իմ, նոյն ձուկն է :

Տէր իմ, կըսէ կօշկակաւի մը տշկերտը. ե՛րբ
պիտի վճարէք ձեր շինել տուած կօշիկներուն
դինը :

— Քանի՞ տարեկան ես, դա՛ւակս .

— Տասը տարեկան :

— Ուրեմն գնա հօրդ ըսէ որ տարիքէդ
աւելի հետաքրքրութեան չի սովորեցնէ քեզի :

Խորամանկ աշակերտ մը ներգործական,
կրաւորական և Չեզոք բայերուն դերերը հե-
տեւեալ կերպով ներկայացուց իր դաստիա-
րակին :

« Հայրս ծեծեց փօքր եղբայրս մօրս՝ ներ-
կայութեանը . » Հայրս ներգործական է, եզ-
բայրս ալ կրաւորական, իսկ մայրս որ թիկ-
նաթուին վրայ բաղմած կը դիտէր միայն ,
է եզոք եղաւ :

Թատրերդուծեան հեղինակ մը փարիզու մէջ հարուստ Թատրոնապետի մը ներկայուածեանը կը կարգայ իւր մէկ գործը որ կը մերժուի ներկայացուելու :

— Արդէն այսպիսի գործ մը դատելու անկարող էք, կը գոչէ յուսահատ հեղինակը :

— Ինչու, կը հարցնէ Թատրոնապետն :

— Որովհետեւ կարդացած ժամանակս մինչև վերջը քնացաք :

— Բայց Սիրելիս, պէտք է գիտնաք որ դրագիտութեան մէջ քնանալն ալ կարծիք մը յայտնել ըսել է :

—

Երիտասարդ մը նոր զգեստ մը կտրել կ'ուտայ : Երբ դերձակը կը բերէ, յաճախորդը կը տեսնէ որ բաճկոնակն առանց գրպանի չինուած է :

— Ինչու այսպէս ըրեր էք, կը գոչէ զայրանալով, իբր օրինակ հին բաճկոնակս չը գրակեցի՞ ձեզ, ինչպէս չէք կտրեր ժամացոյցի գրպանն :

— Անօգուտ համարեցայ, կըսէ դերձակն, վասն զի հին գրպանիդ մէջ ժամացոյցիդ դրաւի դրուիլը տպացուցանող տոմս մը միայն գտայ :

(յԱնգլէերէն)

Մ . Գ . ՄՈՋԵԱՆ

ԱՆՅԱՐՄԱՐ ԱՄՈՒՄՆՈՒԹԵԱՆ ՄԸ

ՀԵՏԵՒԱՆՔԸ

Հետեւեալ սրտաճմլիկ դէպքը կը կար-
դանք Բարիզու լրագրաց մէջ :

«Գերեզմանատունը սպայներով լեցուն
էր և կարծես դալարագեղ դաշտի մը կեր-
պարանքն ստացած էր . ուսնոցներ , սոկիէ
կոճակներ , թուրեր կանցնէին գերեզմանաց
մէջէն որոց սպիտակ կամ սեւ խաչերը իրենց
աչքալի թեւերը , երկաթէ , մարմարիոնէ կամ
փայտէ թեւերը կը բանային մեռեալներէն
անհետացող ժողովրդեան վրայ :

Լիմուզէն գնդապետին կինը նոր թաղ-
ուած էր , Չ օր առաջ ծովի բազնիք մտնելով
խեղդուած էր :

Ամեն ինչ վերջացած էր երբ կղերականք
մեկներ էին , սակայն գնդապետը Չ սպայնե-
րու օգնութեամբ ոտքի վրայ կեցած էր այն
ժակին առջեւ որոյ խօրը կը տեսներ տակա-
ւին իւր նորատի կնոջ մարմինը պարունակող
փայտեայ անտուկը :

Ճերմակ պեխերով նիհար ՄԵՐՈՒՆԻ մ' էր
քրեք տարի առաջ իւր ընկերներէն Սոր-
դիս գնդապետին աղջկան հետ ամուսնացած

էր . դժբաղդ աղջիկը իւր հօր մահուանէն վերջը որը մնացած էր :

Ծերունոյն ընկերները՝ հարիւրապետ մը և տեղակալ մը կը ջանային համոզել զայն որ բաժնուի գերեզմանատունէն , սակայն դընդապետը արտասուաթոր աչօք կ'ընդդիմանար, ըսելով « Ո՛չ, ո՛չ, քիչ մը եւս » և կը պընդէր հոն մնալ, ծունկոււնները կըքելով այն ծակին եզերքը որ իրեն անյատակ անդունդ մը կ'երեւէր, ուր թաղուած էր իւր սիրտը և կեանքը , վերջապէս ինչ որ ունէր աշխարհ վրայ :

Յանկարծ Օրման զօրավարը մօտեցաւ դնդապետին թեւէն բռնեց և ուժով մը քաշելով ըսաւ , « երթա՛նք , երթանք իմ ծերունի ընկերս , պէտք չէ այլ եւս մնալ » : Գնդապետը հնազանդեցաւ և տուն վերադարձաւ :

Օհնեկին դուռը բանալով իւր աշխատութեան գրասեղանին վրայ նամակ մը տեսաւ . առաւ և քիչ մնաց որ կրած յուզմունքէն պիտի նուաղէր , վասն զի ճանչցաւ որ իւր կնոջը գիրն է : Նամակը նոյն աւուր թուականաւ նամակատան դրոշմը կը կրէր : Պահարանը պստուեց և նամակը կարդաց :

Տիկին Տիմուզէն՝ նորատի կինը, որուն հետ

դնդապետը ամուսնացած էր, վեհանձնական
ոգևով սոյն նամակաւ կը խոստովանէր իւր
ամուսնոյն թէ իւր վաշտին սպայներէն միոյն
հետ խաբած էր զինքը. թէ իւր դործակա-
տարը Ֆիլիպ ի սկզբան այդ մեղապարտ յա-
րաբերութիւնը դիւրացուցած էր, սակայն օր
մը այս սրիկայն բռնադատած հէք կինն ի-
րեն ևս անձնատուր լինելու, ճշմարտութիւնը
դնդապետին հաղորդել սպառնալով: Տիկին
Տիմուղէն այսպէս տպրած էր ժամանակ մը
սոյն երկու տարփածուններուն մէջ, մինչև այն
օրը յորում ամօթ և սոսկում ստիպեցին
զինքը անձնասպան լինելու: Դնդապետը վե-
րադառնալով գերեզմանատունէն ուր իւր սի-
րելի լծակիցն ողբացած էր, այս ահաւոր պատ-
մութիւնը կը լսէր. ուստի, քրտնալից ճակա-
տը սրբեց. իւր պաղարիւնութիւնը, պատե-
րազմի օրերու պաղարիւնութիւնն յանկարծ
ստացաւ: Զանգակն հնչեցուց: Ծառայ մը
ներս մտաւ:

— Ֆիլիպն ինձ դրկեցէք, ըսաւ նա, և իւր
դրասեղանին դարակը կէս մը բացաւ:

Ֆիլիպ անմիջապէս ներս մտաւ, որ դե-
ղին պելսերով, ժանտադէմ, մեծահասակ
շինուոր մ'էր:

Գնդապետն ուղղակի անոր նայեցաւ :

— Կնոջս տարիաժուին անունը ըսէ՛ ինձի:

— Բայց, գնդապետ . . .

Գնդապետը կէս բացուած դարակին մէջէն ընկալելով զուրս հանեց .

— Օն, շուտ ըսէ, գիտես որ Կատակ չեմ ըներ :

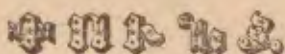
— Լաւ ուրեմն գնդապետ . . . Սէնթ — Սլայէն հարիւրապետն է :

Զինուորը հազիւ արտասանած էր այս անունը, և ահա աչքերը բոցավառեցան, երեսին վրայ թաւազլոր գետին ինկաւ . գնդապետը ճակատը մխած էր :

Գնդապետին այս Վրէժինգբուլթինը ահաւոր էր : »

ՀՆՁԱԿ. — Ըստ մեզ, այս ամեն չարեաց պատճառը ԾնՐ գնդապետն է, որ անխոհեմութեամբ իր զաւակին, թերեւ թողուանը տալիքն ունեցող աղջիկ մը հրապուրեր և հետը ամուսնացեր է. հետեաքար, այս օրինակ անյարմար ամուսնութիւններէ հաւանական է որ ծագին այս և ասորնման ցաւալի դէպքեր:

Վայրկեաններ կան , ուր հոգին կզգայ
անորոշ կասկածներ , որք մեծ տղետի մը յա-
ռաջնութացներուն պէս են :

Ամեն ոք կը գանգատի իւր սրտին վրայ
այլ ոչ ոք իւր մտքին վրայ կը գանգատի :

Մանկանց կամակորուքիւնը երբէք բնու-
թեան գործ չէ . այլ յոռի կրթութեան :

Կուգեա՞ դիտնալ թէ ինչպէս պէտք է
տալ .- ինքզինքդ ընդունողին տեղը դիր :

Երկու բան անբաժան են ստախոսութենէ
չառ խոստում և չառ արդարացում :

Կեանքը մետաքսայ շղթայ մի է , որ բա-
րիքներով ու չարիքներով հիւսեալ է :

Արդեօք քանինք՝ համր պիտի մնային ,
եթէ իրենց անձին նկատմամբ բարիք և այլոց
նկատմամբ չարիք խօսեն իրենց արգելուէր :

Աղահ հօրը շուայլ որդի կը վայէ :

Ծառայք ժամացոյցի կը նմանին . պէտք
է զանոնք լարել մերթ ընդ մերթ որպէս զի
չիտակ քայլեն :

ՄԱՆՐ—ԻՌԻՆՐ

Սրճարանի մը յաճախորդներ կառաջարկեն սրճեփին որ աղէկ ջուր առնէ ծախէ . Սրճեփը կաճապարէ վեց դրուշ տալով ջուրի տակառ մը առնել , ուր ըստ իւր սովորութեան անձրեւի ջուր կը լեցնէ , երբ յաճախորդը « Այս ջուրը աղէկ ջուրի չը նմանիր » կըսէին , Աստուած վկայ ԳԼԿ՝ փեց դրուշի առի կը պուռար սուր ձայնիւ :

Անցեալ օր կամուրջին վրայ գլուխը բաց ու բռպիկ ոտքով հրեայ մը ձեռքն ունեցած երկաթուղւոյ բաղդատոմաները անցորդ ծերունիի մը ներկայելով՝ կը պոռար . « Պիտ թանէ գալաի , Յիրշ . պու եուն չէքիւեճէք , գաղանան ալթի եուզ պին ֆրանք ալաճագ . »

— Նէ ագըլսըզ առամ՝ ըմըշըն սէն , ա՛յ • շուշ , պատասխանեց ծերունին . • պիւէթի սաթաճաղընա , սէն քէնտին իչին սագլամալըսըն քի՝ 600,000 ֆրանք սանա չըգսընտա , զէնկինլէնէսին , վէ պէ•յիւէ եալըն աեադ սլաշը գապագ կէզմէյէսին :

Թուրք նաւապետի մը հարցունցաւ թէ՝
«Կէմիլէրին հանկը»՞ք էնզիատէ թէհլիքէտէն
սալիմ (զերծ) տէր : Պատասխանեց . « Գա-
րաեա չէքիլէնլէր » :

Պարզ հագուած աղնուաբարոյ մարդ մը
օր մը բաղնիք կերթայ . բաղնեպանք զայն
աղքատ մէկը կարծելով՝ հին ղենջակ մը կու-
տան . մարդը առանց դիտողութեան կը լը-
ւացուի և մեկնելու պահուն մէճիտ մը կը
ձգէ հայելիին վրայ . բաղնեպանք դիտնալով
որ իրենց վարմունքը 2 դահեկան իսկ չէր ար-
ժեր, մարդուն առատածեռնութեանը վրայ
յոյժ կը զարմանան : Քիչ մը ժամանակ անց-
նելէ ետքը վերոյիշեալ անձը դարձեալ նոյն
բաղնիքը կերթայ . այն անգամ՝ բաղնեպանք
վերջին աստիճան յարդանօք կը վարուին հե-
տը, և նոր ու մաքուր ղենջակ կուտան :

Մարդը մեկնելու պահուն 40 բարանոց մը
կը ձգէ հայելիին վրայ, որով բաղնեպանք կը
զայրանան ու կսկսին քթերնուն տակէն մըր-
մուալ :

— Ինչո՞ւ կը զայրանաք բարեկամք, կըսէ
մարդը, այսօրուան տուած քառասուն փարա-
նոցս անցեալ անգամուան բաղնիքին փոխա-

բէնն էր, իսկ առջի անդամ տուած մէծիտս
այս անդամին համար հաշուեցէք :

Եւ կը մեկնի:

Բոժոժիկ — Հիմակուան ժամանակս աղ-
նուականութիւնը հագուստով ճանչցուելէն
այսպէս ազնուաբարոյ անձինք պարզ հագուստ
կրելուն համար շատերէն յարգելի չեն :

Լ Է Թ Ա Յ Ի Ֆ

ԱՆԹԻԳԱՃԸ ԻԼԷ ՀԱՄԱԼ

Թամահրեար պիր անթիքածը պիր քիւ-
ֆէ տօլուսու Սաքսօնեա Թապաքլարը մադա-
ղասընա կէօթիւրմէք իւզրէ համալա վերիւ
Եօլտա կիտէր քէն համալիյէսինի վերմէմէք
իչուն չէօյլէ պիր Թէտպիրտէ պուլունուր ,

— Պանա պա՛ղ, համալ, բարա՞մը իսթէր-
սին, Եօգսա սանա իւչ նասիհաթ մը վերէյիմ:

— Ա՛ղա, պէն նասիհաթը նէ՞ Եաբաճաղըմ:

— Վէրէճէիմ նասիհաթլար էօյլէ պիւտի-
ղին չէյլէրտէն տէյիլ տիր, վազըթ օլսւր քի
հէր պիրի պին ալթուն տէյէր:

— Հայտէ էօյլէ օլսուն, պույուր պապալըմ:

— Պիրինճի նասիհաթըմ շու տըր քի ,

« Զիւլիւրտլիք ղէնկինյիքտէն էյի տիր, » տէր-
լէրսէ՝ ինանմա :

— Ո՛ր գուգում, պունու քի՛մ պիլմէղ .

— Եա իքինճիսինի իշիթսէ՛ն .

— Սէօյլէ պաղալըմ .

— Պէքեարլըք էվիլիքտէն էյի տիր, տէր-
լէրսէ՝ ինանմա .

— Տէսէ՛նէ պիղ Եիւքիւ պատիհաւա թա-
շըհօրըղ :

— Նէտէ՛ն .

— Էօյլէ եա, պու սէօյլէտիքլէրինի քի՛մ
պիլմէղ :

— Եօգ, եօգ, ասըլ իշ իւշիւնճիտէ տիր :

— Օլտու օլաճագ, ճնուտա իշիտէլիմ .

— Եաեան հիւրիւմէք աթլըլըգտան էյի
տիր, տէրլէրսէ՝ սագըն ճնատա ինանմա .

— Համալ պու սէօղլէրտէն էմէյինին պօշա
կիթ տիղինի աննաեուպ՝ քիւֆէի արգասնտան
ֆրլատարագ, « Էֆէ՛նտի, Էֆէ՛նտի, շու քիւ-
ֆէնին իշինտէ սաղլամ պիր թապագ, պիր
քեասէ գալտը տէրլէրսէ՝ սագըն սէնտէ ճնա
ինանմա՛, » տէր :

— Էյ շիմտի նէ՞ օլտու պու .

— Զօք Բանդ Վէ ղէնճ ինիլէք օլտու : Խ .

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՍԵՒ ԴՂԵԿԻ ԱՒԵՐԱԿՆԵՐԸ

ԿԱՄ

ՀԱՐԱՋԱՏ ՈՐԴԻ ԶՆՄԱՆՈՒԹԻՒՆ ՀՅՐՆ ԲԵՐԷ

(LES RUINES DU CHATEAU NOIR)

Բարոյալից թատերադաս թիւն 9 արար

ՀԵՂԻՆԱԿ

ՊՐԹԲ. ՖՈՒՌՆԻԷ ՆԻ ՄԷՅԷՈ

Առաջին անգամ ներկայացեալ ի Բարիզ
ՊՕՄԱՌՇԷԻ թատրոնը

ԹԱՐԳՄԱՆԻՉ

ՏԻԳՐԱՆ ԳԱԼԷՄՃԵԱՆ

ՏԷՐ ՆԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ

Տ. Գ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Եթէ թատերական արհեստը գեղեցիկ արհեստներուն մէջ առաջիններէն է ըսենք՝ չենք սխալել. նկարելը բնութիւնը կը նկարէ, աչքը կը դիտէ զայն, կը հիանայ, կը մայլի, կը գայ, բայց այսու ամենայնիւ լուռ, ան-

ձայն , անխօս ըլլալով զգացումը կատարեալ չէ : Բանաստեղծը կը գրէ , կը կարդաս , կը զբանջանաս կ'ըմայլիս , բայց լուռ է ազդեցութիւնը . երաժշտութիւնն ալ միայն իւր մասնաւոր ազդեցութիւնը ունի , սակայն թատերական արճեստը , թատրոնը՝ այս ամենուն ամբողջութիւնն է , ժողովն է : Հոն նկարչութիւն , բանաստեղծութիւն , երաժշտութիւն , խօսուն լեզուով կենդանի ոգւով կը ներկայանան . ասոնց վրայ տեղցուր նաեւ արամահան արճեստը , (Art dramatique) որով հեղինակը այն տեսակ տեսարանական դարձած քներ զխաչ դորձածել որք ունկնդրին երեսակայութիւնը պահ մը վերցնելով ներկայացումը ճշմարտութեան կը փոխեն : Ահա ՍԵՒ ԳՂԵԼԻ ՍԻԵՐԱՆՆԵՐԸ ասոնց մէջ առաջինն է . բնական բարոյալից խաղ մը , ամեն մէկ տողը սպիտակ , ամեն մէկ խօսքը մէկ մէկ ճշմարտութիւն . տեսարանները փառաւոր , կապուկցութիւնը սքանչելի , վախճանը բարի , մէկ խօսքով աննման թատերերգութիւն մ'է :

ԽԵՆԴԵՐՈՒՆ ԲԺԻՇԿԻՐ անուն ծիծաղաշարժ կատակերգութեամբ Հնչակի չորրորդ հատորն ամբողջացնելէ ետքը , վերջիչեալ բնօրի եւ ընդարձակ թատերերգութիւնը որոշած եմք յատարձիկայ Հոկտ . 15 ին հրատարակելի

Հնչակի Երդ հատորին յաւելուածն ընել և մեր Պատ. Բաժանորդաց նուիրել, յուսալով որ պիտի յաջողիմք մինչեւ այն ատեն արդի բաժանորդաց ցանկին վրայ գէթ հարիւր բաժանորդ եւս աւելցնել:

ՊԱՅՄԱՆՔ

Ա. Հոկտ. 15էն սկսեալ մէկ շաբաթ Հնչակ և մէկ շաբաթ 16 երեսէ բաղկացեալ սոյն թատրերգութենէն տետրակ մը պիտի հրատարակենք. այս հաշուով Հնչակի մէկ շրջանը վեց ամիսէն պիտի լրանայ, և փոխանակ 14ի՝ 24 կամ 25 տետրակաց բաժանորդացինը պիտի ըլլայ դարձեալ 10 դէկն.

Բ. Դաւառաց համար թղթատարի ծախքն է 3 դէկն:

Գ. Հոկտ. 15էն ետքը բաժանորդացինն է 20 դէկն:

Դ. Թէ՛ 12 կամ 13 տետրակներէ բաղկացեալ թատրերգութիւն մը և թէ՛ 12 տետրէ բաղկացեալ հատոր մը Հնչակն տետր առ տետր ձեռքէ առնել ուղղոյներ, մէն միտետրի համար պիտի պարտաւորին 30 փր. տալ, որով ամբողջին 18 կամ 19 դէկն. վճարած պիտի ըլլան. հետեւաբար բաժանորդագրութիւնն է շահաւոր:

Ե. Հրատարակութիւնը ամբողջանալէ ետքը

Հնչակ եւ Թատրերգութիւն ի միասին կազմեալ պիտի վաճառի 20 դահեկանի։ Զատ չպիտի վաճառի։

Զ. 20 բաժանորդ գտնողին 1 հատոր Հնչակ եւ 1 հատոր Թատրերգութիւն նուէր պիտի տրուի։

Է. Այսուհետեւ անուշադրութեամբ կորսուած տետրակ մը 3 դհկնի պիտի վաճառի։

Ձեռքէ վաճառողներու միջոցաւ բաժանորդեղողներուն եւ մեր անդորրագիրները ի ձեռին չունեցողներուն սլառասլանատու չենք։

Բաժանորդ գրուիլ փափաքողք առ այժմ միայն իրենց հասցէները խմացնելու են հետեւեալ տեղերէն միոյն. իսկ 100 թիւը լրանալէ եւ տպագրութիւնն սկսելէ ետքը պիտի դանձուին բաժանորդագլինք։

Բաժանորդագրութեան տեղերն են։

Կ. Պօլիս Պապը-Ալի ճատտէսի, Առաքել Էֆէնտի Թօղլեանի գրատունը։

Բիւզանդ Էֆէնտի Պօղաճեանի գրատունը, Զաքարիա Եփէնտի Եփէնտի։

Սուլթան Համամ, Միհրան Էֆէնտի Տէմիրճեանի թիւ 62 խանութը։

Գաւառներէ բաժանորդ գրուիլ փափաքողք պարտին կամ ուղղակի խմբագրութեանս եւ կամ հետեւեալ Պատ. գործակալութեանց միոյն հետ բանակցիլ։

(Գաւառական Գործակալութիւնք)

Զմիւռնիա . — Մեծ. Մեսրոպ էֆ. Պուպլի :
 Տրապիզոն . — Նշան էֆ. Գալայճեան
 Այտըն . — Պատ. Ընթերցասիրաց Ընկ.
 Պանտըրմա . — Սարգիս էֆ. Մըսըրեան
 Պաղտատ . — Ասքանազեան Ընկերութիւն .
 Գահիրէ . — Երուանդ էֆ. Փափազեան :

• •

Յայտնի է որ Հնչակի տպագրութիւնը
 ապահովեալ է. ուստի մեր Պատ. բաժանորդք
 եթէ կուզեն այսպէս խիստ դիւրամատչելի
 գնով , այն է՝ վեցամսեայ 10 դահեկանաւ թէ
 հատոր մը Հնչակի թէ և ընդարձակ ընտիր
 թատրերգութիւն մը ստանալ , պէտք է գոնէ
 մեր այս վերջին աստիճանի զոհողութիւնը
 վարձատրեն նոր բաժանորդներ դռնէլով
 միայն , որպէս զի չի վճատինք և այսուհետեւ
 ամեն չրջան այսպէս 24 կամ 25 տետրախնե-
 րով շարունակենք :

Յաջողութիւն :

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

ԱՊՏԱԿ ԵՒ ԻՐԱՒՈՒՆՔ

ԿԱՄ

ԴԻԻՐԻՄԱՑՈՒԹԻՒՆ ԹԷ ԴԻԻՐԱՄԱՐՍՈՒԹԻՒՆ

Եկու նայինք, բարեկամ, անհամբեր քու
գալստեանդ կ'սպասէի, քանի մը օրէ ի վեր
դիրար տեսած չենք, ծանուցեալ դատդ ի՞նչ
ըրիւր նայինք.

— Ի՞նչպէս դատ:

— Ո՛ւր է, «Այն ինչ անձը զիս նախա-
տեց, ծեծեց, հադուստներս պատուեց,
սանկ պիտի ընեմ, նանկ պիտի ընեմ, տու-
ժեւ պիտի տամ» . կըսէիր.

— Ես ատանկ բան ըսի՞ մի ես'.

— Երկու օր առաջ երեք չորս հարիւր բե-
քան ըսողը դուն չէի՞ր.

— Չեմ կարծեր թէ ատանկ բան ըսած
ըլլամ.

— Չես կարծեր մի'. տէր ողորմեա, բայց
վկաներդ մուցար.

— Ուրեմն, գլխաւորապէս թիւն մը եղած է,
կըսենք, մէջէն կելլանք:

— Ուր կելլաս կոր, կեցիր նայինք, հաս-
կընանք:

— Հասկնալու բան չի մնաց. արդարեւ
բանակաւ մը ունեցայ այն անձին հետ,
բայց գլխաւորապէս կարծեր եմ եղեր
որ ծեծ էր կերածս:

— Տէր ողորմեա, աս ի՞նչ խառն
ցութիւն է. ծեծ չի կերած ինքզինքը ծեծ-
ւողի տեղ զնեւ կըլլայ:

— Անանկ եղաւ իշխէ:

— Շատ բան, շատ բան... Հազար տոկ
ալ չի պատուեցաւ:

— Բնագահաւանին... նայէ՛, նորզնոր է.
պատուտած բլլալ նէ ասանկ նոր կը մնա՞ր.
ասա ասոր համար կըսեմ թէ գլխաւորա-
պէս կայ գործին մէջ:

— Էյ կերած կռուինե՛րդ, անո՞նք ալ
գլխաւորապէս թիւն էին:

— Ասանք ձեզի ո՞վ ըստ:

— Գուն չըսի՞ր եղբայր, դո՛ւն:

— Ուրեմն այդ ալ գլխաւորապէս թիւն է:

— Եկու սընդ գլխամարտութիւն ըսենք:

— Ձէ, չըլլալ, գլխաւորապէս թիւն ըսելու է:

— Սրդեօք շատ անգամ մեզի պատմած-
նե՞րդ ալ գլխաւորապէս թիւններ են:

—Ո՞վ գիտէ, անկարելի բան չիկայ աշխարհիս վրայ, քանի որ գիւրիմացութիւն բառը կայ ու կը մնայ:

—Կը փախարիմ գիտնալ թէ ի՞նչ պատահեցաւ որ դէմքս—էնչը յաղթանակեց և շարունակելին կիսկատար ձգեց:

—Երկայն կընես, Եղբայր, աս ո՞ր աստիճան հետաքրքրութիւն է:

—Երկնցնելու պատճառը աղէկ մը համոզուելու համար է, որպէս զի հիմակուան ըսելիքներուդ մէջէն ալ ետքէն գիւրիմացութիւն մը չի հանես:

—Ձէ, չէ, անհոգ եղիր, ամեն ատեն մէկ չըլլար:

—Այս հաշուով, նախատուիլ, ծեծ ուտել և հագուստիդ պատուելուն առկը չկայ եղեր. հէ՞:

—Անանկ կըլլայ ետ':

—Այսինքն սուտ է եղեր:

—Սուտ չեն ըսեր անոր. գիւրիմացութիւն կըսեն:

—Եւ կամ այսչափ աղմուկ պատճառելէդ ետքը թերեւս պզտիկ չմնալու համար...

—Պզտիկ մնալ չըսուիր, գիւրիմացութիւն կըսուի:

—Կամ թերեւս գիւրամարտութեամբ...

—Ա՛ղբար, գիւրիմացութիւն ըսէ, կըսեմ քեզի:

—Ներեցէք, սխալեցայ, բայց հոգ չէ. դու ուզածիդ պէս հասկցիր. ինչպէս որ մենք ալ այսուհետեւ պիտի պարտաւորինք ըսելիքներդ քու ուզած մտքովդ չի հասկնալ:

—Էյ հիմա ի՞նչ է եղեր որ այսչափ հետաքրքրութեամբ

—Ալ ի՞նչ պիտի ըլլայ, Կոմիտասին մէյտանը ճէվի՞դ կը խաղանք կոր ա'ղբար. երէկի ըսածդ այսօր «դիւրիմացութիւն է» ով մը կուրանաս. մեղ խաբելէ զատ՝ խմբագիրդ ալ կը խաբես կոր, ի մի բան, ամենուս վրատահովութիւնը սկսար չարաչար գործածել, ասկէ ետքը ո՞ր ըսածիդ հաւատանք: Երկուօր առաջ հրապարակին մէջ հանած ազմուկէդ կարծեցինք թէ աշխարհք պիտի կործանի, ի՞նչ շուտ վրայ հասաւ խաղաղութիւն ամենեցունը:

—Խաղաղութիւնը գէշ բան է.

—Քաւ լիցի, բայց ասանկ դիւրիմացութեամբ փաթտուած խաղաղութեան տօլման ամենուն կըլլելու բանը չէ, ըստ որում քու ստամոքսիդ պէս դիւրամարս ստամոքս չաս չգտնուիր:

—Որո՞ւ հոգ. ես ահա կը խոստովանիմ թէ դիւրիմացութեանս զո՛հ գացի:

—Եւ փառք յաւիտեանս ամէն. այս հաշւով կերուած ծեծն ու դիւրիմացութենէ յառաջ եկած կըլլայ.

— Սնանկ չէ՞ մի եւա, ըստ արամարանական եղբրակացութեան պէտք է այնպէս ըլլայ.

— Ծեծն ուրանալն ալ՝ դիւրամարսութենէ.

— Ի՞նչ կըսես եղբայր, հէմ ի՞նչ հարկ կայ ասանկ խօսքերու. քանի որ ե՛ս, ե՛ս այսօր կը պնդեմ թէ չի քանակոծուեցայ. այլ դիւրիմացութիւն ունեցայ.

— Սնանկ է, այսօր Ա՛յ տղով դիւրիմացութիւն ունեցեր եմ, կ'ըսես, մինչդեռ երկու օր առաջ 81 տող և շարժակով մը քանակոծուիլը մեծածայն կը քարոզէիր, ասոնց որին հաւատանք, օրէնքը ի՞նչպէս է, քիչի՞ն կը հաւատան թէ չատին.

— Վերջապէս դիւրիմացութիւն է. մարդ չէ՞նք մի, կը սխալինք.

— Սմէն. սակայն քեզ նման խոհական, բարեխրատ, բարւոյն նախանձախնդիր մարդ մը եթէ փոքր սխալ մը գործէ՝ հոգ չէ, այս աստիճան խոշոր սխալման մէջ գտնուելու չէ.

— Եւել կուգաս կոր, գիտե՞ս պատիւ կը պահանջեմ, հի՛մա դատարան կը գիմեմ.

— Եւ ալ այս խրատներս քեզի մարտէ տալու համար դիւրամարսութեանդ կը գիմեմ.

— Պիտի պուռամ, կանչեմ, լսողքեմ,

— Հասկցանք, էֆէնտիմ, հասկցանք թէ այդ պոռալ կանչելներդ երկու օր չանցած

դիւրամարտութեան հասցովը կրնաս կոր
մարսել.

—Ալ հասկցայ որ դուն զիս պիտի բարկա-
ցընես, ելնեմ երթամ:

—Կեցիր, երկու խօսք ալ ունիմ. այնուհե-
տեւ կրնաս մեկնել, բայց կը խնդրեմ որ
դիւրամարտութեան ականջով և զիւրամար-
տութեան ախորժով չխմանաս:

—Ըսէ տեսնեմ, ի՞նչ է.

—Ահաւասիկ.

«Երբ այսօրուան ըսածնիս
Վաղը ելնենք տրանանք,
Մեծին փոքրին, ամենուն քով,
Աւա՛ղ պլտիկ կը մնանք:
Եւ երբ սղտիկ մընալնիս
Ջանանք գոցել դիւրամարտաբար,
Պարտալ տեղը աշխատ՝ առնենք
Զի վրան բա՛ց է, բա՛ց, և՛ զրայր»

ՍՏՈՒԳԱԲԱՆԱԿԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ

Քաղաքային ապուր ,	Շէհրէյէ չօրպասը .
Մոխիր կոխեց ,	Քիււպասսը .
Մի' խնայեր ,	Գըյմա .
Աղջիկ մ' եւեւնար .	Գըզարթմա .
Ժայռածուկ ,	Գայա պալըլը .
Ստախօսի լեցուած ,	Եալանճըտօլմասը
Վարտիք մի յիշեր ,	Տօնանմա .
Վարտիք մի կայնիր ,	Տօնտուրմա .
Կոխէ վարտիք ,	Պաստօն .
Ուսումնաս կղզի ,	Իլիմօնատա .
Ի Գամասկոսէ ,	Շամտան .
Ճզմէ լեզի ,	Էշաճը .
Խենդ արխնով ,	Տէլիգանլը .
Կարդացողը մարեցաւ ,	Իմամ պայըլտը .
Խղզէ բաց լեզի ,	Պօղաչաճը .
Արիւն լեզու ,	Դանտիլ .
Աղտ քիչ ,	Քիբրալ :

Այս բառերէն կազմեալ նախադասութիւն մը .

Վարտիք մի յիշերն իրիկունը՝ կոխէ վարտիքս ձեռքս բռնած , վարտիք մի կայնիր կերայ . վարտիք մի կայնիրը կերած ժամա նակս կոխէ վարտիքս ձեռքէս ինկաւ :

(Թարգմանութիւն)

Տօնանմա ազգամը պաստօն էլիմտէ տօնտուրմա եէտիմ . Տօնտուրմայը եէտիլիմ վաղըթ պաստօնում էլիմտէն տիւշտիւ :

Գինեմուլ մը իւր կնոջը .

Աս ի՞նչ է. անկողինները ձգեր ես .

— Ի՞նչ ընեմ. վախիթը շատ անցաւ նէ՛
զահէր մինակ պառկելու պիտի գայ ըսի :

—

Երկու ընկեր ճամբան դացած ատեննին
մուրացկանի մը կը հանդիպէին . ասոնցմէ մին
կը հանէ ողորմութիւն կուտայ . ընկերը զայս
տեսնելով կըսէ .

— Եղբայր , ինչո՞ւ աս տեսակ մարդոց ողոր-
մութիւն կուտաս :

— Ի՞նչ ընեմ բարեկամ, վրան գլուխը
« Ի՞նչ » ըլլալուն, երեսս չի բռնեց :

—

Քիմէ՞ աշնալըգ խէեօրսուն .

— Միւսիւ Բ. Մ. Զ. է .

— Էյ օնուն ափօրօղլու օլտուղունու պիլ-
մէյօրսըն :

— Նէ՞ զարաջը վար. կէօզէ կէօրիւնիւր պիր
շէյ տէյիլ ա՛ :

Վարժապետն և իւր աշակերտը

Պ. Գէորգ, եղջիւր խնչ ըսել է.

— Խնչէ՞ն ըսել է.

— Ինչէ՞ն հասկցար.

— Իշտէ եղջիւրն պէլլի է քի խանտիլ ըսել է.

— Լաւ, ըսենք թէ եղջիւր բառին մէջէն խանտիլ հանեցիր, ասոր ֆիթիլը ո՞ւր է.

— Պէտպէլլի մուկը տարեր է.

Բօսիւնքօ ղօրապետն շատ բարի մարդ մ'էր: Օր մը ուզելով եկեղեցականի մը քանի մը շէշ դինի դրկել, աղաչեց Զէլթնէր անուն բարեկամ երիտասարդի մը որ իւր սեպհական ձին հեծնելով նուէրը տեղը տանի: Զէլթնէր, ղօրապետին կամքը կատարելէ ետքը, վերադարձին ըսաւ.

— Եթէ ուրիշ տնգամ ալ զիս տեղ մը զրկէք՝ այն ձին չեմ հեծներ: մինչեւ որ քոսիկ ալ հետս չխտաք:

— Ինչո՞ւ.

— Որովհետեւ, ճամբան մուրացկան մը ոգորմութիւն ուզելուն պէս՝ ձեր ձին կը կենայ և քայլ մը առաջ չերթար մինչեւ որ մուրացկանին բան մը չի տրուի. և որովհետեւ այսօր վրաս մանրութիւնք գրտմ չունէի, 2-3 տնգամ ստիպուեցայ բան մը տալ ձեւացնել, ձին գոհացնելու և ճամբան շարունակելու համար.

ԲԱՌԵՐՈՒ ՆՈՐ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐ

Շատախօս	Խօսքի ջաղացք
Առածք	Հին սուտեր
Փատտորան	Հնարիչ ստութեան
Թախանձանք	Լուծիչ դժուարութեանց
Քուն	Դաշտավայր անկուտեաց
Փափաք	Դիմակաւորեալ սովանք
Անկարողութիւն	Նախանձ
Ժառանգորդ	Յուսացող
Անցեալ	Անդ որժած ելի հին հաղուստ
Ներկայ	Քիչ դորժած ուսած հաղուստ
Ապստնի	Տակաւին դերձակի ձեռք չանցած տեսակ ուսակ կերպոսակներ
Ծնկակալ	Ոտքի մատանի
Բանդէտ	Խնդ իրներու տալրակ
Գլխու ցաւ	Թոյլ բերան ընկեր
Վշտահար	Որդւոյն անունովը յորջորջուլ հայր
Այցելութիւն	Գլխու ցաւութիւն կամ սրտնեղութիւն
Մտրացիկ	Կենդանի պատկեր ծուլութեան
Բանաստեղծ	Խօսքի դոյ
Վիշտ	Ազքատին սրտատուր
Հուլէս	Խօսքէ չհասկցող մարդ
Մեծ տրանսութիւն	Դրամադլուխ աստանորոշոց
Բարեպաշտութիւն	Պահքի կերակուր
Ճշմարտախօսութիւն	է բոյս ինչ տուելի :

Փիլիսոփայի մը հարցուցին թէ, կնիկէ մը աւելի շատախօս կը ճանչնաս .

— Այո՛, պատասխանեց, մէկտեղ եկող երկու կիներ .

Անգամ մը Ասիոյ մէջ Քիւրտերու մեծ կարաւան մը կը յառաջանար . Քիւրտ մը բնական պիտոյքը հողալու համար կարաւանէն կը զատուի և անտառ մը կը մտնէ . ուր ճամբէն մոլորելով՝ շուարած ասդ անդ վաղվտած ասեն կը տեսնէ որ Հայ գիւղացի մը փայտ կը կոտրէր . ուստի անոր կը մօտենայ և կը հարցնէ .

Քիւրտ.— Քէվրան քի՞ն տէրէսթ. (քէվրանը ո՞ւր գնաց) .

Հայ.— Փէտ քը քտրիմ .

Քիւրտ.— Պարսի մի՞ տանու . (Փարսի չգիտե՞ս)

Հայ.— Ես քը քտրիմ Գասպար կը տանու .

Քիւրտ.— Դիւ տիվանա՞ . (դուն խե՞նդ ես)

Հայ.— Կուզի դիմանայ կուզի չի դիմանայ :

(Երբէք մեղադրելի չեն ոչ Քիւրտն և ոչ Հայն որք իրարու լեզուէ չեն հասկցած, մինչ շատ անգամ մէկ լեզուէ խօսողներ կը պատահին որք իրարու խօսքէ ամենեւի՞ն չեն հասկնար .)

ՅԱՂԹԱՆԱԿ ՕԹԼԱԽՇՈՑ

ԴԱԴԱՐՈՒՄՆ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԼՐԱԴՐՈՑ

Մանգումէի Էֆ.քեար լրագիրը ՕթլախՇո-
թեան վրայ բաւական երկար յօդուածներ
գրեց և ժամանակին յայտարարեց թէ՝
ՕթլախՇոթիւնը օր մը լրագրաց դադար-
ման պատճառ պիտի ըլլայ։ Ահաւասիկ Հայ-
րենիք լրագրոյ դադարումը Մանգումէի
դուշակութեանց ապացոյց մ'է։ Բայց 10
փարայի օրագիր մը ի՞նչու դադարի։

— Որովհետեւ Հայրենիք ժողովրդային լրա-
գիր մ'էր և ժողովրդային զգացմանց ան-
կեղծ արձագանգ։ Ձախակողմեան էր, և ա-
ջակողմեանը՝ որ բաւական թուով մեր հա-
րուստ դասը կը կազմեն։ Ժողովրդային լրա-
գրոյն չէին ուզեր գէթ հաշտ աչօք նայիլ
կամ առ երեսս ձեռն կառկառել։

Յառաջդիմութիւն, ուսմունք, կեդրոնական
վարժարան, ընծայարան կուզենք, կը պոռ-
չտենք և 10 փարանոց Հայրենիք մը չենք
ուզեր գնել, զի մեր շատ գործերը խօսքով
են և ոչ իրականութեամբ...

Միթէ Արեւելք լրագրոյ գինը 20 փարայի
իջնելուն պատճառը օթլախՇոց առաջին առ-
նելու համար չէ՞ր, որպէս զի «սուղ է» ըսող

օթլախճիներու բերանները լռեն և դիւրամատչելի գնով կարգան այդ սաւանի մեծութեամբ թերթը. բայց 10 բարայի Հայրենիքէն կարելի՞ էր տակաւին զեղջ մը ընել:

Հրճուեցէ՛ք ուրեմն, ո՛ր օթլախճիք, ուրախացէ՛ք, բայց օղիի շինի ի ձեռին Բագոսի սեղանատախտակին վրայ « Եյեյեյեյ », ըսելու տեղ, Եւրէլէ՛ր օլո՛ւն, զի Գրուբէ պէր զոգէ-Խոյը Գնաման պէր զլլէլիկիւ Խոսէ Խոսէ Խոսէ ըսէք:

(Բոժ. — Մենք ալ հետեւեալը պիտի ըսենք.

Երեկոյին երթալ գինետուն,

Ճնկել արբենալ զգիշերն ի բուն

Թողմած, խորշումած ելնել այդուն

Դռել, սրուշտել յառաջդիմալ թիւն:)

Միթէ մեր երիտասարդներէ շատեր Եսնիին դարեջրատան մէջ գաւաթը 50 փարա գարեջուր խմած ասեմենին, 10 փարանոց Հայրենիք մը իբր Կալէկո բանիրի տեղ չէի՞ն կարող գնել:

Միթէ սրճարաններու մէջ թավլու, տօմինօ թուղթ և ըն խաղացող և իրարու գլուխ պատռողները այդ Բնէրդէին մէջ տասը փարանոց Հայրենիք մը չէի՞ն կարող գնել:

Այլ՝ կա՞յ մի ձեռքէ ձեռք օթլախճիութեամբ և մասամբ նորին 10 փարանոց լրագիր մը յափշտակել և մինչև խմբագրին ստորագրուած թիւնը գրած տողը կարդալ:

Գաւաթ մը ջուրը հինգ փարայ է , արդեօք մեր Հայրենիք լրագիրը երկու փաւաթ ջրոյ արժէ՞ք ալ չունէր . . . :

Գաւաթ մը ջրոյ արժէքը մէկ ու կէս բարայ է , երեք ու կէսը շահ , տեսնենք ուրեմն Հայրենիք օրագրոյն արժէքն ու շահը ի՞նչ է .

2 Բարայ բուլ (Մէճիտիյէն 19 ղըշէն)

1 « Թղթի

2 « Տպագրութեան

3 « Նրուիչներու

1 « Չվաճառուած օրագրէ վնաս

1 « Խմագրին կը մնայ :

10

Օրը 300 օրինակ հազիւ կը ծախուի եղեր , խմագիրը երեք հարիւր փարա պիտի շահի , ընչպէրի կիւնտէյիկէն ալ քիչ . խեղճ մարդ , գիշեր ցերեկ աշխատէ՛ ու աշխատէ՛ , օրական 7 1/2 ղըշ է ապրէ՛ փառաւորապէս ո՛վ ժողովրդային Հայրենիք :

Տասն եւ ութը երկար տարիներ աշխատեցար , քիչ մ'ալ հանգիստ ըրէ . — կուզե՞ս հրապարակի վրայ ապրիլ , կա՛մ անսպառուի դրամագլուխ մը պիտի ունենաս , և կամ ըլլաս կեղծաւոր , շողքորթ , մեղաւորն արգարացնող , ահա այն ատեն օրհնեալ , գովեալ , հարստացեալ , յարգոյապատիւ , մեծա-յարդ և լին կըլլաս . եթէ այս ճամբէն շեղիս՝ անօթի կը մեռնիս :

Այս է դարուս մօտան :

ԱՌ ՃԵԼԼԱՅ

ՅՍՅԳԵՐԳ

[S E R E N A D E]

Մինչդեռ լուսնի ճակատն յստակ
Ցոլայ ամպոց մէջ ի մօտոյ ,
Ես գամ երգեւ պատշգամիդ տակ
Տօ , ոէ , մի , ֆա , սօլ , լա , սի , տօ' . . . :

Բնութիւնն ողջոյն հանգչի ի քուն
Թռչունն ոստոց մէջ կը լռէ .
Ե'կ յեղյեղեմք ցըծագ այգուն
Ռէ , մի , ֆա , սօլ , լա , սի տօ , ոէ' . . . :

Ձարթի'ր . հոգիս սիրատենչիկ'
Սիրուն ժըպիտդ ըմպել կամի .
Բա'յ պատուհանդ , անգու'թ աղջիկ ,
Մի , ֆա , սօլ , լա , սի , տօ , ոէ , մի' . . . :

Ցո'յց ինձ երեսդ այն լուսաշող ,
Նուբբ ու ճըկուն լանջդ որ հեւայ ,
Եւ ակռաներդ , հոգի' մաշող . . .
Փա , սօլ , լա , սի , տօ , ոէ , մի , ֆա' . . . :

Ցո'յց ինձ ճակատդ թագավայել ,
Եւ խոպոպիքն հերացրդ խօլ
Ձոր սիւգն այգուն դայ փայփայել .
Սօլ , լա , սի , տօ , ոէ , մի , ֆա , սօ'լ . . . :

Սրտիկս հիւծի , հալի իսպառ ,
Քընարս հեծէ , հառաչէ , լայ ,
Ըսպատելով քենէ մի բառ . . .
Լա , սի , տօ , ոէ , մի , ֆա , սօլ : լա' . . . :

Թէ կը լրսես ճայն մ'որ՝ աղու՝
 Երազիդ մէջ քեզ կը խօսի ,
 Մըմունջն է որ շրթնէս հեղու...
 Սի , տօ , ուէ , մի Փա , սօլ , լա , սի'... :

Այտիդ վերայ անուշաբոյր ,
 Զերդ թրթուռ ի վերայ որթոյ ,
 Թող որ հանգչի սրահ մ'իմ համբոյր...
 Տօ , սի , լա , սօլ , Փա , մի , ուէ , տօ'... :

Հէգ եւ անյոյս գլխոյս վերեւ
 Ուզդէ՛ աչքդ որ հրդեհ վառէ ,
 Իմ խաւարին՝ լոյս տուր , Արեւ .
 Ռէ , տօ , սի , լա , սօլ , Փա , մի , ուէ... :

Վարդ մ'եմ . ես զոր խեղդեն փուշեր ,
 Ծաղիկ մ'որ անցօղ թառամի .
 Օ՛ն , առողէ վայն , այս գիշեր...
 Մի , ուէ , տօ , սի , լա , սօլ , Փա , մի

Մի՛ զըլանար դու առ Ադամ ,
 Ո՛ր դրախտածին չքնաղ Եւա ,
 Կենաց պտուղն այն համադամ :
 Ֆա , մի , ուէ , տօ , սի , լա , սօլ , Փա... :

Շնորհադէմ ես ու դեղանի .
 Կրնա՞ն ուրեմն անտարբեր դու ,
 Մերժել վիրացս ըսպեղանի ,
 Սօլ , Փա , մի , ուէ , տօ , սի , լա , սօլ... :

Թէ կին ես՝ սլէտք է որ նազիս ,
 Հրեշտակ ալ ես , սլէտք է , ծէլլա՛հ ,
 Որ կարեկցիս ու... փրկես զիս...
 Լա , սօլ , Փա , մի , ուէ , տօ , սի , լա՛... :

— Մարին ձայնս եւ աստեղք նըւաղ .
 Մերձենայ ժամն հաւախօսի ,
 Եւ չ'երեւիս դու դեռ , աւաղ . . .
 Սի , լա , սօլ , ֆա , մի , ուէ , սօ , սի . . . :
 Բարեաւ կա'ց , կոյս , լա'ւ քընայիր ,
 Վաղն , օրուան խոյս տալէն յետոյ
 Պիտ'աստ երգել գամ անձոնձիր
 Տօ , սի , լա սօլ , ֆա , մի . ուէ . սօ . . . :

ԿԱՅԾՈՌԻԿ

ԵՐԵՔ ԲԱՐԵԿԱՄՔ

Հետեւեալ սիրուն պատմութիւնն առ-
 նուած է վերջերս ի Բարիզ հրատարակեալ
 գրքէ մը :

Երեք բարեկամք իրիկուն մը իջան գեղջ-
 կական պանդոկ մը . համեստ ընթերիք մը ը-
 րին . յետոյ , պառկելէ առաջ , ըսին պան-
 դոկապետին որ յաջորդ օրը մեկնելէ առաջ
 պիտի նախաճաշէին : Պանդոկապետը ցաւ ի
 սիրտ յայտնեց թէ անհնար էր այդ , որով-
 հետեւ առջի իրիկուրէն քիչ մը հաւ , կտոր
 մը հաց և գաւաթ մը գինի մնացած էր :
 Բարեկամները նեղացան , սակայն փափաքե-
 լով որ իրենցմէ գէթ մին նախաճաշէ յաջորդ
 առաւօտուն , որոշեցին որ երեքէն ո'րն ա-
 մենէն լաւ կամ ամենէն գէշ երազն տեսներ ,

նա միայն սեղան պիտի նստէր . պանդոկապետը վճիռ պիտի հաստանէր : Բարեկամներէն մին մութնուլուսուն ելաւ , և տեսնելով որ անօթի է , խոհանոց իջաւ և եղածը չեղածը կերաւ : Միւս երկուքը քիչ մը վերջ արթնցան և պատմեցին իրենց երազը : Առաջինն երազած էր թէ արքայութիւն կ'ընէր և անդ կը վայելէր հեշտաւէտ հաճոյքներ . երկրորդն երազած է թէ դժոխքին մէջ գահավիժած էր , ուր ամեն տանջանաց և փորձութեանց ենթակուած էր :

— Ստոյգ է որ , ըսաւ պանդոկապետն առաջնոյն , ձեր երազն շատ գեղեցիկ է . նմանապէս ստոյգ է որ , ըսաւ երկրորդին , ձեր երազը զարհուրելի է . երրորդը մտիկ ընենք :

Երրորդն հանդարտ և ժպտուն , պատմեց թէ երազին մէջ տեսած էր որ երկու ընկերները մտած էին . մին բարձրացած էր յարքայութիւն , միւսը նետուած էր դժոխքին մէջ : Արդ , մեր սրբազան կրօնից վարդապետութիւնք կ'ուսուցանեն մեզ թէ այդ երկու տեղերէն , մարդ ո՛րքան գէշ կամ լաւ լինի անդ , ո՛չ ոք կը վերադառնայ այս աշխարհ . և արդարեւ , անդ դնացողներէն ոչ ոք ետ եկած է : Համազուած լինելով թէ երկուքէն ոչ մին ա՛լ պէտք ունէր նախա-

ճաշի, ի՛նք կերած էր հացին կտորն, հաւուն
մնացորդն և խմած էր գաւաթ մը գինին։
Պանդոկապետը խնդաց կոկորդալիք և որոշեց
թէ ո՛րքան գեղեցիկ լինէր առաջին երազն,
ո՛րքան զարհուրելի՝ երկրորդն, երրորդն ա-
մենէն արամաբանականն էր։ Այս պատճա-
ռաւ դատապարտեց միւս երկուքն որ իրենք
վճարեն պանդոկին մէջ ըրած բոլոր ծախ-
քերնուն գումարը։ (Ա.Է-Ե.Լ.)

ՏԻՏՂՈՍԱԿԱՆ

Վարժապետ մը Բեթապոլիս կըլլայ երբ
քննութեան մը հրաւիրվի։ Կարն կըլլայ երբ
թաղական խորհրդին ներկայանայ։ Դիւր-
կըլլայ երբ քննութեան մէջ գտնուի։

Խմբագիր մը Էֆէնդի կըլլայ երբ իրեն նա-
մակ մը ղրկուի ի հրատարակութիւն, որին
կըլլայ քարոզի մէջ, Կալիֆօրնի կըլլայ երբ
թղթավաճառը անոր գրասենեակը երթայ
պռնայ։

Բժիշկ մը Բաբելոն կըլլայ երբ հիւանդի մը
կանչուի, Ալեհոան պալատն կըլլայ երբոր հի-
ւանդը մեռնի։

Երեսփոխան մը Էֆէնդի կըլլայ արձանա-
գրութեանց մէջ, Կալիֆօրնի կըլլայ շուկային մէջ,
շատ անգամ հա՛մ կըլլայ Ընդ. Ժողովոյ մէջ։

ԱՆԿՈՒՏԻԱԿԱՆ

ՓԵՍԱՅ ԵՒ ՔԵՀԵԱ

Երկաթուղւոյ կայարանին մէջ

Էյ Էֆէնտիմ միւսիւ , ուղղուելու խառնմիւր
ըլլայ , իրարու խեր տեսնաք , մէկտեղ ծերա-
նաք , 15 օրը անցաւ , արթըն մեր ավայիսը
հէլպէթտէ կուտաք :

— Ինթիւքտիւ , միւնթիւքտիւ , թէնտիւք-
տիւ , բիւֆտիւքտիւ :

— Ի՞նչ .

— Ինտիքիալից , մինտիքիալից , թէնտիւք-
տիալից .

— Շախան մէկ թարաֆ միւսիւ , ավախտ
կըսեմ քեզի :

— Ինթիւքտիւ . . . միւնթիւքտիւ . . . թէն-
թիւքտիւ . . .

— Ախպար , մայթապլի՞ ելար , ադ ինթիւֆ-
տիներդ մէկ թարաֆ ըրէ հիմա տէ , պախ-
շիշտ տուր :

— Ադպէս պառ , նոր լսում եմ . հավայիդ
փ՞նչ ասել է :

— Մանկիդ ըսել է , փարաները ցնծայ ըսել
է :

— Դուն ի՞նչ ըրիր որ . . .

— Տահա ի՞նչ պիտի ընեմ , փեսայ եկած
օրդ՝ տասը հեղ շմէնտըֆէրին ստասիօնը դա-

ցի եկայ, վակճիները եօխլամա ըրի քի կու-
գա՞ս կոր մի տէյի:

—Ադ է նէ, բան մը չէ, փոքր ինչ պէտք
է՞սպասես:

—Բան մը չէ մի՛շտ տահա ի՞նչ ընէի, պօշ
ճէհէգիդ սնտո՞ւկն ալ շալկէի:

—Բօթից ճամբով դրամ գալիս է:

—Մենք տախիայ էբէյի տաւն է կիմանանք
կոր ամա, նէ գալիս է նէ չիդալիս է:

—Բօթից գալիս է, գալիս է, գալիս է:

—Ադ ումէտովդ տահա շատ բօթին հին-
ցունելիքդ պէլլիս է, պէլլիս է, պէլլիս է:

—Շատ խօսք չեմ ուղում:

—Ես ալ շատ փարա մը չեմ ուղում. քանի
ղըշ է քի, շատ շատ 10 զըշ պիտի տա-
հանէ տուր իշթէ, ես աղքատ մարդ մ'եմ:

—Պատրաստականութիւն չունիմ ասօր:

—Երէկ ալ չունէիր, առջի օրն ալ, ալլա-
ալէմ ասանկ երթայ նէ, վաղն ալ չալիսի ու-
նենաս:

—Կեցի՛ր, դուն ան օրը՝ որ տուն եկար,
շաքար չկերար:

—Պիտի ուտէինք ամա՝ ճամբան մնաց, ը-
սին քի, հրամանքդ չէքէրլամէին թէփսին
տեսածիդ պէս՝ վրան ցատկեր ավուճլամիշ
ըրեր ես, մեղի բան մը չես ձգեր:

—Մնանկ է նէ՝ եկո՛ւ քեզի տասը փարայի
շաքար առնեմ, որը ձայնդ կարի:

— Շէն կենաս, ես քեզի 40 փարայի առնեմ տէ, տուն սա ավայիտս տուր:

— Շատ աղէկ, շնորհակալ կըլլամ:

— Շնորհակալ կըլլաս հէ՛. . . էյ աֆէրիմ

— Ինչո՞ւ զարմանում էք, իմ սկզբունք առանց դրամի դործ տեսնել է. կը հասկնա՞ք առ այժմ, մնաք բարով, շողեկառքը պիտի մեկնի, պէտք է շտապեմ, Բօթից ստակ դալիս է:

— Մեր փարաներն ալ վրայ երթալիս է, գիւղին մէջ անկուտի մըն ալ եւե՛նալիս է:

— Բօթի շողեհաւ երթալիս եմ:

— Երթաս բարով, ատ խելքովդ սահա շա՛տ բօթին հինցունելիս ես, ու մեզի ալ վէ՛նէտիկ մայմունիի պէս խաղցունելիք ես:

— Ի՞նչ անեմ եղբայր, տե՛ս սա Այվաղովսքիի առածը ի՞նչ աղւոր ապում է:

« Հողն 'ի Մասիս

Ջուրն ագիլիս,

Խօսքն 'ի Պօլիս՝

Սուսն 'ի Թիֆլիս: »

Առայժմ մնաք բարով շողեկառքը մեկնում է:

— Կայնէ՛ միւսիւ կայնէ՛, ատոր մեկնութիւնը ո՞ւսկից սորվելու է:

Բոժոժ. — Մեկնութիւնը իր մէջն է ամա, էյէր աղէկ մը հասկնալ կուղես նէ՛ պահանջիդ վրայէն Խարտիւնի ջուր մը խմելու ես:

—Ախպար, ասանկ անկուտիներուն խօսքին հաւտալով, ի՞նչո՞ր ալ կը հանեն աղջիկ կուտան:

—Ինչո՞ւ կը զարմանաս, քանի որ քեզի պէս ամեն բանէ տեղեակ քէհեայ մը կը խարէ կոր, աղջկան մը միամիտ ծնողքը հայտէ հայտէ կընայ խարել:

Մսավաճառ և Փաստաբան

Մ.— Պա՛րոն, բան մը պիտի հարցնեմ ձեզի.

Փ.— Հարցուցէք.

— Այս առաւօտ շուն մը կրողակ մտնելով 3 ֆրանքի արժողութեամբ մէկ կտոր մը յափշտակեայ տարաւ, ի՞նչ ընելու եմ հիմա.

— Ստակը պահանջէ շանը տիրոջմէն.

— Ուրեմն հաճեցէք 3 ֆրանք տալ, որովհետեւ յափշտակողը ձեր շունն էր:

— Շատ լաւ, սակայն նախ և առաջ սա գրասենեկի դրան վրայ դրուած տախտակը կարդացէք. «Հասարակ գործերու խորհրդակցութեան, այսինքն առ նուազն 5 վայր-

Կեանի համար 10 ֆրանք վարձք կառնուի . »
հետևաբար ձեր 3 ֆրանքը 10էն զեղջելով՝
մնացեալ 7ը համընցէք , զի աւելի խօսելու
ժամանակ չունիմ :

Մասվաճառը մեկնած առեն քիթն տակէն
կը մըմուար . — Աս ի՞նչ զարմանալի մարդիկ են
եղեր փաստաբանները , մարդ իրենց բարեւ
մը տալու քի-շմն կըլլայ :

Սիրելի ընկերս , շատ կը զարմանամ ձեր
ունեցած մէկ յատկութեանը վրայ .

— Ի՞նչպէս .

— Միշտ պատճառելի ծանրութիւն մը ու-
նիք և գրպաննուդ մէջ տասնոց մը անդամ
չունենալնիդ . յայտնի չէք ընքեր :

— Այո՛ , հարկ անհրաժեշտ է հիմակուան
ժամանակս այդպէս վարուիլ հրապարակին
կացութեանը պատճառաւ . չեմ ապրիր , եթէ
չունենալով ունիմ չի ծախես :

Տրապզոնցի ուստա Նիքօլաքին , որ կաթ-
սայագործ մ'էր յունգարան , երեք տարիէ
ի վեր տղան Պոլիս բերել տալով վարժարան
մը դրած էր . անցեալ իրիկուն զայն իր ներ-
կայութեանը կոչելով կը հարցաքննէ .

— Քէ՛լ բաղալում Անասթասի , իսգօլեա-
տա հօդո՞ւեօրմուսուն .

— Էվէթ, հօգուեօրում .

— Թուրքէզ տէ հօգուեօրմուսուն .

— Հօգուեօրում .

— Է բիր բարչա հօգու պաղալում .

Տղան գիրքը կը բանայ և կը հեգէ .

— Ֆէ-հէ իւստիւն՝ ֆըյ, ֆէ-հէ-գաֆէս-
րէ ֆըգ՝ ֆըյ-ֆըգ, ֆըյ ֆըգ, » և այսպէս 20
անգամ ֆըյֆըգը կը կրկնէ :

Խեղճ մարդը չգիտնալով որ տղան թթում
դլուխին մէկն է, և՛ այնչափ ժամանակէ ի վեր
ֆըյֆըգէն ուրիշ բան մը սորված չունի, հե-
տեւեալ օրը իր բարեկամացը ուրախութեամբ
կաւետէր թէ, « Բիլլիմ անասթասի իլումէ-
րի հօ գառար թօլթուրմուշ քիմ, իչէրու-
սինտէ ֆըգըր ֆըգըր գայնըօր :

—

Անցեալ օր Ղալաթիոյ կողմը Հայ բեռնա-
կիր մը իր կորուսեալ ախաւջը կը փնտռէր .

— Տօ կիրակոս, իմ սէմէր տի՞ր ի .

Ընկերը, այն միջոցին անկէ անցնող թուռ-
նիւրակիր տիկին մը ցուցնելով ըսաւ .

— Էդա զօմու ձագ կնոջ շորերի տակ նայի :

ԳԼՈՒԽ ԵՂԵ

Մարդուս կեանքը ժամացուցի տախտակ մ'է առանց սլաքի կամ ասղան, թէպէտեւ անոր վրայ ամեն ժամերը նշանակուած են, բայց չգիտցուիր թէ անոնց մէջէն ո՞րը կենաց վերջին ժամը կը ցուցնէ :

Դժբաղդութիւնը այս աշխարհիս մէջ դպրոց մ'է, ով որ աս դպրոցը դացած չէ՝ բան մ'ալ չէ սովորած :

Հարուստի մը սրտին աղքատի մը սրտէն ունեցած տարբերութիւնը սա է որ՝ անորը հոգւով, ասորը յուսով լեցուն է :

Աղքատը շատ բանի կարօտ կը մնայ, իսկ աղահը ինքզինքը ամեն բանի կարօտ կընէ :

ՀԱՐՑՔ ԲՈԺՈՒԿԵԱՆ

Սիրելի՛ ընթերցողք. կրնա՞ք ցուցնել ինձ
Պահք բռնող վարդապետ մը .

Խալիս չընող խոհարար մը ,

Ճշմարտախօս միջնորդ մը ,

Նորաձեւութեան չի հետևող կին մը ,

Հալը վախթը տեղը վարժապետ մը , յի-
շեջիք և զլրադրապետ մը .

Բանբասանք չընող կին մը ,

Հայհոյութիւն չընող ձկնորս մը , ընդ նը-
մին և նաւաւար մը ,

Սուտ չի խօսող խանութպան մը ,

Խըվռզիւ չընող ոսկերիչ մը ,

«Քեզ պիտի առնեմ» ըսելով , առնուալն
երկու երեք օրիորդ կամ՝ կին չի խաբող
երիտասարդ մը .

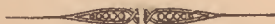
Կէսէն աւելին թօղ չի պարունակող 50նոց
թիւթիւնի բաքէթ մը .

Խղճահար գինեպան մը ,

Հարսին հետ սիրով վարւող կեսուր մը ,
տալ մը կամ պուտախ մը . նոյնպէս փեսին
հետ հաշտ ապրող զոքանչ մը , աներ մը կամ
չաներ մը ,

«Հարիւրին 50 պակասով պիտի ծախեմ ,»
ըսող , բայց Վն անգամ չի պակսեցնող լիքի-
տասիօնճի խանութպան մը .

Եթէ կարենաք ցուցնել , ձեռուընիդ եմ պա-
գեր :

ԽՐԱՏԱԿԱՆ

ՓՈՐՁԱՌԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Ով որ սիրէ Օսմանցու տունն

Այն է խեղօք և խմաստուն :

Այս աշխարհի կեանքն անարդար ,
Հայուն համար չի կայ մի ճար ,
Գիւղ , քաղաքներ ևս ման եկայ ,
Ժողովրդոց վիճակ տեսայ ,
Գործով փորձով համոզուեցայ ,
Եւ ինձ հաւատ զայս ունեցայ .

Ով որ սիրէ Օսմանցու տունն ,

Այն է խեղօք և խմաստուն :

Իմ պապ մեռաւ ինսուն տարու ,
Կըտակ թողուց իւր թոռներու ,
Օրհասական վերջի պահուն՝
Բերան բացաւ իւր դողդոջուն .
« Մընաք բարով իմ սիրականք ,
Որ չը գիտէք դեռ ի՞նչ է կեանք ,
Դուք սիրեցէք Օսմանցու տունն ,
Հոն է միայն ձեր փրկութիւն : »

Երթանք աշխարհիս չորս կողմ՝ ի չըջան ,
Ծովէն ցամաքէն անցնիմք անխափան ,
Գըլուխնիս զարնեմք մեծ մեծ Կաթերան^(*) ,
Յայնժամ պիտո՞ւսսեմք «Զի կայ մեզ գարուն» ,

(*) Օտար երկիրներ

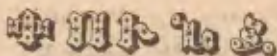
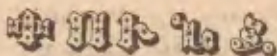
Այսպէս քարոզեց էն մեծ փորձառուն
Թէ փարիմք ընդ միշտ ի դահն Օսմանեան ,
Զի բաց ի անկէ չի՛ք Հայուն պաշտպան :

Քանի՛ թիւ Հայեր գընացին կորան ,
Եւ կարող չեղան անուն մեր Հայկեան
Պահել , պահպանել և հանդիստ լինել ,
Տեսնել օր , արև և կեանք ի վայել ,
Զի Հայ հըպատակ մեր վեհ . ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ,
Աստ կարէ պահել ԱԻԱՆԴ ցանկալին :

Ուրեմն

Ով որ սիրէ Օսմանցու տուն ,
Այն է իւելօք և իմաստուն :

ԹԱԹՈՒԼ

Ճշմարիտ ուրախութիւնը ինչպէս նաև ի-
մաստութիւնը աշխարհիս վրայ հանդարտ ,
լռիկ ու քիչ ընկերներով կը պատի :

Հետաքրքրութիւնը յառաջդիմութեան ,
բայց միանդամայն շատ սխալներու աղբիւր է :

Անիրաւութիւնը մոռնալ ու ներելը ա-
ռաքինի մարդուն վրէժխնդրութիւնն է :

ՁԿՆՈՐՍԱԿԱՆ

Ինչպէս որ յայտնի է, քանի մը տարի-
ներէ ի վեր Պէօյիւքտէրէի մատամ ու մատ-
մազէլներէն ոմանք Սեպտեմբեր ամսոյ մէջ
դիշեր ժամանակ Ի-լի-ֆէյ ձուկ որսալու կեննեն.
Թէև շատ անգամ չկրնայլով Ձաղաղ մը ան-
գամ բռնել, Մարտապէսներէ ձուկ ծախու
կառնեն և մենք բռնեցինք ըսելով դուռ
դրացեաց կը պարծենան: Այսպէս անցեալ
դիշեր ալ Գիրէճ-Պոլնուի բացը բաղմաթիւ
նաւակ և մակոյիներ կային ձկնորս ու ձկնոր-
սուհիներով բեռնաւորեալ, որք ձուկ որսա-
լով զբաղեալ էին. իսկ ծովեղերքէն քիչ մը
հեռու կեցած մակոյիի մը մէջ ձկնորս երե-
տասարդ միւսիւի մը և չորս մատմազէլներու
ճըվռտութիւն ծովեղերքէն կը լսուէր:

—Միւսիւ Կուռնիկ, հա՞նի պանա օլթա.

—Աճէլէ էթմէ Թէրէզ, տուր քի լշիմի պի-
լէյիմ:

—Միւսիւ Կուռնիկ, պէնիմ օլթանըն իյ-
նէսի բառլաք տէյիլ նէ՛.

—Պիր աղ սապր էթ, շիմտի բարլատորմ:

—Գուզում միւսիւ Կուռնիկ, շու օլթամա
պիր եէմ թա'գ.

—Պաշ իւստիւնէ մատմազէլ: Գաթի'կ, շու
օլթայը սէն ալ պագայըմ հա շէօյլէ,

հէրքէս օլթասընա սահապ օլսուն, շիմտինէ՞
իսթէեօրսընըլ .

— Օլթամա պիր եէմ թապ տէտիմ .

— Վէր պանա զօդայը :

— Քա պուրասը բէք տէրին օլմալը, պիւ-
թիւն օլթայը դօյ վէրտիմ, կիտիեօր .

— Օլթանըզա պիր պագմալըլըմ մատմա-
զէլ, սուլար գաբմըշ օլմասըն .

— Ամա՛ն միւսիւ Կուռնիկ, թուլթուլտու :

— Հանկը՞ պիրինիզէ եէթիշէյիմ, չաբըք չա-
բըք օլթայը չէք .

— Ա՛յ նանլէթ օլսուն, էլիմէ տօլանաճագ
վագթընը՞ մը պուլտու :

— Աճէլէ էթմէ .

— Աման, կէլիեօր .

— Պիրտէն պիրէ թուլթմաեասըն, դալգար
Թըրագօնեա օլուր .

— Ա՛խ... թա՛ սանտալըն քէնարընտան
գաշտը, քա պու նէ՞ թալէհսիզիմ :

— Եա վիրա աճէլէ էտէրսին, օնու եօլուլա
չէքմէլի-

— Միւսիւ Կուռնիկ, շու աշաղտա բըթըր
բըթըր պիր շէյլէր օլուեօրսա նէ՞ տիր .

— Հա՛հ, իշթէ օ իւլիւֆէր տիր, օ բըթ
տէր տէմէզ՝ սէն տէ թը՛ք տէյի չէք .

— Աման բէք մէֆումսուզ շէյ, տէմլնտէն
պէրի վիրա եէմ գաբըեօրլար :

—Թէրէզօ՛ն, պէն պիր թանէ թուրտում, ամա՛ պաթալ սոյ շէյ: Միւսիւ կուռնիկ, պիր ազ էօթէյէ էյիլ, սանտալ բէք պու եանա եաթար:

—Զօրլարսա գոյ վէր, հէ՞ մի:

—Աման լադրտըյա թուրթմա, Թէրէզին տարօտունա կէլմէյիմ ա՛յ, քա պու նէ՞ օլտու, օլթա հաֆիֆլէնտի:

—Զարըգ չարըգ չէ՛ք:

—Միւսիւ կուռնիկ, պէնիմ օլթամ տա այգըռը սոյ գարըշտը, շիմտի նէ՞ եաբայըմ:

—Տուր պագալըմ, մատմաղէլ էֆիմի օլթասընը չէքսին:

—Շունա պագ հէլէ, վա՛ն, գօբմուշ, քա ամա աղնատըմ, բէք պաթալ պիր շէյ իտի, վայ խայըն խըյանէթ վայ:

—Պօշ եէրինէ եիւրէյինի օյնաթմա, նէ՞ եաբալըմ, պիր շէյ տիր օլտու:

—Քա ճանըմ, նէ՞ օլուեօրըլ, հէր գափատան պիր սէս չըգմայա պաշլատը:

—Մատմաղէլ էֆիմինին օլթասը գօբտու տա՛ եիւրէյի գըրըլտը:

—Էյ նէ՞ օլուր, գօբան օլթա օլտուն նա՛, պէնիմ օլթամը ա՛լ. միւսիւ կուռնիկ, պանա պիր պաշկա օլթա, «էլ լա-բէ»:

—Օլթա իչուն գըրըլմատը եիւրէյիմ, բէք էօյիւք պալըգ ըաը տա

—Մէնշուր սէօղ տիր, գաշան պալըդ պէօ-
յիւք օլուր տէրլէր:

—Բառտօն մատմաղէլ, սանա եալան սէօյ-
լէյէճէք հիշ պիր սէպէպիմ հօգ:

—Օ դատար ֆօմօն խստէմէզ, զանն էտէր-
սէմ, սանա եալանճըսըն տէյէն օլմատը:

—Օ ֆօմօն, բէք տէ կիւղէլ սէօյլէտինիզ:

—Քա ամա՛ն, ումուռ էթտինիզ:

—Եօգ ամա, իշթէ միւսիւ Կուռնիկ կէօր-
տիւ, սէօյլէսին:

—Մատմաղէլ Էֆիմինին հագկը վար:

—Մէռսիլէրիզ, միւսիւ Կուռնիկ:

—Պէնիմ տէ տէմինտէն պէրի պէլքի եիր-
մի եէմիմի գարտըլար, նէյէ՞ խըրսլանայըմ,
շիմտի նէրտէ իսէ մատրապազ կէլիր, պիր
իքի օգկա ալըրըզ:

—Մատրապապտա՞ն մը ալաճաըզ:

—Էօյլէ եա, հա՞նկը վադըթ պալըզա չըգ-
տըգ տա մատրապապտան ալմատըգ:

—Մ. Կուռնիկ, աշադտա բըթ օլուեօր:

—Սէնտէ թը՛ք տէյի չէփիվէր:

—Ս՛յ եարամազ, վը՛ղ տէյի գաշտը:

—Սըթըգ եէմիմիզ տէ գալմատը:

—Րիւզկեարտա չըգտը՝ իւշիւմէք ալտը:

—Էյ շիմտի պէօյլէ պօշ պօշունա՞ մը կի-
տէճէիզ:

—Մէա, նիջին, իսկէլէ պաշնտաքի մատ-
րապազ սաղ օլուռն .

—Հէ, հէ, բէք կիւզէլ օլուր, կիտէլիմ .

Հետևեալ առաւօտ այս մատմազէնները
մատրապազէն առած ձուկերնին դուռ դը-
րացեաց գովելով կը պարծենային թէ Յո-
սա Իւլէ-Ֆէր բռներ էին կէս ժամուան մէջ :

Բիկմալեօն

ԵՐԵՔ ՄԵԾ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

Տէմուլինա անուն հռչակաւոր Գաղիացի բը-
ժիշկն երբ մեռնելու մօտ էր, Բարիզի երեւելի
բժիշկներն իւր քով կեցած կողբային իրենց ար-
ւեստին ի մօտոյ կրելու մեծ կորուստին համար :

Տէմուլինա զուարթ դէմքով անոնց նայելով
ըսաւ . Թէեւ ինքը կը մեռնի, բայց իւր տեղը կը
թողու երեք մեծ բժիշկներ որք իրմէն շատ աւե-
լի ճարտար են : Այս խօսքին վրայ ներկայ եղող
բժիշկներն անձկանօք կը հարցնէին թէ, ո՞ք են
այն երեքն, յուսալով իւրաքանչիւրն թէ իր ա-
նունը պիտի տար : Տիմուլինա գլուխը չարժեղով
ըսաւ, «Նոքա են Ջուր, Աշխատութիւն եւ Ու-
տեստ : Կանչեցէք զառաջինն ի ծառայութիւն ան-
խաբան, զերկրորդն կանոնաւորապէս և զերրորդն
չափաւորութեամբ : Հետեւեցէ՛ք այս խրատիս, և
յայնժամ պիտի կարենաք պատրաստել լաւագոյն
դարմաններ : Կենդանութեան ատենս առանց ա-
նոնց բան մը կարող չէի ընել, և մեռնելու ատեն
ասոնք ձեզի բարեկամ անուանելուս մէջ սխալած
չպիտի լինիմ, ո՛վ հաւատարիմ գործակիցք իմ : »

Բէ-բաշ

ՀՆՁԱԿ

Հնչակ է մեզ ձայնատու ,
 Վարք ուղղելու դասատու ,
 Իւր խրատուց ունին մատո՛ւ
 Որ կրթուիս , անկիրթ գո՛ււ :

Հնչակ է մեզ ուղեցոյց ,
 Մոլոր ճամբան տայ մեզ ցոյց ,
 Չարին խորհած չար զեկոյց՝
 Մեզ ազդ առնէ և տայ ցոյց :

Հնչակ ունի սուր աչքեր .
 Միշտ կը տեսնէ նա դէպքեր .
 Եւ իր հնչուն խիստ ձայնով
 Ի կարգ կոչէ զանմիտներ :

— Հնչակ է մեր թշնամին . —
 Կըսէ անխեղք արմարդին
 Մինչ իբր յստակ հայելի
 Յոյց տայ զբարս ցաւալի :

Զմիւռին

Ա. Դ.

ՆԱԽԱՊԱՇԱՐՄԱԿԱՆ

ՉՄԻԻՌՆԻԱԿԱՆ ԱՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ

ղորս ամենայն ջերմեռանդութեամբ քարոզեն
և ուշադրութեամբ կատարեն տնարք թե-
թեւոյիկը և խաթունք թեթեւամտք.

Օտարական

1. Մախասին բերանը դոց բռնէ որ տիւշ-
մանիդ զըլըճը դոց մնայ: (Բոժոժիկ. — Աստ-
ուած շատ քաշել չիտայ.)

2. Գիշերով ջուրի վրայէ անցնելու ատեն
Յիսուս Քրիստոս ըսէ, ապա թէ ոչ չարբը-
միշ կըլլաս: (Բոժ. — Վէ՛սէլամ.)

3. Թշնամիներէդ չի բամբասուելու համար
եղունքներդ մի՛ նետեր: (Բոժ. — Պէ՛րէքէթ
է ըսելով՝ գրպանդ դիր պահէ.)

4. Սուտ երդում թէ որ ընելու ըլլաս՝
առաջ միտքէդ « թո՛ւ, թո՛ւ, մոխիր քացախ
վիրէդ թափի խմես, » ըսէ՝ վերջէն ինչ երդում
թէ որ կուզես ըրէ: (Յիմարանոցին մէջ քեզի
համար յատուկ տեղ մը պատրաստուած ը-
լալն ալ յիշէ՛.)

5. Ինչ ատեն տունէդ դուրս մարդ ունիս
և կուշանայ՝ գնա զաղան օճախին մէջ բարձր
ձայնով անունը պոռայ և գիտցիր որ պիտի
գայ: (Բոժ. — Չեմ խառնուիր, կը կապեն հա՛.)

6. Մըսաֆիրէդ օսանմիշ ըլլաս և անոր ճամբայ տալ եթէ կուզես՝ նստած անոռին տակը քիչ մը ալ ցանէ։ (Բոժ. — Կամ խելքդ սալամուռան կոխէ։)

7. Եթէ կարող չես աղը ցանել, աւելը օճախին մէջ դըսիվայը կեցուր։ (Բոժ. — Աւելը չի գտնաս նէ՝ օճախին մէջ դուն թախլա մը նետէ։)

8. Աղջիկ, գիշերով հայելին մէջ շատ մի՛ նայիր, զըսմէթդ կը գոցուի տունը կը մնաս։ (Բոժ. — Դուն ալ կարծեմ կամաց կամաց դուրս պիտի ելլաս։)

9. Պատուհանին փեղկերը դոց բռնէ որ տիւշմանիդ լեզուն դոց մնայ։ (Բոժ. — Ասանկ երթայ նէ՝ յիմարանոցին դուռը գիշեր ցերէկ պէտք է բաց մնայ։)

10. Թէ աղէկ և թէ գէշ վարդապետի գործի խառնուիս ու անէծք առնես՝ վա՛յ գլխուդ, մեռնելու որ ըլլաս՝ մընչի աշխարհքիս վերջը հող պիտի չի դառնաս։ (Բոժ. — Այսինքն մամեա կամ թութխալ մատէնի կըլլաս։)

11. Մօրքօր ըլլալը չարքմիշ ըլլալ է. գըլուխդ կարմիր պիւրիւնճիւկ մը առ, ու կէս գիշերին փողոցները ինչ ձայն որ ունիս մօրքօր ունիմ պոռայ ու վազէ, գիտցիր որ միւս օրը պիտի բժշկուիս։ (Բոժ. — Դիտցիր որ միւս

օրը յիմարանոց պիտի նետուիս։)

12. Կանանչեղէն չըլլի որ կրակին մէջը նետես, ուեռզներուն քերուըտութիւն ուղղամիշ կընես։ (Բոժ. — Ալ ադ խելքովդ շիտակ յիմարանոցը աշխարհ կընես։)

(Շաքունակէլէ)

1887ի Օգոստոս ամսու վերջին մօտան.

Տարիքոտ աղջիկները պզտիկ երեւնալու համար առանց թիւռնիկի կարճ շրջազգեստ կը հագնին և դէմքերնուն թնթռկածութիւնը պէնէքի թիւլերով կը ծածկեն կոր։ Տասներկու տարեկան կարգ մը օրիորդներ ալ մեծ երեւնալու տենջով երկայն շրջազգեստ հագնիլ և կրնակնին կրկնակի թիւռնիւր կախելը մօտա են ըրեր։

Պէշ քերէ պէշին դաշ էթտիղինի պաղալա սօրմայընճա պիլմէղ պիր հիսապ խօճասընա շակիրտլէրտէն պիրիսի սօրմուշ քի, «հօճա էֆէնտի, իքի եիւղ օնպէշի եէտիյէ թադսիմ էթտիմ, կէրիյէ պէշ դալտը, օ պէշի նէ՞եաբայըմ».

Հօճա. — Դալէմ հագկը տըր. պրահ. . . .

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ

[Աժանս Բոժոժիկ եւ Ընկ .]

Պայրամ բաշա 18 Սեպ .

Մեծ պատերազմ զավզավաթից և ֆիտանաց . առաջին ճակատամարտին մէջ քաշու-
թեամբ ինկան հետեւեալք .

200 Օճախ Պամեան

400 » Տօմաթէս

700 » Խապախ

Անյոյս վիճակի մէջ վերաւորեալք են հե-
տեւեալք .

1000 Քէօք Կանանչ պիպեռ

2000 » Քէմէր և Պօթան բաթլիճանի

4000 » Չալը և Եէր ֆասուլեասի

Յուսալի է որ Թուրշուլուխ բաթլիճանը
իւր քացախով խառնեալ աղղու միջամտու-
թեամբը քիչ օրէն վերջ տայ այս արիւնհե-
ղութեանց :

Սեպ . 19

Համեստափայլ Թուղը ճամբայ ելաւ , անձ-
րեէն բացօթեայ մնացող շատ մը կենդանի-
ներ իր մէջ պարունակելով : Առողջութիւն կը
մաղթենք անոնց՝ որք այսքան Բարեկեցիկ լեռ-
նաւորեալ ճամբորդու հին պիտի հիւրնկալեն :

Չմեռուկը հրաժարական տուաւ , Խաղըր
քէն ըրաւ , և իրենց յաջորդ կարգեցաւ մե-
ծապատիւ Պէշ-պրերի Տէօնկէլեան կամ
Մուշմուշա Կուտ-տօլուսիեան :

ՈՐՉԱՓ ԿԱՐԴԱՑՈՂ
ԱՅՆՔԱՆ ՀԱՍԿՑՈՂ

Ուն-գաբանի պղնձագործներէն Թօտօրի անունով Տրապզոնցի վարպետը քիչ շատ հասարակընթերցման տեղեակ լինելուն՝ երբեմին գիշերները ութը տասը վարպետներ գլուխը հաւաքած՝ Անաթօլի անուն յունաստանայլ թրքաբարբառ թերթը կը կարդար:

Անցեալ գիշեր ալ նոյնպէս վերոյիշեալ պէտքերէն գլխակին մէջ Թօտօրի տային Անաթօլի լրագիրը կը կարդար իր քաղքին յատուկ արտասանութեամբ և շեշտերով:

« Մահի հալի ուրումինին հիքինճի կունի սապալայուն Տէտէ աղաչ սանչաղունտա Ինօսի գասապասինտա չիտէթլուչէ զօրլիչէ բիր հարաքէթի արգի վուգուֆ բուլմիշ իսէ տէ՝ բիր քիւնա սագաթլիք սուհուր իթմէմուշ տուր: »

— Թախու նիկօլա՛քի, հաճապա բարուրըն թէքէրլէզո՛ւ մու բօղուլտի տէրսուն:

— Քի՞մ բիւուր գա՛րտաշլուգ. բէլքիմ՝ գարայա հօթուրթմուշլար:

— Հօյլէ եա, Տէտէ աղաչինին աչուղու եաման տիր. աչապա հէմէրուլէրտէն բիր քիմ սէ վա՛րմու իմիշ իչունտէ:

— Թախու նէ՞ տիրիլտանուրսունուզ, օրտա բարուր նէ՞ քէղէր, Տէտէ աղաչինտա հարաքէթիարզ օլմիշ տէյօր:

— Բու արա քէտիսի նէ՛րտէն քէլմուշ:

— Քի՞մ բիւուր . ֆարէլէր իշուն օլմալու .

— Է քայմէնի . սօբա էտուն . թիննէյէլում .

« Իթալիա գումրանեասունուն բիր լարօրույլա
գալայի սուլթանիյէ կիթմէք ուզրէ . . .

— Աճապա գաշա՞ւմիշ օ վալայըն օդ կասինի .

— Գալայ տէկիւլ, բարուր տէհօր .

— Չաթալ սագկալուն բարօրու օլմալու .
խային օղինին թէքէրլէքլէրու չօդ եալուղ
գաշար . հաշան մէլմէքէթաէն քէլտուղ . եօ-
նուզլար իլէ եարիշա չըդտուղ . թօփիսինի
տա քէշտուղ քէլտուղ .

— Թախու , սուս օլուն . թիննէյէլում .

« Աթինատա մէչիսի մէրուսանի արզ օլինան
գանուն լայիալարինի քեամիլէն թաստիքէ տէ-
վամ իթմէքտէ տուր . վէ . . .

— Եաղմա եօք . օ գանուն բիզիմ Սօթիրա-
քինին թամբուրասունա գարշու չըդուշամաղ .

— Հօյլէ . թօղրի տիր . օ քեամիլ աստամ
քի՞մ իսէ՝ քէլտուն բագալում եարիշա չիգար-
տալում .

— Թամբուրա չալմագ թիրարիզօնլուեա
վէրիլմիշ տուր .

— Պաշկա նէ՞ հաւատիս վար .

« Բօթիտէն ալունան հապէրլէրէ կօրէ . . .

— Թախու թօտօրի տայու . բիզ օ ֆօթինի
քիյէմէզուղ . օրասինի կէչմէլուսուն .

— Թօղրի տիր . հմէնուաէն հապէրին վա՞րմու

— Գալտաշլուղ . ֆօթին տէյուլ . բօթի .
բիր մէմէքէթ տուր .

— Աղնատուր . բիզիմ հուստա ֆօթինին քիթ-

տիղու մէլմէքէթտէն հասկեր օլմալու՝ . աման տայու . հօգու տա տիննէյէլում հա՛ .

« Բիր վագիթտան բէրու շհրիմիլտէ իճրա օլունան պիր չըրսիլ տուղաղի հիքեսայէ խոնէօրլար .

— Ա՛խ օ սոյնի ալթունտա դալասու խայունլար . օ խըրսուղլար , խըրսուղլար , քէչէնլէրաէ բիզիմ խանա քէլմէյէ չաղալամուշլար .

— Է գուղում . պաշկանէ՞ հավատիս վար .

— Արթուդ իլանլար քէլտու . բու ագշամլուդ բու դատար էլվէրուր . թօփիսինի տա եարըն դօնի գօմշույա սօյլէրսունուղ . ագշամիսի թօբլանուրուք՝ տահա հօգուրուդ :

Այս որոշումէ ետքը սաղերնին զարնելով կ'սկսին երգել ու պարել :

Կ-յ-ն-ի

(ՀՆՁԱԿ)

ՁԵԿՈՅԾ

Կիմանամք թէ մեր բարեկամներէն ոմանք մինչև ցարդ իրենց Հնչակ չի ղրկելնուս համար մեղի դէմ քիչ մը վշտացած են . ուստի ի բուժումն նոցա վշտացեալ սրտից արժան կը համարիմք յայտնել աստանոր թէ , մենք առաջուց ի վեր մեր կողմէն և ոչ մէկուն թերթ զրկելու սովորութիւնն ունեցած եմք , և այսուհետև ալ չպիտի ունենամք , որուն վրայ յիշատակեն կըսեն , այլ փափաքողաց հրամանին կ'սպասենք , և մէն մի հատորի տրպագրութիւնն ամբողջացնելէ ետքը յաջորդին տետրակներուն առաքումը կը դադարեցնենք սպասելով դարձեալ իրենց սուլատ կա-

մացը, հետևաբար այն վշտացեալ բարեկամներն իս եթէ կուզեն Հնչակի բաժանորդ դըրել, մեր Պատուարժան Բաժանորդաց նման բարեհաճին մեզ խմացնել: Ի սկզբանէ մեր նպատակն է «նշխար» շեղիլ: մեր Հնչակը ահանջի անոյշ զարնողին համար է:

Որ «նշխար» լինէ՞ր լինէ՞ր:

Ըստ մեր խոստման՝ Հնչակի Կրդ. հատորի յաւելումն է ԽԵՆԹԵՐՈՒՆ ԲԺԻՇԿԸ անուն ծիծաղաշարժ կատակերգութիւնը, որ ձեռքէ 3 դահեկանի կը վաճառուի:

Հինգերորդ հատորն փոխանակ 14/ի՝ 24 տետրակներէ պիտի բաղկանայ, որոց 12ը ՍԵՒ ԴՂԵԿԻ ԱԻԵՐԱԿՆԵՐԸ անուն ինն արարուածներէ բաղկացեալ բարոյալից թատերագութիւնը պիտի պարունակեն, Շաբաթը 16 երեսներէ բաղկացեալ մէկ մէկ տետր հրատարակելով՝ նոյն հատորը 6 ամիսէն պիտի ամբողջանայ, որոյ բաժանորդագինն է 10 դահեկան. Գաւառաց համար թղթատարի ծախքն է 3 դահեկան:

ՀԵՁԱԿ

ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ

Դ. ՀԱՏՈՐՈՅ

Ի Ե Ն Թ Ե Ր ՈՒ Ն

Բ Ժ Ի Շ Կ Ը

ԿՍՏԱԿԵՐԳՈՒԹԻՒՆ Ի ՄԻ ԱՐԱՐ

ԹԱՐԴՄԱՆԵԱԼ Ի ԳԱՂԱՐԵՆԷ

معارف نظارت جلیله سلك رخصتیه طبع اولمشدر

Կ. ՊՕԼԻՍ

ՏԳԱԳՐ. ՄԱՆՈՒԿԻ ԱՐՑԻԹԻ

ՏՅՈՒՆՈՒԹԻՒՆ ԾԱՌԱԿ ՆԻԿԱԳԱՆԿԱՆ

— 1887 —

ԱՆՁԻՆՔ

ՄԵՐԼՕ

ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՄԵՐԼՕԻ ԼԵՔՏՐՈՐԷՆ

ՕՂՐԷ ԲԺԻՆԷ

ԳԼԵՌ ԲԺՆԷՆ ԿՈՆԴԵ

ՄԱՐԻԷԹ ՍԿԱՐԼԷՆ

ԵՐԵՐ ՍԿԱՐԼԷՆ

ՏԵՍԵՐԵՆ Է ԲԺՆԷՆ ԿՈՆԴԵ

ԽԵՆԹԵՐՈՒՆ ԲԺԻՅԿԸ

Ձորս կողմէն դռներով սենեակ մը

ՏԵՍԻԼ Ա.

ԳԼԻՌ ԵՆ ՄԱՐԻԻԹ

Վարդույցը Բացուելու ժամանակ Գլէն սենեակէն արջէն
նստած է. իսկ Մարիի՛ն խորի գահէն ինչո՞ք :

Գլէ. Մարիի՛ն, ժամը քանի՞ն է արդեօք :

Մար. Մրահին ժամացոյցը հիմայ վեց զարկաւ ,

Գլէ. Ա՛հ մարիի՛ն, էմսի տաք աղբիւրներէն
վերագարծնէս ի վեր զգացած տրտմութիւնս չեմ
կրնար բացատրել :

Մար. Բայց ի՞նչ պատճառաւ օրիորդ , կարծեմ
դաշնակնիդ զարնելով կրնաք հանգիստ ժամանակ
անցունել ,

Գլէ. Երգերէ ալ կը ձանձրանամ :

Մար. Լաւ , բայց միթէ Բօլոնիաի անտառը եր-
թաք պտուղք , չէ՞ք կրնար զբօսնուլ .

Գլէ. Զբօսանքէ ալ զզուեցայ :

Մար. Եւ ի՞նչ յաւիտեանս ամէն : ուրիշ ի՞նչ
միայ որ ըսեմ , ուրեմն գեղեցիկ երիտասարդի մը
հետ զբօսեցէք :

Գլէ. Մինչև ցարդ սիրտս գրաւող մը չգտայ :

Մար. Ձարմանալի՛ բան , էմսի աղբիւրները
գտնուած ստեփնիդ ձեր սրտին ու ընտելեանը
յարմար մէկը չիլոյցա՞նք գտնել :

Գլէ. Մարիի՛ն, դուն խե՞ղժ ես ի՞նչ ես .

Մար . Ներեցէք օրիորդ , ա՛լ խենթ չեմ :

Գլէ . Առաջ ալ խենթ չէիր :

Մար , Առաջները ձեր հօրը հրամանին անհնաւա՛րդ չդռնուելու համար խենթ էի , որովհետեւ հայրերնիդ ինքզինքը առաջին կարգի խենթերուն բժիշկը կարծելով միշտ կը պարծենար , ես ալ զինքը իւր արհեստին մէջ յառաջացնելու և փայլուն անուն մը վաստկցնելու համար առաջուց խենթ ձեացայ :

Գլէ . Ո՛հ , ի՞նչ դժուարին արհեստ , մարդ այն խենթերուն մէջ ի՞նչպէս կրնայ ժամանակ անցնել :

Մար . Ընդհանրապէս ինքզինքը ամենէն խելացի կարծող մարդը ամենէն աւելի խենթ է :

Գլէ . Փառք Աստուծոյ , որ մենք այն տեսակ խենթերէն ազատ ենք :

Մար . Ճշմարիտ է . և հայրերնիդ ալ անհնաւա՛րդստ ընող բանը միթէ ասիկայ չէ՞ . իմ խենթ ձեռնալս ալ իւր իւր սիրտը գրաւելու համար էր , խեղճ մարդը իմ խենդութեանս հաւտալով սկսաւ խել մը դեղեր շինել , հիմա ալ , իբր թէ իւր ձեռք առած միջոցներէն և տուած դեղերէն աղէկցայ , ուրախութենէն ամսական աւելցուց :

Գլէ . Այո , աշխարհիս մէջ իւր դեղերէն ու արհեստէն ի զատ ուրիշ բան մը աչքին չերևար , առ այժմ հօրս հետ սիրով ենք , մինակ անցեալ օր Էմիի ջուրերը գտնուած ատեննիս ինձ պատուհած մէկ դէպքը պատմելէս՝ քիչ մը նեղացու :

Մար . Ի՞նչ դէպք էր այն :

Գլէ . Քեզի չի վերաբերիր :

Մար . Իմ միտքս եկածը այն երիտասարդ պա-

րոնն է, որոյ գործածած դեղերը ձեր հօրը գործածած դեղերէն աւելի կ'ազդէ սիրահարեալ օրիորդաց :

Գլէ. Մարիէ'թ .

Մար. Օրիորդ , ահա հայրերնիդ կուգայ , և շատ ալ մոտաուքի մէջ է :

ՏԵՍԻԼ Բ .

Նոյնք և Բժիշկ

Բժի . (Մասայից) Տուած սլատուէրներուն աղէկ ուշադրութիւն ըրէք , չըլլայ որ սլանեօներուն քովէն հեռանաք , վերի տակառները միշտ լեցուն պահեցէք ջրով , կարելի է խնթ մը կը բերեն և պաղ ջուրը կոխել հարկ կըլլայ . հասկցա՞ք , ահա սյսչափ , հիմայ կրնաք գործերնուդ երթալ :

Գլէ . Բարի լոյս , հայր իմ .

Բժի . Բարիլոյս աղջիկս : Մա'րիէ'թ , հիւանդ մը կամ խնթ մը բերի՞ն ,

Մար . Ոչ տէր իմ , մէկը չերեաց :

Բժ . Զարմանալի՛ բան , այս հիւանդութեան համար ունեցած վարսէտութիւնս ամենեւին ուրիշ մէկը չունի . խենդ մը իր գլխուն մազերէն բռնեցի՞ր մի , ամենէն առաջ կակղացուցիչ և ամոքիչ դեղեր գործածելու է , ետքը արիւնը գլուխը ցատկելով քիթը , ականջները և աչուըներուն մէջը կարմրիլ սկսելուն պէս՝ անմիջապէս վրան յարձակելու , քիթը և կամ ականջները խածնելու է :

Աստուծոյ հրամանաւը և արհեստիս զօրութեամբը Յ վայրկեան չանցած բժշկութիւնը կը գտնայ : Ահա այս անհնջ խածնելը բժշկութեան վերջին

միջոցն է : Ամերիկացիք իմ այս ականջ խածնելու կանոնս կենդանեաց վրայ կը գործածեն եղեր բայց ես մարդկանց վրայ փորձելով, վերջապէս յաջողեցայ, և օրինակներէս մէկն իմ Մարիէթ ըսպասուհիս է :

Մար- Ի՞նչ կը հրամայէք տէր իմ :

Բժի . Ամենեւին վրայէն ալ չի ցուցներ ինչ ատոխճանի ուժով ըլլալը, սա՝ բռնածը կը բըյրցնէր, ամեն բան տակն ու վերայ կընէր . նախ՝ կահուղ բռնեցի, նուագարանին անոյշ ձայնովը պինքը զբօսնեցուցի, որովհետեւ նուագարանը մարդուս ջղերուն թուլութիւն կուտայ :

Մար . (Մեկուսի) Առաջին կարգի խենդը ինքն է :

Բժի . Ե՛ս, այո, ես փափաքեցայ որ արհեստս փայլ առնու, և վերջապէս յաջողեցայ :

Մար , (Նոյնպէս) Կամաց կամաց սկսաւ փախցնել ,

Բժի , Մա՛րիէթ , Պաթխթէնի խմացուր որ կուքըս պատրաստէ : (Մար ճիւղն)

Գլէ . Հայր իմ, այս օրերս սրտնեղութիւն մը կը դամ :

Բժի , Աջլիկս , հաղար անգամ ըսած եմ քեզի թէ սրտնեղութիւն մը ունեցածիդ պէս սա գիւրքը կարդալու ես : (Գլէի ճիւղն)

Գլէ , Բայց սիրելի հայր իմ, այս գիրքը բժըշկութեան վերաբերեալ գիրք մը ըլլալուն ես բան մը չեմ հասկնար :

Բժի , Այո , իմ հեղինակութիւնս է , կարդա՛ , կարդա՛ որ մտիկ ընենք :

Գրլ , Էօ՛ֆ , սիրտս պիտի նեղացնէ :

Բժի , Կարդա՛ ըսինք ա՛ :

ԳԵԼ, (Կարթւոյ) «Խենդութիւնն ըստածը մարդուն ըղեղին վեր վար երերալէն և անհանգստութենէն յառաջ եկած հիւանդութիւնն մ'է, ասկէ կը ծագի սէր ցաւ, կորուստ, վախ և այլն և այլն, Կալէաս անուն անուանի լսփշիւր խմքովս դեղագործ անդամ չկրնար ըլլալ»:

Բժի, Ի՛նչ աղւոր գրուածք, քիչ խօսքով չափ քան հասկցնել, այս գրչին տէրը ահա ես եմ, այս գլխին ծնունդ առած են այս խօսքերը, ասոնք ամենը մեկտեղ մը հաւաքուելնուն պէս կըլլան սէր:

ԳԼԷ, Ըսել է որ հայր խմ, չափ անդամ սէրէն կը յառաջանայ խենդութիւնը:

Բժի, Այո ա՛ջիկս, խենդութեան առաջին պատճառք սէրն է:

ԳԼԷ. Դարման մը չգտնուի՞ր արդեօք.

Բժիչ. Ասոր դարմանը եթէ բռնուողը կին է, պէտք է որ էրէկ մը առնէ. իսկ եթէ մարդ մը է՝ պէտք է կին մը առնէ կարգուի, ասով կը բժշկուի, այս Կալէաս անուն բժշկին ըսածին պէս, ե՛ս եմ ես՝ ամէն տեսակ հիւանդութիւնները բուժողը, այսինքն յիրահարեալները և . . .

ԳԼԷ. Ա՛հ

Բժի. Ա՛ջիկս, ինչ է այդ սրտիդ խորին քաշած հառաչանքդ, ելեքտրական զօրութեամբ կիմացնէ ինձ թէ՛ ո՛ր Փրանստուա մէջլօ, ու՛ր ես, ինչ եղար:

ԳԼԷ. Ինչ հրաշք, ինչէ՞ն հասկցաք:

Բժիչ. Այո՛ այդ ձայնը ականջիս և սրտիս թեւերուն զարնուեցաւ չղարնուեցաւ՝ հասկցայ:

ԳԼԷ. Բայց ինչ է հասկցածնիդ.

Բժիշ. Եւ կը զարմանամ թէ այսչափ տառնէ 'ի վեր քեզի սիրահարեալ այն երկտասարդը տառ-
կաւին չերևար, շատ բան շատ բան:

Գլլ. Հայր իմ դուք զինքը չէք ծանշար, միւ-
սիւ Թրանսուա Մէրլօ պարկեշտ և քաղաքավար անձ
մը, է, ասոր հետ, շատ ալ վախկոտ է, ամենեին
չեմ կարծեր որ ինքն անձամբ գայ և մեր դուռը
զարնէ, էմսի տաք աղբիւրները առաջին անգամ
զինքը դիմաւորելուս՝ երեսս նայելու անգամ չկո-
ցաւ համարձակիլ, բայց իւր իմ վերայ անհուն և
անկեղծ սէր մը ունենալը քաջ գիտեմ:

Բժիշ. Քեզի բան մը ըսե՞ր էր առաջուց. խօսք
մը ըսցամ՞ է:

Գլլ. Թէպէտե անգամ մը հետը խօսակցեցանք
բայց ամօթխածութենէն չի համարձակեցաւ իւր
սիրուն վրայ խօսք բանալ. ուստի քանի մը ան-
գամներ մօրաքոյրս կանչել տուէր էր խնդիրը ու-
նոր բանալու համար:

Բժիշ. Եւ մօրաքոյրդ դէմ չի կեցա՞ւ

Գլլ. Ընդ հակառակը օգնեց մեզի.

Բժիշ. Մօրաքոյրդ ալ առաջին աստիճանի
խենթ մըն է եղեր, անշուշտ օր մը զինքը իմ ներ-
քին և արտաքին կանոնացս տրամադրութեանցը
կենթարկեմ:

Գլլ. Ինչու սիրելի հայր իմ, մօրաքոյրս խենդ
պիտի ըլլայ, Մ. Թրանսուայի համար ձեզի բերած
տեղեկութիւններէն դուք ալ դոհ եղաք. միթէ
մոռցաք անոնք:

Բժիշ. Գնա դա թշուառական ցեղած պառու-
ւը ինծի կանչէ:

ՏՆՍԻԼ Գ.

Նոյնք Մարիէթ

Մար. Կառքերնիդ սլատրաստ է տէր իմ .

Բժիշ. Աղջիկս՝ եթէ կուգես ինձ մտիկ ընել, մոռցիր՝ այդերիտասարդը, մոռցիր՝ ու ուրիշ մը դըտնել նայէ :

Դըլ. Ոչ, հայր իմ ոչ, չեմ կրնար զինքը մոռնալ :

Բժիշ. Թէ որ հրամանիս չհնաղանդիս ետքը սկիտի դըլաս, ահա այստի . հիմա գլխարկս տուր .

Դըլ, (Տայ) Ահաւասիկ :

Բժիշ. Սենեակդ քաշուէ՝ . ես քանի մը խենդերու սցեկուծեան կերթամ . հոս չեղած ատենս խենդ մը կամ հիւանդ մը բերելու ըլլան նէ՝ աղիկ մը կապեցէք որ փորձանք մը չելլայ :

ՏՆՍԻԼ Ե.

Մարիէթ (Եպոք) Ֆրանսուսյ և Մէրլօ.

Մար. (Միշտ) Քանի մը օրէ ի վէր մեր բժշկականայն Մ. Օվրէ Տօգթօրը բնութիւնը փոխեր է . իբր թէ ես խենդ եմ եղեր և ինքը զիս բժշկեր է . կերևի թէ զիս պիտի ճամբէ, այն ատեն ուր պիտի երթամ, տեղ մը չունիմ, մէկը չեմ ճանչնար : ճար մը դտնելու է, ա՛հ, աղէկ միտքս եկաւ, նորէն խենդեցայ ըսելով սկսիմ տանը մէջ եղածները կոտորտել այն ատեն չթողուր որ քովէն հեռանամ. Դրսէն յայնէր աս աղմուկը ի՞նչ պիտի ըլլայ. արդեօք խենդ մը կը բերեն :

Ֆրան. Դրսէն Ա՛լ ատկէ անդին չեմ երթար :

Մէրը. (Մառնելով) Կալիֆօրնիա չպիտի ելթանք մ' Ձրան. Ամս' թ քեզի հօրեղբայր որ զիս անպատուեցիր :

Մէր. Ի՞նչպէս, անպատուելը ի՞նչ ըսել է, դեռ հիմա ձեռքերդ քակեցի, միթէ չնորհակալ չե՞ս, տե՛ս, ա՛լ ազատ ես. (Մառնելով) Կաղաչեմ օրիորդ, միւսիւ տօքթօսը հո՞ս է.

Մար. Ոչ, դուրս ելաւ :

Մէր. Դուրս ելաւ մի՛.

Մար. Բայց չուշանար հիմա կուգայ :

Մէր. Եթէ մինչև առաւօտ ալ սպասել հարկ բլլայ՝ պիտի սպասենք :

Մար. (Մեքնելով) Արդեօք պարոնը . . .

Մէր. (Կաճայ) Խենդ է օրիորդ, խենդ է :

Ձրան. Հօրեղբայր, ե՞ս մի խենդ եմ, ա՛հ :

Մար. (Եր + աղ + ելով) Ի՞նչ եղաւ, ի՞նչ ունի :

Ձրան. Օրիորդ, դուք աղջիկ մ' ունիք այնպէս չէ՞.

Մէր. (Կաճայ ճշ ճառելով) Ահա նորէն փախուց :

Ձրան. Ներեցէք համարձակութեանս, այն օրիորդը կուղեմ ինձի կի՛ն առնուլ :

Մէրը. Խեղճ տղայ . . . ինձ մտիկ ըրէ :

Ձրան. Այո հօրեղբայր.

Մէր. Օրիորդը չկրնար աղջիկ մը ունենալ, որովհետեւ ինքն ալ տակաւին աղջիկ է :

Ձրան. Ներեցէք օրիորդ, եթէ գիտնայիք որ չա՛փ կը սիրեմ զինքը, խելքս թռուցեր եմ, ա՛հ, օրիորդ, եթէ այս դործը ձեր ձեռքէն գալու ըլլար՝ անանկ կը կարծեմ թէ պիտի զթայիք ինձ :

Մար. Իրաւունք ունիք պարոն, (Մեկնելով) ես ա-

Ղէկ մը որոշեցի երկուքէն որուն խենդ ըլլալը՝
բայց հիմակու հիմա ձայն չհանենք։ Մէջէն։

Ֆրան. Շիտակը, հօրեղբայր, սա ինձ ըրած ան-
պատուութիւնդ ամենեւին լուած ու տեսնուած
բան չէ։ ձեռքերս կապելով կառք մը նստեցուցիր
և չիտակ բժշկին տունը բերիր, բայց ըսէ տես-
նեմ, ի՞նչ պատճառաւ ասանկ ըրիր, ի՞նչ կայ։

Մէրլ. Մտիկ ըրէ որ ըսեմ, քեզ կառք նստե-
ցուցի՝ որպէս զի շուտ հասնինք, ձեռքերդ կա-
պեցի՝ կառքէն վար չխնալու համար, բժշկին տու-
նը բերի՝ բժշկութիւնդ գտնելու համար, դո՞ւ չե՞ս
Ֆրան. Գո՛հ չըլլալէս զատ, հիւանդ ալ չեմ։

Մէր. Հիւանդ չէ եղեր, սըվոր նայեցէք։

Ֆրա. Բայց այս տեղին անունը ի՞նչ է, ո՞ր ենք,

Մէր. Նելի քաղաքը Մ. Օվրէ՝ բժշկին թիւ 47
տունը կը գտնուինք։ (Մէջոմէ) Խենդերը բժշկելու
համար ինքն ալ առաջին կարգի խենդերէն մէկն է։

Ֆրա. Բայց հօրեղբայր, ես խենդ չեմ, խելքս
զլուխ է, խօսքս կը ճանչնամ, և քու ինչ ըսել
ուզելդ տակաւին չհասկցայ, միտքս հանդարտ և
ամեն զգացումս տեղն է, զքեզ ապահովցնելու
համար եթէ կուզես՝ քանի մը սպիտակ ոտանաւոր-
ներ ըսեմ։

Մէր. Քատթիպիոս անուն փիլիսոփայն ալ ոտա-
նաւորներ կը շինէր, բայց ի՞նչ օգուտ, խեղճը
խենդ էր։

Ֆրա, Կուզե՞ս որ Լատիններէն ճառ մը ըսեմ։

Մէր. Առ այժմ այդ ճառերդ պահէ, ուրիշ ա-
տեն կը վառես։

Ֆրա. Կուզե՞ս որ աշխարհագրութեան վրայ
ստանալօսես։

Մէր, է ալ երկան ըրիր ա', շատ կը խօսու
կոր, հիմա քթիդ բերնիդ ապտակ մը կը վաւկցու-
նեմ

Ֆրա. Բայց մտիկ ըրէ որ առտուընէ 'խմբը բո-
ւոր բրածներնիս մէկիկ մէկիկ պատմեմ:

Մէր. Գրաւ կը դնեմ թէ պիտի սխալիս:

Ֆրա. Տեսնենք. Ժամը 8 ին սենեակս մօտք.
զիս անկողնէս հանեցիք. ես ալ գուլպաներս հագայ

Մեր. Հա' քեզ նայիմ, ետեւէ ետեւ հագածներդ
շարէ:

Ֆրա. Ազաչեցիր որ 'ի միասին դուրս ելլենք,
ես չընդունեցայ, դուն ստիպեցիր, ես կատգեցայ,
դուն բարկացար, հիմա ին՞չպէս, կրնա՞ն դարձեալ
խենթ ես բսել:

Մեր. Համբերէ, հիմա կը տեսնես:

Ֆրա. Ձեռուներս կապելու համար Ժէրմէն.
օգնեց ձեզի, թշուառականը այս իրիկուն պիտի
վնտեմ, 13 աւուրչէք առնելիք ունի, ամիսը 30
Փրանքէն 13 Փրանք կընէ պահանջը, կը տեսնե՞ս
հիմա միտքս ամբողջ չէ՞, ըրած խօսքերուս մէջ
խնթութեան նշան մը կայ՞.

Մէր, Շարունակէ', հիմա կը տեսնաս:

Ֆրա, Բայց սիրելի հօրեղբայր իմ, կազաչեմ. .
մէկդի թող այդ կատակները, հիմա տեսնողը չտես
նուր ին՞չ կը կարծէ:

Մէր, Ի՞նչ կայ որ:

Ֆրա, Դուն ալջիկ մը ունիս:

Մէր. Ահա դարձեալ փախուց, ես աղջիկ մը
ունիմ եղեր հէ՞, ես որ տակաւին կարգուած չեմ,
կենացը մէջ չկարգուող մարդ մը կրնա՞յ զաւկի
տէր ըլլալ:

Ֆրա. Հոգ չէ՞ դուն աղջիկ զաւակ մը ունիս
այն պէս չէ՞:

Մէր. Ա՛ թռուցիկ փախուկ. չունիմ ըսի, կեցիր
ինձ մտնի ըրէ, դուն հօրեղբօր որդի ունիս՞:

Ֆրա. Ոչ չունիմ,

Մէր. Ես քու հօրեղբայրդ չե՞մ:

Ֆրա. Այո, մօրս էրկաննը եղբայրն ես:

Մէր. Շատ աղէկ, եթէ ես զաւկի տէր եղած
ըլլայի, քու հօրեղբոր որդիդ եղած պիտի ըլլար.
ըսել է որ դու հօր եղբօր որդի չունիս, ես ալ զա-
ւակ չունիմ, հիմա հասկցա՞ր թի՞ում գլուխ:

Ֆրա. Բաւական է զոյն գտնելու համար օղնես:

Մէր. Զո՞վ գտնելու համար.

Ֆրա. Այն օրիորդը՝ ո՞ր այս ամառ իւր հօրա-
բրոջը հետ էմսի տաք աղբիւրները եկած էր:

Մէր. Անունը ի՞նչ է:

Ֆրա. Գլէո.

Մէր. Ս յդ Գլէոն ո՞վ կըլլայ կոր.

Ֆրա. (Փնտռելով) Գլէո նոյն ինքը:

Մէր. Նորէն փախուց:

Ֆրա. (Ինքնիշխան խօսելով) Օր մը ըստ իմ սովո-
րութեան զանոնք տեսնելու համար այցելութեան
գացի, հոն չգտայ, գացեր էին, այս գործը դա-
շայնի վէրք մը բացաւ սրտիս, տակն ու վերայ ե-
ղայ, ինքզինքիս գալով՝ Բարիլ հասեր էի, չոգե-
կառքէն դուրս ցատկեցի, աճասլարանքէս սնտուկս
հոն մոռցայ, կառք մը նստայ, կառավարին շու-
տով վազցու՛ր, պոռտցի, իսկ դարչելի կառավարը
տեղէն չեր երերար, քիչ մնաց որ թշուառակա-
նը պիտի խեղդէի, զիս Գլէոն տունը տար, ըսի

փողոցին տնունը և տանը թիւը հարցուց, վերջապէս դըռուած թուղթ մը տուի իրեն, մարդն ալ դիմ շիտակ քու տունդ բերաւ, ըսել է որ դու աղջկ մը ունիս, և եթէ ինծի տալ կուզես :

Մէր. (Մեկտախ) Ահ, միւսիւ Օվրէ, եթէ յաջողիս սա տղան բժշկեմ աշխարհիս մէջ անունդ չի պիտի մոռցուի, օն' օն' սանկ նստէ, նստէ որ հանդստանաս :

Ֆրա. Հանգստանա՞լս կուզես, արդէն հանգիստ եմ հօրեղբայր :

Մէր. Գիտցիր զաւակս թէ ինչ որ ընեմ քեզ՝ քու քսակիդ օգուտին համար է. քեզ Մ. Օվրէ բըժըշկին տունը բերի, ձեռքէս եկած ծախքը չխնայելով քու բժշկութեանդ կը ցանկամ: Աստուծով, իմ փափաքանացս պիտի համեմ. վրան դիպցաւ մարդուն համար ամեն տունն լրագիրներուն մէջ շատ մը դովառանութիւններ կը կարդամ. ահա քովս ալ ունիմ. (Լրագիրը հանելով կարդայ) «Օվրէ բժիշկը մեծարոյ ժողովրդին ապր կառնութէ՝ Նէլի քաղքին մէջ մեծ սրահ մը պատրաստած է բժշկութեան վերաբերեալ ամեն տեսակ դործիներով, ամեն տեսակ հիւանդութիւնը մանաւանդ խնեթէրը բժշկելու պատրաստ տեսակ տեսակ նուազարանք. դըրեխներ և այլ ամեն դործիք... (Մեկտախ) Հա՛, սա ի՞նչ է. կարծեմ կը քնանայ, զարմանալի բան, 8 օրէ ի վեր քնացած չունէր, բժշկին տունը բերի չքերի քունը տարաւ, բժշկութեան արհեստին սա ալ մեծ պատիւ մ'է, քնացիր զաւակս, քնացիր. սղլոր սղլոր երազներ տէ՛ս. բժիշկը զալուսն պէս քեզ իրեն պիտի

յանձնեմ. քու պատրաստ ստակէդ 6000 Փրանքը անոր պիտի տամ, դու որ 3000 Փրանք ունիս անշուշտ մնացեալ 24,000ը ինծի պիտի մնայ :

Յրա . (Մոկէ ընել) Ա՛յ . ա՛յ . ա՛յ :

Մէրլ . Քեզմէ ինծի մնացած ստակը՝ ըսել կուզեմ թէ՛ սա իմ քեզի համար աշխատածիս փոխարէն . որովհետեւ . . . (կը փննայ) :

Յրա . (Մեկուսի) Ա՛հ , , ա՛հ , այս ի՞նչ չար սիրտ հօրեղբայր մը ունիմ եղեր :

Մէրլ . Ո՛հ , Աստուած իմ . այսօր ալ օդը որ . չափ տաք կընէ . չեմ գիտեր ինչ կըլլամ . վրաս թուլութիւն մը կայ . արդեօք քիչ մը քնանա՞մ կըսես . (կը փննայ) :

Յրա . Արդեօք իրա՞ն է որ կը քնանայ , կեցիր անգամ մը փորձենք . շի՛շտ , շի՛շտ . չարթնցաւ . . . հէփշի՛ւ . ո՛հ Աստուած իմ չարթննար . . . ո՛ իմ գարշելի եւ թշուառական հօրեղբայրս , հիմա ի՞նչպէս ես , զիս խենդի տեղ դնելով բժշկին տունը կը բերես , հիմա տեսնենք երկու քներնէս ո՞վ է իրաւ խենթ եղբոր . (Անոր յետէրը ընտանով կը կաղէ) ահա եղաւ , ալ հանգիստ եմ :

ՏԵՍԻԼ 2 .

Նշֆը և Բժիշկ

Բժի . Ներեցէք պարոնայք զձեզ սպասեցնելուս ,

Յրա . Սը՛սպ , լուեցէք :

Բժի . Ի՞նչ կայ , ի՞նչ է եղեր .

Յրա . Պարոն բժիշկ , սա պառկող մարդը իմ հարազատ հօրեղբայրս է , զոր կուզեմ ձեր առողջօրացիչ միջոցներուն յանձնել , 40-45 տարեկան անձ մը , սակայն հոգնութենէն և չքաւորութենէն

ձանձրացած, վերջապէս ինտո՞ր ըսեմ, ահա այս
վիճակին Ոջ ինչաւ :

Բժի. Բոլորովին ինքզինքը կորսնցուցած է-

Պրա- Ոչ տէր, մինակ պոտճառի մը համար է .
եբրեան ասանկ բաներ կը պատահի :

Բժի- Է ի՞նչ է եղեր սխառճառը ,

Պրա. Ահ տէր բժիշկ, չարասրտութեամբ կու-
գէ և կը ցանկայ որ հօրմէս աւելի հարստանայ ,
այս պատճառաւ գիշեր ցերէկ մոտատանջութեամբ
կը նեղուէր- այս մոտատանջութիւնը հետզհետէ ա-
ւելնալով վերջապէս խելագարեցաւ , անանկ որ
այսօր իւր ունեցած խենթութիւնը կուղէ դիմա-
ցինին վրայ ձգել , խեղճը անանկ հաւատացած է
որ այսօրուան ունեցած խենթութիւնը կուղէ դի-
մացինին վրայ ձգել , կըսէ թէ խենթեցողը ես եմ ,
և հիմա ալ լաւ գիտեմ որ եթէ արթննայ՝ նոյնը ձե-
զի ալ պիտի կրկնէ :

Բժի- Հոգ չէ, թող կրկնէ .

Պրա- Սակայն տէր բժիշկ, նայեցէք որ ձեռ-
քերնուդ չի փախցնէք, որովհետեւ վատնդաւոր
բան է :

Բժի. Դուք անհոգ եղիք, իմ ծառաներս կրնան
ղինքը դիւրութեամբ խելօքցնել :

Պրա, Ինչ ընելիքնիդ. դուք աղէկ գիտեք :

Բժի, Դուք մէկդի կեցէք որ ես զինքը արթն-
ցընեմ : }

Պրա. Հրամանը ձերն է տէր իմ :

Բժի, (Փետրոսի մը + Բէլլէ կը խօսէ) Այս փետու-
րով պէտք է ամենէն առաջ քիթը շոշափել :

Մէր, (Փռնոյ) է՛. ո՞վ է այն քիթս խառնողը .
Բժի. Բարեկամ, ինծի նայէ , սիրելի բարեկամս ,
բաւական քնացար :

Մէր. (Արթնայ) Այո՛ . . . ի՞նչ կայ . ի՞նչ է ան .
ի՞նչու զիս արթնցուցիք . . . օ՛ , սուտու անդեր է ,
ի՞նչպէս ալ ջիւղերս թուլցեր է . (Կեռնոյ) սա ի՞նչ
է . ձեռուըներս ո՞վ է կապեր , հասկայ , քնացած
ատենս , հա՛ , հա՛ , հա , աղէկ կատակ . քու գործդ է :

Յրա . Հինգ վայրկենէն կսկսի սաստկանալ :

Բժի. Դուք ինծի ձգեցէք , խէնթերու հետ վար-
ուելուն կերպը ես շատ աղէկ գիտեմ , ին՞չպէս , Ը-
սէք նայինք աղէկ քնացա՞ք , ի՞նչ երազներ տեսաք :

Մէր. Դուն ի՞նչ կըսես պէ՛ , մարդ , երազ մերազ
տեսնող չիկայ :

Բժի. Մի՛ սրդողիք բարեկամ , բժիշկ մը ամեն
բան հարցնելու ազատ է :

Մէր. Ա՛ դուք բժիշկ էք , և զիս ալ խենթ կը
կարծէք . որովհետեւ ձեռքերս խէնթի պէս կապ-
ուած է , իրաւունք ունիք , քեզի անամօթ թըշ-
ուառանքան քեզի , կաշտչեմ Պ . Բժիշկ սա ձեռքերս
քակեցէք որ խնդիրը ձեզի բացատրեմ :

Բժի. (Աւերաւ ծեղնայելով) Է՛հ հոգ չէ , կրնան
քակուիլ , (Կը +ակէ) Ահա քակեցի , բայց զիս չըս-
տիսկէս նորէն կապելու :

Մէր. Ի՞նչ ըսել կուզէք , իմ հոս գալս սա եղ-
բոր որդիս դարմանել տալու և . . .

Բժի. Շատ աղէկ , շատ աղէկ , քիչ մը ետքը ա-
տուր վրայ կը խօսակցինք :

Մէր. Քիչ մը ետքը մի՛ , կարծեմ թէ մինչեւ ի-
րիկուն հոս պիտի մնանք , գիտցիք պարոն բժիշկ
թէ եղբոր որդիս :

Բժի. Այո՛ գիտեմ խենդ է .

Մէր. Կատուեալու արժանի խէնթ մ'է .

Փրբ. (Բժիկին) Արդէն ձեզի չխնայուցի՞ :

Մէր. Ասոր ալ ապացոյց ահա սա չուզանով
դինքը կապած էի :

Բժի. Բայց պարո՛ն , այս չուզանով դուք կապ-
ուած էիք , դեռ հիմա քակեցի . մոքերնուդ ելա՞ն :

Մէր. Իրաւունք ունիք , ես կապուած էի բայց
ասոր հետ խէնթը ե՞ս կը համարուիմ , չնորհ ըրէք
տէր իմ որ խնդիրը ձեզի իմացնեմ . էօ՛՛՛՛ . . . ա՛յ
չար սատանայ , ինքը . . բանը . . . :

Բժի. Այդչափ մի՛ շտապէք բարեկամս որ տակն
ու վրայ չըլլաք , արիւնիդ կաւրուի , մինակ հար-
ցումներուն պատասխանեցէք . . . դուն եղբորորդ-
ւոյդ համար կըսես թէ .

Մէր Խէնթ մ'է տէր իմ խէնթ է .

Բժի. Լաւ , անոր խէնդութեանն դուն գո՞հ էս :

Մէր. (Մէկոսէ) Ասիկայ իրեն ո՞վ իմացուցեր է .

Բժի. Աներկիւղ պատասխանէ ինծի . եղբորորդ-
ւոյդ այս հիւանդութեանն չազատիլը չե՞ս ուզեր :

Մէր. Մէկոսէ Ա՛հ Աստուած իմ , ո՞վ է ըսեր ասոնք

Բժի. Բնական է որ անոր մեռնելէն ետքը ու-
նեցած հարստութիւնը ձեզի պիտի իյնայ , անանկ
չէ՞ . և դուք որ միշտ հարուստ ըլլալ կը փափաքիք . .

Մէր. Ոչ տէր իմ , սխալ է ատոնք . (Մէկոսէ)
չեմ հասկնար . այս ամէնը ուսկի՞ց գիտէ կոր :

Բժի. (Փրանսասային) Ականջին ձայներ կուգայ կոր . .

Մէր. Այո՛ կը լսեմ կոր , ի՞նչ ըսել է , խո՞ւլ եմ ես .

Բժի. Կը զառանձէ .

Մէր. Չեմ զառանձեր , չեմ զառանցեր , սխալ

է ձեր կարծիքը Մ. Տօքթէօր, իմ խելքս գլուխս է, հարցուցէք բարեկամներուս, երակներս զննեցէք նայեցէք խէնթութեան նշան մը կա՞յ վրաս :

Բժի. Խէնթութիւն ըսածդ եթէ այսպէս չուտ մը երեւան ելլար՝ դարմանն ալ դիւրին կըլլար :

Մէր. Բայց ես խէնթութիւն չունիմ, խէնթ չեմ, չէ՞ք հասկնար, հիմա պիտի ճաթիմ, ալ չեմ դիմանար. (Մարիէն Դեմեքլ) ահ, ահա հիմա կը հասկնանք. օրիորդ դուք Օվւկացի չէ՞ք :

Մարի. Ոչ պարոն.

Մէր. Հոգ չէ, բայց շիտակը ըսէ՝ մեր երկուքն ո՞վ է խէնթ եղողը. ես մի եղբորորդիս :

Մարի. Կատա՞կ կընէք պարոն.

Բժի. Մարիէթա շիտակը ըսէ, այս երկու պարոնները ահաա՛ծ իդ պէս որո՞ւն վրայ խէնթութեան նշաններ տեսնուցաւ :

Մարի. Սակայն տէր իմ... (Մէլն Կոնքեքլ) այս պարոնը միւս պարոնէն աւելի խէնթութեան խօսքեր ըրաւ.

Ֆրա. Եսոր ալ խրատ տուողը ես չեմ ա.

Մէր. Ես խէնթ եմ... կորսուէ՛ սընկէց թշուառական ցնդած դուն ալ :

Մարի. Պարոն բերանդ քեզ ժողվէ.

Մէր. Կեցիր, մի միայն սա ըսէ՛. երկուքէս որուն ձեռքը կապուած էր :

Մարի. Միտքս չէ պարոն, ես ցնդած եմ,

Մէր Միտքդ չէ՞ մի, քեզի թշուառական քեզի :

Մարի. Քանի որ կը փախաքիս՝ ուրեմն, միւսին համար անանկ թող ըլլայ (Դեմեքլ)

Մէր. Անդին կորսուէ՛ աչքիս տալուէն ցնդած շըլըխտի՛ :

Ֆրա. Հանգիստ եղած ատենը հօրեղբօրս խօսքերը մտիկ կըլլուի՛, բայց հիմա...

Մէր. Ո՞վ Աստուած իմ հիմա իրաւ պիտի թուցնեմ. Ֆրա. Ա՛հ տէր բժիշկ հօրեղբօրս այս վիճակը տեսնելով խիտ կը ցաւիմ՝ վրան, բայց սա ալ դիտեմ թէ դուք հիւանդներնիդ՝ զաւկի՛նք՝ ուղ պէս կը հոգաք, այս պատճառաւ ձեզի՛ ձանձրութիւն չը տալու համար կըկին կրկին աղաչելը մէկդի կը ձգեմ, Աստուծով զալ շարթու կուգամ ձեզի հետ նորէն տեսնուելու :

Մէր իրաւ խէնթենալու բան է առ. Ես տակաւին կը կարծեմ թէ կատաղ է ըլլածնին :

Ֆրա Շարթու մէջ օր մը կուգամ կը տեսնուինք :

Մէր (Պաշարել) Ի՞նչպէս, կերթա՞յ կոր. բռնեցէք տէր իմ, մի՛ թողուք. խէնթը ան է, Ես խէնթ չեմ, սխալած էք դուք :

Ֆրա. Հանգիստ եղիր իմ սիրելի հօրեղբայրս, հանգիստ եղիր, մի՛ վախնար, դքսդ Մ. Տօթթօրին կը յոնձնեմ, Աստուծով պիտի խնամէ և խելքդ դըլլախդ բերէ, անհոգ եղիր և առ այժմ մնաս բարեաւ :

Մէր. Ֆրանսուա՛ Ֆրանսուա.

Ֆրա (Մեկէն ի մէկ) Ա՛հ,

Մէր. Հա՛, ահա հիմայ վախուց.

Բժի. Ի՞նչ եղաք :

Մէր. Կեցէք Տէր իմ, մ՛աճապարէք.

Ֆրա. Ա՛հ տէր իմ, դուք ազջիկ մ՛ուներ՞ք :

Մէր Իմացա՞ք ա, դուք ազջիկ մը ուներ եղեր :

Բժի. Այո՛ պարոն, բայց ի՞նչ ըսել կուզէք :

Յրա . Աղջիկ մը ունիք , ա՛նունն ալ Գլէս :

Մէր . Ահա հիմա կատարեւորացն փախուց :

Բժի . Այո ա՛նունը Գլէս է :

Յրա . Երեք ամիս առաջ հօտաքրոջը հետ էմսի տաք աղբիւրները դաքած էր այնպէս չէ՞ :

Մէր . Հազար աղբիւր , կեցցեա . Ի՞նչ աղէկ ժամանակին խէնթութիւնը բռնեց :

Բժի . Այո՛ պարտն , այս ամառ աղջիկս էմսի ջուրերն էր :

Մէր . Աս ի՞նչ է , դուք ալ մի փախուցիք Պ . Տօքթօր . հիմայ հասկցայ թէ դուք բժիշկ չէք , այլ այս առանը եկող խէնթերէն մէկն էք , կը դարմանամ թէ ի՞նչոյէս կրկնայ որ ասոր պէս խնթիւրը հանդիստ կը թողուն :

Բժի . Մտիկ որչ ինձ բարեկամ , թէ որ խնօք չի կենաո՛ղքեղ պաղ ջուրին պանեօն կը խօթեմ :

Մէր . (Եր Կաշեւիչ) Ան չէ ամա , իբրաւ աս մարդը փառնուաւ որ խնթ մ'է եղեր :

Բժի . Շարունակեցէք խօսքերնիդ կազաչեմ :

Յրա . Գիտցիք ուրեմն տէր բժիշկ , թէ ձեր աղջիկը կաթագին կը սիրեմ , և անանի կը կարծեմ թէ ինքն ալ փոխադարձաբար դիս կը սիրէ եթէ միտքը փոխած չէ , հրաման տուէք ինձ որ զայն ինձ կնութեան տանելու համար ձեզի ուղարկեմ :

Բժի . Ըսել է որ Մ . Յրանտուտ Մէլլօն դուք էք :

Մէր . Հէ՛ , ի՞նչ կըսէ , եղբորորդիս կը ճանչնայ եղեր :

Յրա . Այո տէր իմ , ուրեմն ամենեկն առաջ անունս խնայեցելու է ձեզ :

Մէր . Ի՞նչ ըսաւ , ի՞նչ ըսաւ .

Բժի. Ներեցէք Պ. Թրանսուա, գի՞տէք թէ՛ զմեզ
որչա՞մ տառնցուցիք :

Մէր. Անո՞ր կապասէն կոր եղեր :

Ֆրա. Ըսել է որ ինձի կ'սպասէիք.

Մէր. Է՛, ասոր վերջը ո՞ւր պիտի երթայ.

Բժի. Պարոն, օրիորդ Գլէս, խո՛ աղջիկս ամեն
բան սխառմեց ինձի :

Ֆրա. Ըսել է որ պիտ կը սիրէ.

Բժի. Կը հարցնե՞ս, միշտ ձեր վրայ կը խօսի :

Բժի. Կը սիրէ եղեր մի՛, ալ համբերութիւնս հաստա՛-

Ֆրա. Բայց հիմա ո՞ւր է օրիորդը.

Մէր. Իրաւ օրիորդը ո՞ւր է, սըւիկայ ինձի ցը-
ցուցէք որ իրեն սղախիկ սիրունիկ քօթօթ մը ըն-
ծայեմ.

Բժի. Հիմա, Գլէ՛ս. Գլէ՛ս.

Մէր. Ահա եկաւ.

Գըլ. (Ներսէն) Ի՞նչ կը հրամայէք հայր խո՛, ահա
եկայ :

Ֆրա, Ա՛հ, ինքն է :

ՏԵՄԻՆ Զ.

Նոյնք և Գլէս

Գըլ. Մեծդ Աստուած, Պ. Թրանսուա Մէրլօն
հո՞ն, ա՛հ տէր խո՛.

Բժի. Տակն ու վրայ եղան :

Մէր. Ի՞նչ կըլլան կոր.

Բժի. Ի՞նչ պիտի ըլլան, ուրախութիւն երջան-
կութիւն :

Մէր. Ձգեցէք հող ինիդ սիրէք. կատակերգու-
թիւն կը խաղանք :

Գրլ. Մ. Ֆրանսուա, Մ. Ֆրանսուա', ինքզինք-
նուդ եկէք :

Բժի. Ա'հ օգնութիւն քիչ մը ջուր , օտը քօլօն-
եր. քաղալս բերէք. շուա ըրէք : Մահայ՝ հարէն և
ջուր բերէն :

Մէր Ան չէ ա' , Պ. Տօքթօր սա խաղին վերջը
ո՞ւր պիտի երթայ .

Բժի. Դուն լռէ' .

Մէր. Լռէն ի՞նչ է , ինչո՞ւ պիտի լռեմ .

Բժի. Եթէ հանդարտ չկենաս , գլխդ կը կապեմ :

Մէր. Բայց պարոն գուք զիս իրա՞ն խենթի տեղ
դրիք :

Գրլ. Հայր իմ. Մ. Ֆրանսուան աշուրները բա-
ցաւ , յուշաբերեցաւ :

Ֆրա. Գլէ'ս, Գլէ'ս, ո՞ւր ես . ո'հ կարծեցի թէ
գլքեզ դարձեալ կորուսի :

Գրլ. Ոչ սիրելիս , քովդ եմ .

Ֆրա. Ա'հ Գլէս , գիտե՞ս թէ որչա՞նի կը սիրեմ
դքեզ :

Մէր. Ի՞նչ կըսեն , հոն տեղ ի՞նչ կընեն :

Բժի. Չե՞ս տեսնար զիրար կը սիրեն :

Մէր. Կեցցես ալ մարդ , դուն ալ ձգեր ես որ
ուզածնին ընե՞ն :

Բժի. Իրենց ամուսնանալուն հաճութիւն տալէս
ետքը ալ ինչո՞ւ չթողում :

Մէի. Ալ հիմա պիտի ճաթ իմ , ես հաճութիւն
չունիմ , ես չեմ ուզեր :

Բժի. Կամաց կամաց սկսաք համը փախցնել սա-
րոն , կիմանա՞ս . . . Գլէ'ս աղջիկս , ներս դացէք
և Մ. Ֆրանսուան հօրեղրօրդ ներկայացուր :

Մէր. Ի՞նչպէս. Ի՞նչպէս, ներս երթան մի՛.

Բժի. Մ. Մէրլօի հետ քիչ մը պիտի խօսակցինք ուստի սուտնձին թողուցէք մեզ: Ծառանքոն ա՜ն հանձնէ՛ն ինչ քահնէ:

Գըլ. Ներս երթանք աչր իմ, (Կերնն քթիշէ Մերլօ ինչ քահնէ:)

Մէր. Մի թողուք որ երթան պարոն. հիմա պիտի ճաթիմ:

Բժի. Ե՛՛ ալ մեկնցուցիք պարոն, վերջացնենք.

Մէր. Ալ կարողութիւնս չմնաց. վերջացնենք սա գործը.

Բժի. (Ծառայից) Հասկցա՞ք. հիմա կրնաք երթալ: (Ծառայից Դեմնէն)

ՏԵՍԻԼ Թ.

Բժիշկ. Մէրլօ.

Բժի. Հիմա դանք ձեզի.

Մէր Բայց կազաչեմ չերկնցնենք, ըսելիքնիդ չուտ ըսէք. վառն զի ժամոնակ չունիմ, պիտի երթամ.

Բժի. (Թեւերը ափսոսէ) շատ աղէկ, շատ աղէկ.

Մէր. Ի՞նչ է ան. կո՞վ պիտի մորթէք Ի՞նչ պիտի ընէք:

Բժի. (Մեկտախ) Ինծի կարգապահութիւն պէտք է. մի վախնաք պարոն միւստակար բան մը չէ՛:

Մէր. Նստեցէք որ եղբորորդւոյս վրայօք խօսիմ: անիկայ քիչ մը խենթ է. դուք ալ ելաք աղջիկնիդ անոր տալու.

Բժի. Ո՛չ, ինծի նայէ՛. դուն իմ գործիս չես կրնար խառնուիլ:

Մէր. Ազէկ ա', ազգարարութիւններնուդ մէջ
ասանկ բան մը դրած չէիք :

Բժի. Ժիլէնէրնուդ այսինքն բաճկոնիդ կոճակ-
ները քակէ :

Մէր. Ինչո՞ւ .

(Սիբրը Ժոէկ կընէ) Մերերար .

Մէր. Ալ համբերութիւնս հասաւ . հիմա սիրտի
ճաթիւմ :

Բժի. Մնտուկին շինուածքին մէջ սլակաս բան մը
չեմ տեսներ :

Մէր. Ի՞նչ հրամանեցիք :

Բժի. Մի վտխնար բան չիկայ կոճկըվէ :

Մէր. Եթէ ինձ մտիկ կընէք՝ ազջիկնիդ եղբոր-
որդւոյս մի տաք :

Բժի. Կեցիր դուխդ ալ մտիկ ընենք . (Գլուխը
կը «եղէն»)

Մէր. Ա՛յ, ա՛յ . զիս խեղդի՞ն կուզես մարդ .

Բժի. (Մոէկ ընէնէն ետք) Խորո՛ւնի բայց մէջը
սլարապ :

Մէր. Կաղաչեմ Պ. Տօքթօր . սա գործերէն վաղ
եկու .

Բժի. Կաղաչեմ մի՛ բարկանայք .

Մէր. Ի՞նչպէս չի բարկանամ, հիմա կատաղու-
թենէս սիրտի ճաթիւմ, արիւնս սկսաւ գլուխս
ցատկիւ մտիկ ըրէք ինձ, զիս գոհացնել կուզե՞ս
սլարոն, էօֆ', աս ի՞նչ փորձանքի հանդիպեցանք
ով Աստուծած . ես ձեր միտքը հաւկցայ , դուք
խենթերուն բժիշկն էք, ունեցած արհեստնիդ և
վարպետութիւննիդ աշխարհի խմայնել կը փա-
փաքիք, այս սլոտճառաւ դեմերնիդ ելլող մարդը

խենթ կարծելով ժողովրդին, անար վրայ կընէք, սակայն գիտցած եղիք թէ զուր տեղը կաշխատիք, ինչու որ խմ վրաս խենթութեան նշաններ չպիտի կրնաք գտնել, ուստի եկէք վերջացուցէք սա գործերը, խօսք կուտամ ձեզի որ խէնթ մը աղեկցնելու համար որչափ ստակ որ պիտի պահանջէք՝ նոյն գումարը ձեզի կը վճարեմ, ասոր ի՞նչ կըսէք :

Բժի. Ամեն ինձ եկող հիւանդներն ալ այսպէս կըսեն օճիքնին ձեռքէս ազատելու համար, բայց չեն կրնար զիս համուէլ :

Մէր. Ըսել է որ զիս բռնութեամբ հոս վար պիտի դնէք, ալ բաւական է, շուտով եղբորդուոյս քով տարէք զիս :

Բժի, Մի աճապարէք :

Մէր, Սըւոր նայեցէք, մի աճապարէք ալ կըսէ, կատաղութենէս ալ հիմա կը ճաթիմ, թողէք Պ, Տօքթոր, թողէք որ սընկէց կորսուիմ երթամ :

Բժի. Ի՞նչ զարմանալի մարդ ես. ես զքեզ հոս կապած եմ, աղատ ես, կրնաս երթալ :

Մէր. Վերջապէս ճամբու եկաւ, շնորհակալ եմ պարոն փնաք բարով, բայց դիտցիք թէ այս մարդավայել վարմունքնիւ ամենեւին չպիտի մոռնամ, (Դո՛ւր ի՛նչ Բոյ Բոյ) աս ի՞նչ է, դուրը դոց է... աս կողմինը բաց ըլլալու է. ա՛յ, ա՛, ալ դոց է. . . է՛՛ պարոն ալ համը վախուցիք, հիմա քեզ հնդկահաւի պէս կը փեթտեմ :

Բժի. Արիւնը սկսաւ եռալ, կամացուկ մը ա-կանջը խածնելու է :

Մէլ Պ բժիշկ , բաց կըսեմ սա դուռը , պիտի բանաս ապա թէ ոչ . . .

Բժի. Բարեկամ , դիտցիր թէ ես քու աղէկու-
թեանդ համար կաշխատիմ :

Մէր. Բացէք կըսեմ սա դուռը .

Բժի. Ա՛յ չարածճի , ի՞նչպէս ընեմ մէյմը սըւոր
ականջը խածնեմ :

Մէր. Կաղաչեմ բացէք սա դուռը .

Բժի. Բայց բարեկամ , (Ահնջը կոչէ Խաճեւէ)
զիս այսպէս առանձին ձգելով կուզէք երթա՛լ :

Մէր. Վրաս մի՛ գար , մի՛ մօտենար , հեռուանց
բարի լայս .

Բժի. Ա՛յ թշուառական չկրցայ խածնել :

Մէր. Սա դուռը պիտի բանաս թէ ոչ .

Բժի. Եկո՛ւ նախ հաշտուինք :

Մէր. Բայց . . .

Բժի. Դարձեալ չյաջողեցայ ,

Մէր , Ինչ կայ չիկայ ամենքն ալ պիտի կոտոր-
տեմ քու գլխէդ սկոնլով , (Վրան կերէայ տապի
շարնէ)

Բժի. Օն ուրեմն քեզ տեսնեմ :

Մէլ , Քանի որ այս հարուածները քեզի օգուտ
մը չունին՝ ես ալ ինչ կայ չիկայ պատուհանէն
վար պիտի նետեմ :

Բժի. (Երեւէն վաղէ ակնջը Խաճեւէ) Բայց բարե-
կամ . . .

Մէր. Ա՛յ այ . այ .

Բժի. Օ՛հ , վերջապէս խածի :

Մէր. Ո՛հ խեղճ գլխէս զնայ , մեռա՛յ , բաց
կըսեմ սա դուռը , (Վրան յարձակէ և ճիւղ բախտէ) :

Բժի. Մաթէօ դուռը բաց.

Մէր. Վերջապէս ճամբու բերի, (Դասը քաջա-
ւ երէտ հոգի ծափելայով Մէլի վրայ վաւ պահէն)
ո՛հ սա ի՞նչ է. կրա՞կ կայ ի՞նչ կայ, կորսուեցէ՞ք,
կորսուեցէ՞ք:

Բժի. Քոզմ մի մտնենար,

Մէր (Դրան առջեւ երեւելով) առաջ դուք հրամ-
այեցէ՛ք անցէ՛ք:

Բժի. Ես իմ տունն կը դռնուիմ, դուք հիւր
էք դուք հրամայեցէ՛ք, սա ոչիլը վրայէս ա՛ռ:
(Կերթան Զաւայից հետ):

ՏԵՍԻՆ Ժ.

Ֆրանսուա, Գլէո.

Ֆրա. Այո սիրեցեալդ իմ Գլէո, Էմիլ տաք աղ-
բիւրները ձգել երթալնիդ. իմ վրաս խորին տը-
պաւորութիւն յառաջ բերաւ, այնպէս որ քու
սիրոյդ ստատկութենէ երկայն և վտանգաւոր հի-
ւանդութենէ մը ետքը ինքզինքն կորոնցուցի, ոչ
հօրերնուդ անունը գիտէի և ոչ ընակած քաղաք-
նիդ, սակայն ամեն դէմն ելլողին զձեզ կը հար-
ցընէի, ո՛հ Գլէո որքան դժուարին բան է խենթ
ըլլալը:

Գլէ. Ըսել է որ յիրաւի հիւանդ էիք:

Ֆրա. Անշուշտ, սիրոյս ստատկութենէն:

Գլէ. Գիտե՞ք ամենէն աւելի ի՞նչ բանի կը վախ-
նամ, մի գուցէ հիւանդութիւններնուդ հետ սի-
րոյդ կրակն ալ մարի:

Ֆրա Քաւ լիցի, ես միշտ զքեզ սիրտի սիրեմ և
սպաշտեմ:

Գլէ Խիստ բարի, բայց հօրեղբայրդ ո՞ւր է :

Յորա. Իրաւ հօրեղբայրս ո՞ւր է. զիս հոս առաջ-
նորդողը նա ինքն էր, թէպէտեւ խնդրոյն ինչ ըւ-
լալը չգիտնալով, ինչ որ է քանի որ անոր պատ-
ճառաւը զքեզ դտայ՝ ինձ ըրած անպատուութեանց
ամենուն համար կը ներեմ:

Գլէ. Ահա հայրս կուգայ, իրեն հարցնենք:

ՏԶՍԻԼ ԺԱՍ

Նոյնք և Բժիշկ

Յորա. Տէր իմ, հօրեղբայրս ո՞ւր է :

Բժիշ. Հօրեղբայրդ պաղ ջուրին պաննօն է.

Յորա. } Ո՛հ Աստուած իմ
Գլէ. }

Բժի. Մինչեւ որ տակաւին մէջ խօթեցի՝ մօրմէս
ծծած կաթս քթէս բերնէս եկաւ, վերջապէս խօ-
թեցի ա՛, այո՛ մտաւ, մինչեւ կոկորդը աղաջուրին
մէջն է, երկու հողի ալ քովը կայնեցուցեր եմ որք
միշտ դոյլերով ջուր կը լեցնեն գլխէն ի վար,
ձեռքերն ալ կապուած է չերերալու համար, բայց
ամենէն առաջ տկանջը խածնէլ մը խածի զր
գետնէն երկու կանգուն վեր սկսաւ ցատկուտել,
սա խեղճ ծերունին եթէ յաջողիմ բժշկեմ՝ մեծ
համբաւ պիտի ստանամ:

Յորա. Աղէկ, բայց իմ հօրեղբայրս խենթ չէ:

Բժի. Գնա բանդ դուն ալ, զիս աւանակի տե՞ղ
դրիր, ես իմ արհեստս չիյտե՞մ. ասկէց զատ միթէ
դու չէի՞ր ըսողը:

Ֆրա , Կարծեմ թէ ես ըսածս գիտեմ , քաւ լի-
ցի , մինակ իմ խօսքիս կարօտ չես , դուք ձեր մի-
ջոցները ի գործ դրէք , բայց նա հիմա ինձ դէմ
բարկացած է ,

Բժի . Բարկացած էն ալ խօսք է , փրկւած ,
կրակ կտրած է .

Ֆրա , Ահ , խեղճ հօրեղբայր ,

Բժի . Ահա կուգայ ,

ՏԵՍԻՒՆ ԺԲ .

Նոյնք և Մէլօ

Մէլ , Նթէ մէկը ելնէ սրալ ջուրի պանեօի խօսք
բանայ ինձի՝ կատղած շան մը սկսւ փրան յարձա-
կեւոյլ բզիկ բշիկ պիտի ընեմ :

Ֆրա , Ահ , հօրեղբայր իմ , ներէ ինձ :

Մէր . Բեզի թշուառական քեզի , շուտով սա
տունէն դուրս ելլանք :

Բժի , Մ'աճասլարէք բարեկամ , կեցէք որ խել-
քերնիդ աղէկ մը գլուխնիդ գայ :

Ֆրա , Կեցէք որ խօսինք , մտածէ՛ անգամ մը
հօրեղբայր , կը վայլե՞ք քեզի , իմացայ որ քու շա-
հուդ համար իմ անունս խնթ հաներ ես :

Մէր . Լռէ՛ , լռէ , ատիկայ ո՞վ ապուր կերեր է .

Ֆրա . Իմացայ որ իմ հարստութեանս աչք ու-
նենալնուդ համար . . .

Մէր , Ձայնդ քաշէ կըսեմ քելի :

Ֆրա , Եւ կը փախաքիք եղեր որ իմ ողջ եղած

ատենէս սկսիք հարստութիւնս , , ,

Մէր , Դեռ կը մըմուայ , ապուր են կերեր այդ ըսողները , ձայնդ քաշէ ,

Ֆրա , Ոչ , մինչև որ զիս չամուսնացնես՝ չսլի-
աի լւեմ :

Մէր , Պ , տօքթօն , աղէկ դիտեմ որ այս երկու
երկասարդները գիրար կաթողին կը սիրեն , ա-
տնց կարգուելուն ես հաճութիւնս կուտամ :

Ֆրա , Ահ , սիրելի հօրեղբայր ,

Մէր , Էյ պամոն տօքթօն , ըսէ նայիս , հիմա ալ
խեղութեմ :

Բժի , Ոչ , խելքերնիդ գլուխնիդ է , բայց իմ
արհեստիս և դործած մէթօսներուս շնորհակալ ըլ-
լալով մեծ համբաւ մը վաստակելու համար ինծի ըս-
տորագրութիւն մը տալու էք :

Մէր , Ե՞ս ստորագրու թիւն տամ ,

Բժի , Ուրիշ բանի համար չէ , մինակ բժշկութեանս
փայլ մը տալու համար :

Մէր , Արհեստնո՞ւդ համար , շատ աղէկ , (Զար-
գրոյ) պա՛րոնոյք , ձեզ կը ներկայացնեմ խենթե-
րուն բժիշկը միւսիւ Օվրէն , այս արհեստին մէջ
ունեցած յաջողակութիւնը , խենթերը բժշկելու
համար դործածած մէթօսները գովելի են , մանա-
ւանդ այն պաղջուրին պանեօն այս տեսակ հիւան-
դութիւնները անմիջապէս բուժելով , քիչ ատենի
մէջ կապուելու թենթերը կը խելօքցնէ , եթէ ձեր
մէջէն իրեն հետ առանձին գէ՛մ առ գէ՛մ տեսնու-
երու փափաքող կայ՝ Նոր փողոցին մէջ թիւ 47 տու-
նը ամեն օր մինչև ժամը վեց կրնայ դտնել :

Ֆրա՛, Բայց սա աւելի մոռնանք ըսել թէ, ինք-
զինքը խելացի կարծողը տառջին աստիճանի խենթ
է, ասոր հետ մեկտեղ, ի՛նչ խենթեր ունիմ որ,
չատ մը խելացիները ծախու կառնեն, նմանապէս,
ի՛նչ խելացիներ ունիմ, որ խէնթերուն ձեռքովը
կը կապուին։

ՎԱՐԱԳՈՅՐԸ ԿԻՋՆԷ

ՎԵՐՋ Դ. ՀԱՏՈՐ ՀՆՉԱԿԻ

